

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

RED

12 Eylül 1980'de doğan çocuklar,
şimdi 28 yaşında!

YILDIRIM BASKI

**BÜTÜN YURTTA SIKIYÖNETİM
İLAN EDİLDİ**

işte
belgesi
burada

Ordu yönetime el koydu

**Hükümet ve Parlamento feshedildi,
Siyasal partilerin faaliyetleri durduruldu.
Parlamentarlerin dokunulmazlıkları
kaldırıldı. Saat 05.00'ten itibaren sokağa
çıkma yasağı başladı**

**Genelkurmay Başkanı Evren'in başkanlığında Kara,
Hava, Deniz Kuvvet Komutanları ile Jandarma Genel
Komutanı Milli Güvenlik Konseyi'nde görev aldı**

**DİSK ve MİSK'e bağlı bütün sendikalar faaliyetten
men edildi. Bütün dernekler kapatıldı**

**Bu hafta hiç bir s or faaliyeti yapılmayacak
Bankalar ikinci bir emre kadar çalışmayacaklar
Yurt dışına çıkış yasaklandı. Yurt dışında çalışan
işçiler ve turistler yurt dışına çıkabilecekler**

Orgeneral Kenan Evren Genelkurmay ve Milli Güvenlik Konseyi Başkanı

Orgeneral Nurettin Ersoy
(Kara Kuvvetleri Komutanı)

Orgeneral Tahsin Şahinkaya
(Hava Kuvvetleri Komutanı)

Orgeneral Nejat Tamer
(Deniz Kuvvetleri Komutanı)

Orgeneral Sedat Çetina
(Jandarma Genel Komutanı)

**TÜRK Silahlı Kuvvetleri dün sabaha karşı ükeme yönetimi
ne el koydu ve Parlamento ile Hükümeti feshedildiği
ilmi parti ve sendikaların faaliyetlerini durdurulduğu
açıldı. Kurulan Milli Güvenlik Konseyi Başkanı ve Genelkur-
may Başkanı Orgeneral Kenan Evren'in yönetimi ele aldığı dün
sabahı karşı saat 04.00'de Türkiye Radyoları'ndan halka duyur-
uldu.**

Sabah saat 04.00'de Milli Marşlar'la saygıya hazırlan Türkiye
Radyoları, her bir dakikada bir Milli Güvenlik Konseyi'nin
bildirilerini yayımlayarak, durumu bütün yurttaşlara açıkladı.

Milli Güvenlik Konseyi bildirinde tüm yurtta sıkıyönetim
ilan edildiği ve 05.00'ten itibaren ikinci bir emre kadar sokağa
çıkma yasağı konulduğu açıklandı. Milli Güvenlik Konseyi
Başkanı ve Genel Kurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren
tarafından radyo ve televizyona genel açılışta yapıldı. Milli
Güvenlik Konseyi'nin açılışında hükme huzur ve sükun
içinde olmaları ilade edildi. radyoların başında yapılacak yeni
açılışların beklenmeleri istendi.

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin tüm ülke yönetimini ele koyma-
sından sonra, askeri birlikler şehirlerde sıkı güvenlik denetlerini
(Devran 7. Sayfada)

İlk bildiriler:

1 numaralı bildiri

YÜCE Türk milletini, Milli Atatürk'ün huzurunda
net erdiği ilanı ve müddet ile bir hafta olan
Türkiye Cumhuriyeti devleti son yarıda olduğu gibi
bu ve üç diktatörün talimatı ile varlığını, temsil ve
hükümetlerini venedik oldu ve Türk kuvvetleri
içinde. Devlet başkanı organlarla ilgili durum
genelinde anavatan kurultur her şeyi Türkünle
içinde. Devlet partisi kurultur ve adanmış
kurultur ile devleti kurultur Türk ve beraberliği
sıkıyönetim ve huzur içinde olmaları istendi.
Bütün vakti ve huzur içinde olmaları istendi.
devranı 7. Sayfada

**DARBE Mİ
ARIYORSUNUZ?**

**Yapılmışı
var!**

**DARBECİ Mİ
İSTİYORSUNUZ?**

**Marmariste
ortalığa
pisliyor!**

KESİN TRAŞI!

**Katil
cunta
zindana!**

Madalya değil, Sınıf mücadelesi!

Pardon!.. Siz sırkla yüksek atlama finallerini izlerken, Çin'deki fabrikalarda neler yaşandığını düşündünüz mü hiç?..

Çin'de olimpiyatlar başladı ve bitti. Göz boyayıcı açılış töreni ile başlayan olimpiyatlarda ustalıkla düzenlenmiş bir propaganda geçidi izleydik. Pekin'in göz alıcı stadyumlarında Çin mucizesinin asıl kahramanlarının, yani erkek ve kadın emekçilerin sefaleti ve Çin mucizesinin gerçek yüzü ustalıkla gizlendi.

Yeni Rusya'dan farklı olarak Çin Halk Cumhuriyeti'ne ilişkin altı çizilmesi gereken husus, bu ülkeye yönelen kapitalist mali sermaye yatırımlarının tartışmasız bir şekilde belli bir ekonomik atılıma yol açtığıdır. Gerçekten Çin bürokrasisi geleneksel devlet yapısının parçalanmamış olmasını kullanarak, parti ve devlet aygıtı vasıtasıyla baskı altında tuttuğu ucuz iş gücünü, küresel kapitalizmin mali sermayesine düzenli bir tarzda pazarlayarak, bu uluslararası mali sermayenin 'verimliliği' için en uygun koşulları sağlıyor. Küresel sermaye, kendi işgücü piyasası üzerinde baskı kuran bir totaliter diktatörlüğe yaslanarak, mümkün olan en kısa zamanda en büyük kârı biriktirmeyi amaçlıyor. Polis devleti tarafından daha fazlasının istendiği bir emek gücü tarafından üretilen 'daha ucuz' malları alıyoruz. Bu malların çoğunun, fabrikalardaki rutubetli yatakhaneleri dolduran, sefalet koşullarında yaşayan, 20'li yaşların altındaki kadın, erkek işçiler tarafından üretildiğini unutuyoruz.

Çin'in 1,3 milyarlık nüfusunun yüzde 72'si 16 ile 64 yaş arasında. Modern dönemde bu ulus hiçbir zaman böylesine yüksek sayıda çalışabilir durumda işçiye sahip olmamıştı. İşçilerin kırsal alandan ayrılması, Çin'i dünyanın fabrika sahası haline getirdi. Deng Siao Ping 1978'de serbest piyasa reformlarını başlattığında kentlerde yaşayanların sayısı 172 milyonken, şu anda 577 milyon. Yani tüm nüfusun yüzde 40'ının üzerinde. Sürekli göç nedeniyle amansız bir rekabet söz konusu. Reform yılları boyunca, otorite merkezden o kadar uzaklaştı ki, çoğu yerel yönetim kendi kaynaklarını yaratmak zorunda kaldı. Bu kaynaklar çoğunlukla taşınmaz alım satımı ile sağlanıyor. Bir kent, sahip olduğu tarım alanlarında temel alt yapıyı hazırlayıp sanayiye ya da 'özel girişimci'lere satabiliyor. Kentlerin yıllık gelirlerinin yaklaşık yarısının bu satışlardan elde edildiği belirtiliyor. Ve bu durum çoğu yerde devlet bankalarından alınan kredilerle desteklenen çılgın bir yapılaşmaya yol açıyor. Beş yılda bir değişen yerel yönetim çalışanlarının, bu dönem içinde yolsuzluk yapmak için ellerine geçen her türlü olanağı değerlendirdiği biliniyor.

Çoğu kıyıdaki fabrika-kasabalarda çalışmak üzere kırsal bölgeleri terk eden insan sayısının 150 milyon kişiye bulduğu düşünülüyor. Küreselleşmenin getirdiği liberal politikaların etkisiyle pompalanan bireycilik, insanların birbirini boğazlamasının önünün açılması, zengin ve yoksul arasındaki uçurumun derinleşmesini getiriyor. Kent ve kırsal yaşayanların arasındaki gelir farkı bire üç oranının da üzerinde. Fabrika-kasabalara gelen işçiler fabrikalarda yaşıyor, ranzalarda uyuyor. Haftada yedi gün çalışıp gece geç saatlere kadar dumanla tinerle dolu atölyelerde çalışıyor, elektronik parçalardan yayılan radyasyonla yaşıyorlar. Yılda üç gün izin kullanıyorlar. İş değiştirmelerini önlemek için, paraları iki-üç ay içeride tutuluyor. Değiştirenler paralarını da alamıyor tabii. Her ay Çin fabrikalarında 50 bin parmak dilimleniyor. Her yıl 130 bin Çinli işçi fabrikalarda ölüyor. 1 milyondan fazlası ölümcül hastalıklara yakalanıyor.

Hiçbir şey su krizini 30 yıldır çok hızlı bir şekilde ilerleyen endüstriyel büyüme kadar hızlandırmadı. Çin'de yaşanan

ekonomik patlama, acımasız bir şekilde çevresel yıkımı da beraberinde getiriyor. Çin dünyanın yeni 'süper gücü' olmak için verdiği yarışta sadece Sarı Nehir ve kollarını pervasızca tüketmekle kalmıyor, kalan suyu da geri dönüşü olmayan biçimde kirletiyor. Çöllerin yayılmasıyla tarım üretimini düşürüp milyonlarca 'çevre mültecisi'nin toprağı terk etmesine yol açacak bir 'toz çukuru' oluşturuyor. Çölleşme yılda yaklaşık yarım milyon hektar yeşil alanı silip süpürüyor. Dünya nüfusunun yüzde 20'sini doyurmaya çabalayan Çinliler, aşırı otlatma, aşırı ekim yaparak yeni çöller yarattı. 1949'tan bu yana ülkenin 425 milyon tarım işçisi tarıma uygun arazilerinin beşte birini kaybetti. Akarsuları boğan zehirli atıklar, yüzde 50'si biyolojik olarak ölü sayılan Sarı Nehir kıyıları boyunca kanser, özürlü doğum ve suyla taşınan hastalıklarda ani artışlara neden oluyor.

Çin'in anayasa ile güvence altına alınan 'güvenlik, şeref ve anavatanın çıkarları' değerlerine 'zarar verecek fikirler'e sahip olan vatandaşları sık sık hapis cezalarına

çarptırılıyor. Partinin tanıtım bölümü gazetecilere 'haber'leri nasıl işleyeceklerine ilişkin günlük talimatlar yolluyor. İnternet, bir bilgi kanalı olmanın yanında, parti için bir izleme aracı oluşturarak muhaliflerin işten kovulmalarına ya da hapse atılmalarına yol açıyor.

Uluslararası kapitalizm, hükümetleri aracılığıyla, şirketleri aracılığıyla sırf para kasalarını daha fazla doldurmak için Çin'deki diktatörlüğe yardım ediyor ve suç ortaklığı yapıyor. Her şeye rağmen Çinli işçiler ve Çin halkı pes etmiyor. Yılda 87 bin işyeri eylemi oluyor. 2007'de direnişler karşısında Çin hükümeti fabrikalarda seçilmiş sendikaların kurulmasına izin vermeye hazırlanırken beşte birini kaybetti. Akarsuları boğan zehirli atıklar, yüzde 50'si biyolojik olarak ölü sayılan Sarı Nehir kıyıları boyunca kanser, özürlü doğum ve suyla taşınan hastalıklarda ani artışlara neden oluyor.

Avrupa ve ABD hükümetleri bu şirketlerin sözlerini papağan gibi tekrarladı. Sonuçta Çin diktatörlüğü yasa teklifini sulandırdı.

İşte Olimpiyatların fonunda, bu görünmeyen sınıf mücadelesi sürüyordu...

Milliyetçilik kötüdür evet, ama bu coğrafyadaki mevcut ulus devletler de daha az kötü değildir. Hatta etnik milliyetçiliğin yükselmesindeki esas etken ulus devletlerdeki ezen ulus şovenizmidir...

Neyin milliyetçiliği?

Elini sallasan uzmana, analiste, stratejiste değişiyor. Nasıl ve nereden alındığı belli olmayan 'terör uzmanı', 'Ortadoğu analisti', 'askeri stratejist' ve benzeri afili titrileriyle bir sürü ifadesiz suratlı, soğuk, ruhsuz, karanlık adam özellikle de felaket dönemlerinde türlü medya organlarında arz-ı endam ediyor ve sırtlarını dayadıklarını emperyalist güç odaklarının, uluslararası tekellerin, gizli servislerin kendilerine yazdıkları replikleri okuyorlar. Milyonlarca insanın canına mal olan savaşları, yıkımları, emperyalist işgalleri, kardeş halklar arasında kışkırtılan düşmanlık ve çatışmaları, tutturdukları 'satranç tahtası' retoriği çerçevesinde, sanki bütün olup biten gerçekten bir satranç karşılaşmasıymış gibi, gerçekten piyonlar, kaleler ve vezirlerden söz eder gibi bir 'soğukkanlılıkla' yorumluyorlar. Türlü türlü komplo teorileri, çeşit çeşit salak saçması analiz ve bolca ırkçı şovenist söylem ortalıkta uçuşuyor. Bunlara birazcık kulak kabartanlar,

"Vay anasını! Neler oluyormuş... Ne kadar da cahiliz?... " şaşkınlığında ya bu saçmalardan birinin peşine takılıyor, ya da diğerinin. Aynı 'soğukkanlı' tutumu takınıp aynı satranç maçı yorumcusu edasına bürünüyor. Petrol havzaları ve boru hatları, hakimiyet alanları, Yahudi komploları, yeniden soğuk savaş, NATO'nun genişlemesi, Rusların açık denizlere inme emelleri, Çin, Hindistan, doğal kaynaklar, Türkiye'nin jeostratejik önemi, bor mineralleri, erke dönergeci, lider ülke Türkiye ve benzeri bir sürü lafın arasında pusulayı temelli şaşırpıp asıl hakikatten daha da uzaklaşıyorlar.

Hakikat şudur: Sürüp giden bir satranç maçı değildir. Gemi azya almış emperyalist sermayenin dünya halklarına daha azgınca saldırmasıdır. Yoluna çıkan bütün engelleri ne pahasına olursa olsun ortadan kaldırmak, bütün direniş potansiyellerini yok etmek, daha fazla ve daha fazla sömürmek için her aracı kullanıyorlar. Bu azgın saldırının en azgını da bizim memleketin tam ortasında yer aldığı Balkanlar, Kafkasya, Ortadoğu üçgeninde cereyan ediyor. Ve bütün o uzman/analist/stratejistlerin soğukkanlı safsataları da bu saldırının bir parçasından başka bir şey değil. Dahası da var: Bu emperyalist saldırının bu coğrafyadaki asıl ayağı da kaşındıkça kanayan, kanadıkça daha da derinleşen dinsel ve etnik-millî ayrılık ve çelişkiler. Halklar dinsel ve millî çelişkiler üzerinden birbirleriyle boğazlaşırken emperyalizm daha fazla kök salıyor bu topraklara, bir

daha gitmemecesine yerleşiyor.

Balkanlaştırma

Bakınız, 'Balkanlaştırma' denilen bir şey var siyaset literatüründe. Bir bölgede türlü etnik ve dini çelişkileri kullanarak halkları birbirine düşürmek ve kendi denetiminde minik uydu devletler kurmak anlamına geliyor. Yani Balkanlar'da son yirmi yılda yaşanan gelişmelerin adıdır Balkanlaştırma ve emperyalizmin bu topraklardaki temel siyasetidir. Boşnak'tan Sırp'ına, Arnavut'tan Makedon'una, Hırvat'ına, Sloven'ine kadar bütün halkların hem kendi faşist ve kralcı kuvvetlerine hem de Nazilere karşı yürüttükleri kahramanca mücadelenin ardından kurulmuş bir ulus, son yirmi yıldır etnik ayrımlar üzerinden birbirini boğazlamakta ve bugün birçok devletçiğe bölünmüş durumda. Yugoslavya tarihi anlatacak değiliz bu kısa yazıda arka o Yugoslavya'nın son 20 yıllık tarihi, emperyalizmin bölgemizde yapmaya çalıştığının açık bir örneğidir. Irak halkının Kürt, Arap, Türkmen, Şii, Sünni bölüklere ayrılıp birbirini boğazlaması, Kafkasya'da Gürcü, Abhaz, Rus, Çeçen, Oset, Ermeni, Azeri halklarının birbirine düşmesi, İran'da Kürtler'in ve Azeriler'in Farslara karşı kışkırtılması, Türkiye'de Kürtler'e karşı yürütülen inkar ve imha siyaseti, hepsi de emperyalizmin bütün bölgeyi balkanlaştırma siyasetinin veçheleri olarak önümüzde duruyorlar. Ve tabii bu ahval ve şerait içinde milliyetçiliğin her türlü su de bu emperyalist siyasetin değirmenine su taşıyor, anti-emperyalist birleşik mücadele olanaklarını zayıflatıyor.

Bunu görmek için stratejist, analist falan olmaya gerek yok, meseleye emekçilerin tarafından bakmak ve olup biteni bir parça gözlemlemek kafi. Misal, Kosova Arnavutları 'özgürlük' talebiyle sokağa döküldüklerinde ellerinde Kosova ve Amerika bayrakları var, Gürcüler, Gürcistan bayrağının yanında Amerika bayrakları taşıyorlar, Osetler ve Abhazlar kendi bayraklarıyla birlikte Çarlık Rusya'sının bayraklarını sallıyorlar, Barzani ve Talabani yine Amerikan bayraklarıyla sahne alıyorlar, Türkiye topraklarının bir kısmında yine Amerikan bayrakları dalgalanıyor. Şimdi, bu manzaradan 'millî' bayrakları çıkarın, geriye kalan resim durumu özetliyor. Kosova Devleti'ni ilk gün tanıyan ABD'nin (ve Türk Devleti'nin de) Oset ve Abhaz meselesinde yüce toprak bütünlüğü ilkesini dillendirmesi, Oset ve Abhaz taleplerine destek veren Rusya'nın Çeçenler'i kanla bastırması, Türk Devleti'nin ABD ve NATO savaş gemilerine Karadeniz'e doğru yol verirken (birinci emperyalist savaşta girmesi vesilesi olan Alman savaş gemilerinin Karadeniz'e çıkışına ne kadar da benziyor.) Kürtler'in haklı taleplerini 'Batının kışkırtması' diye mahkum ederek Amerikan silahlarıyla Kürt isyanı'nı bastırmaya çalışması, Saddam tarafından Amerikan silahlarıyla katliamlara uğrayan Irak Kürtleri'nin bugün Irak'ta hakim unsur haline gelmesi ve Amerika'nın yanında diğer Irak halklarına karşı katliamlara girişmesi... Hepsinde de 'millî' unsurlar emperyalizmin elindeki enstrümanlardan başka bir şey değil. Gözlerini millî ve dini düşmanlıkların bürüdüğü halklar emperyalizm namına birbirlerini boğazlıyorlar.

Hal böyleyken, bugün bu coğrafyada devrimcilik iddiası taşıyan herkes emperyalizmi en başa yazmak zorundadır. Yürürlüğe sokulan bu millî boğazlaşma siyasetini dikkate almadan yapılacak her değerlendirme, söylenecek her söz boştur, nafiyledir. Ezen ulus ile ezilen ulus milliyetçiliğinin aynı olmadığı, ezilen ulus milliyetçiliğinin devrimci bir dinamik olduğu, hatta Leninizmin temel prensiplerinden biri olarak öne sürülen ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı bile bu büyük emperyalist saldırı çerçevesinde yeniden değerlendirilmelidir. "Kosova'nın bağımsızlığı Leninist bir prensibin hayata geçmesi midir ve desteklenmeli midir?" sorusu kilit bir sorudur, zira bu coğrafyanın Balkanlaşması demek bir takım 'millî' unsurun 'Kosovalaşması' demektir ve bu kilit soruya verilecek yanıt, yeni 'Kosova'lar ortaya çıktığında takınacağımız tutumu da belirleyecektir. Hatta belki de haddimizi aşan bir cüretle şunu bile sorabiliriz: Ulusların kaderlerini tayin hakkı kayıtsız şartsız desteklenmesi gereken bir şey midir ve de ortaokul tarih kitaplarından hatırladığımız 'Wilson Prensipleri'nden biri midir?"

Bu yazıyı burada sonlamak, yetersizdir, o yüzden devam edelim. Kosova'nın bağımsızlığına karşı çıkmak ile Sırp milliyetçiliğini desteklemek hatta Milošević Yugoslavya'sını savunmak arasına kesin bir çizgi çekiyoruz. Milliyetçilik kötüdür evet, ama bu coğrafyadaki mevcut ulus devletler de daha az kötü değildir. Hatta etnik milliyetçiliğin yükselmesindeki esas etken ulus devletlerdeki ezen ulus şovenizmidir. Birbirinin karşısına konumlanan ve karşılıklı olarak birbirini besleyen bu iki taraf esasen beraberce emperyalist siyaseti besliyor.

Sadede gelelim. Bu coğrafyada devrimciliğin ilk şartı halkların emekçi kardeşliği temelinde emperyalizme ve yerli hakim sınıflara karşı birleşik mücadelesini koymaktır önüne. Sınırsız bir dünya için mücadele eden devrimciler ulus devlet sınırlarına bekçilik yapamayacakları gibi ezilen halkların haklı taleplerini görmezden gelemeyiz, gelemeyiz. Birleşik mücadeleyi örnek, ezilen ulusların, ulusal ve dinsel azınlıkların ve bölgenin bütün ezilenlerinin taleplerini programlaştıran bir siyasal hatla mümkün olur. Emperyalizmin defedilmesi ve bütün ulusal ve dinsel grupların özgürlük ve barış içinde yaşayacakları bir sosyalist federasyonun kurulması bu yolla başarılabilir...

Rus ayısı!

Ayı, her bakımdan dikkate değer bir hayvandır. Asla tam olarak evcilleştirilemediği için, hayvanlar aleminin en yetenekli ve hissiyatı en derin varlığı olduğu pek bilinmez. Ormanların derinliklerinde gözlerden uzak yaşayan ayılar, aile hayatından pek hoşlanmayan, doğanın ritmiyle uyumlu, gayet disiplinli, muhteşem ve akıllı varlıklardır. Nitekim anarşistlerin babası Mihail Aleksandroviç Bakunin, bu konuyu özel olarak incelemiş ve ilk atalarımızın maymunlar değil, 'her şeyi yiyen, zeki ve yırtıcı ayılar' olduğunu saptamıştır. İhtiyar anarşist, Darwin'in türlerin kökenine ilişkin tezlerine rağmen, insanların ayılardan türediği görüşünden asla vazgeçmemiştir.

Ayı, aynı zamanda müşfik bir hayvandır. Yıllar önce bir ayı tarafından kaçırılarak uzun süre bir mağarada misafir edilen orta yaşlı bir İtalyan kadın, serbest kaldıktan sonra basına verdiği demeçte, ayının kendisine o güne kadar birlikte olduğu bütün erkeklerden çok daha şefkatli davrandığını anlatmıştır. Basın mensupları ayının da fikrini almak için harekete geçmişler, ancak çapkın hayvanın ormanların derinliklerinde çoktan kaybolup gittiğini görünce dosyayı kapatmak zorunda kalmışlardır.

Ayı tehlikelidir de. Ona bir çiftlik hayvanı muamelesi yapmak, üstelik geri zekâlı bir Gürcü kâhyayı başına dikerek bu vahşi ve zeki hayvanın etinden, sütünden, postundan istifade etmeye kalkışmak çok vahim sonuçlar doğurabilir. Ayıyla oynanmaz. Ayı çok keyiflenirse Kazaska oynayabilir mesela, ama onu beyaz bir tuvalet giyip sizinle vals yapmaya zorlarsanız, pençelerinden kurtulamazsınız.

Nitekim Rusya'nın NATO temsilcisi Dimitriy Rogojin, "Biz inek değil, Rus ayısıyız," diyerek aradaki farkı ortaya koymak zorunda kalmıştır. "Bizi hafife almayın," demiştir, Rogojin. "Bizi eleştirenler, bir ineğe, 'Seni parçalayıp yutacağız çünkü açız,' diyen bir kurda benziyor. Ancak, biz inek değil, Rus ayısıyız." (Milliyet, 16.08.08) Bu sözler çok derin bir tarihsel gerçekliği ifade ediyor ve arkasında bütün bir tarih uğulduyor. Bu sözlerin arkasında, Puşkin, Gogol, Dostoyevski, Şostakoviç, Prokofyev; Sonin ve Egorov gibi büyük matematikçiler ve Saharov gibi Nobel ödüllü fizikçiler; büyük satranç şampiyonları, Napoleon ve Hitler ordularına direnen derin bir halk kitlesi; özetle, muazzam bir tarihsel, kültürel ve bilimsel birikim durmaktadır. Şapka

çıkarmak ve önünde saygıyla eğilmek lazım...

Rus ayısına hırızma (?)

Güney Osetya'yı işgal eden Rusya'nın, Batı'ya dönerek, "Gürcistan'ın toprak bütünlüğünü unutun," demesi, Türkiye'nin de önemli bir yanılgısını ortaya çıkardı. Türkiye, ABD'nin Rus ayısını ehlileştirdiğini, böylece Kafkaslar'da kendisine de önemli roller düşeceğini sandı. Amerika'da öğrenim görmüş züppe Şaakaşvili'nin Soros'un paracılarıyla yaptığı Gül Devrimi'ni kalıcı bir şey zannetti. Rus ayısının, Amerikalılar tarafından kızgın saç üzerinde eğitilip burnuna hırızma takıldığını, "Hamamda kadınlar nasıl bayılır, göster bize kocaoglan!" denildiğinde, sırtüstü yatıp sevimli hareketler yapacağını sandı. (Bu ilhamı belki de Gorbaçov ve Yeltsin vermiştir!) Dandik Gürcü ordusunu Ruslara karşı vurucu bir güç olarak Amerikan silahlarıyla eğitip donatmak; Rus tankları bu sefil orduyu dağıtınca da 'Balkan Platformu' falan diyerek, üstelik Ermenistan-Azerbaycan ihtilafında taraf olmuş bir ülke olarak oraya buraya koşmak neyin nesidir? Mesleki kariyerini İETT'de, siyasal kariyerini de Necmettin Hoca'nın dizi dibinde yapan Türkiye Başbakanı'na, Çarlar'ın postunda oturan, kulağı kesik eski KGB ajanı Putin'in kapalı kapılar ardında ne dediğini merak etmez misiniz? Türkiye hiçbir tarih bilincine sahip olmayan yetersiz bir kadro tarafından çok

tehlikeli biçimde yönetilmektedir.

Coğrafi koşullar

Kafkaslardaki son gelişmeler ve Polonya'daki füze kalkını krizi üzerine, Troçki'nin sözlerini hatırlamamak mümkün mü? 1939'da şöyle demiştir: "Çarlık İmparatorluğu'nun bulunduğu bölgede meydana gelen proletarya devrimi, daha başından itibaren Baltık ülkelerini fethetme girişiminde bulundu ve bir süre için fethetti ... bir ara (1920) ordularını Varşova'ya kadar gönderdi." Bundan sonraki cümleye özel bir dikkat gerekir: "Devrimci yayılma hatları Çarlığın yayılma hatlarıyla aynı idi; çünkü devrim coğrafi koşulları değiştirmez." (Marksizmi Savunurken, Kardelen, 1992, s. 59).

Karşıdevrim de coğrafi koşulları değiştirmemiştir. Bugünkü kapitalist Birleşik Devletler Topluluğu, Çarlığın ve ardından gelen Devrim'in yayılma hatlarını izlemek zorundadır. Neden? Çünkü devrim (ve aynı zamanda karşı devrim) 'coğrafi koşulları değiştirmez'.

Rusya'nın yayılma hatlarını görmek için haritaya baktığımızda, karşımıza Polonya ve Baltık ülkeleri (Litvanya, Letonya ve Estonya) ile Kafkasya bölgesi çıkmaktadır. Polonya Rusya'nın içlerine doğru açılan düzlükleriyle yüzyıllarca Rusya'nın güvenliği açısından önem taşımıştır. Baltık limanları ise bir dünya gücü olmak ve diğer dünya güçlerinden korunmak için gereklidir. Ukrayna yüzyıllarca Rusya'yı besleyen bir tahıl deposu olmuştur. Güçlenmek isteyen,

bağımsız bir Rusya'nın Sivastopol limanından vazgeçmesi mümkün mü?

Rusya'nın yayılma hatları bunlardır. İşgal mi edecek? Elbette hayır. Bugünün dünyasında mızraklı süvari birlikleri ya da motorize tümenlerle huruç eyleme imkânı yok. Riga Limanı'nı (Letonya) ele geçirmek ya da Polonya'ya girip Varşova'ya doğru ilerlemek, Güney Osetya'yı ve Abhazya'yı Gürcistan'dan koparmaya ya da Tiflis'i kuşatmaya benzemez. (Yine de belli olmaz; mevcut ekonomik krizin iyice derinleşmesi, ABD'nin İran'a saldırması, Avrupa Birliği ülkelerinin dağılması, Pakistan'ın İslamcılarının eline geçmesi falan derken durum değişebilir: "Gelecek Uzun Süre.")

Peki, ne olacak? Rusya bu bölgelerde ABD hâkimiyetinin yayılmasına bundan sonra izin vermeyecektir. Gürcistan'a yapılan askeri harekât, Rusya'nın kendi tarihsel 'yayılma hatları' üzerinde nükleer silahlanmaya, 'Gül Devrimi' gibi soylarlıklara ve füze kalkanlarına razı olmayacağını ortaya koymuş ve ABD'nin tek küresel silahlı güç olma yolunu kesmiştir.

Nükleer satranç

Kesmiştir ama biraz da geç kalmıştır. (Rus yetkililerin aşırı saldırgan söylemi belki de bu gecikmeden kaynaklanmaktadır.) Rusya, kendi kaynaklarına ancak sahip çıkabilmiş, işbirlikçi burjuva kesimleri tasfiye etmiş, IMF'yi kovmuş ve enerji kaynaklarından sağladığı gelirleri devlet kasasında toplayabilmiştir. Bu arada Polonya 1999'da, Macaristan ve Çek Cumhuriyeti'yle birlikte; Baltık ülkeleri ise 2004'de Slovakya, Slovenya, Romanya ve Bulgaristan'la birlikte NATO'ya dahil edilmişlerdir. NATO'nun kapıları Ukrayna ve Gürcistan'da almak için ardına kadar açılmıştır.

ABD Polonya'yla füze kalkını anlaşmasını imzaladı. Bunun üzerine Rusya Baltık filosundaki savaş gemilerini nükleer başlıklarla donatacağını, hemen ardından da Belarus'ta füze savunma sistemleri kuracağını açıkladı. Polonya'ya yapılan askeri tahkimatla birlikte, Amerikan nükleer füzelerinin Rus topraklarına yakınlığı 180 kilometreye inmiştir. Rusya'nın Genel Kurmay Başkan Yardımcısı General Anatoliy Novoitsin, Polonya'ya nükleer saldırı düzenleyebileceklerini, Polonya'nın artık 'yüzde 100 hedef' haline geldiğini söylemiştir. Rusya önümüzdeki günlerde Beşir Esad'ı ağırlayacak. Rusların, eski SSCB gibi, Lazkiye limanına bir askeri üs kurması bekleniyor. Bu limanda

Hayali darbeye karşı AKP'ye güç vermek için var olmayan 'demokrasi'yi savunacağımıza Boğaz'ın iki yakasına dizilip emperyalizmin lanetli gemilerini protesto etmeyecek miyiz? Oradan daha nice Amerikan gemisi geçecek...

nükleer bir Rus gücünün varlığı bölgedeki dengeleri değiştirecektir. Ruslar'ın Gürcistan'daki Poti limanını da Amerikalılara terk etmeyecekleri ve tahkim edecekleri görülüyor.

Soğuk Savaş geçmiş döneme kıyasla çok daha tehlikeli biçimde geri gelmiştir. Dünyanın tek kutupluluktan çok kutupluluğa geçişini, ABD'nin tek süper imha gücü olmaktan çıkışını selamlayabilir; dünyanın yeniden bir dehşet dengesine oturmasını ve emperyalist yayılmacılığın durmasını, askeri bir stabilizasyona gidilmesini bekleyebiliriz.

Yeni Soğuk Savaş

Fakat bu seferki durum öncekinden çok farklı... Eskiden mesafeler bu kadar yakın, silahlı güçler bu kadar iç içe değildi; ABD'nin Orta Asya'da, Afganistan'da, Körfez'de askeri üsleri yoktu... İdeolojik açıdan da durum çok farklı. Rusya artık kapitalist bir ülke. Rus burjuvazisi, kendi ülke proletaryasının alinteriyle üretilen muazzam bir altyapının üzerine oturmuş, Avrupa'ya giden enerji kaynaklarını kontrol ediyor.

Soğuk Savaş döneminde, özellikle 1960'lı, 1970'li yıllarda Avrupa proletaryası sahip olduğu sosyal hakları ve 'refah devleti' anlayışını biraz da Batılı kapitalist devletlerin 'sosyalist' Rusya'yla yaptıkları rekabete borçluydu; bütün dünya emekçileri de bu durumdan yararlanıyordu. Bugünün dünyasında bu türden kaygılara yer yok. Kapitalizmin sömürü alanı bütün yeryüzünü kaplamış, bütün üretim güçleri kapitalist sermaye birikiminin hizmetine

girmiştir. Dolayısıyla Yeni Soğuk Savaş, öncekinden hem çok daha tehlikeli hem de denge durumunun dünya halklarına sağlayabileceği faydalar çok sınırlı.

Rusya muhtemelen bir yandan Batı'ya yönelik nükleer tehdidini tırmandıracak, öte yandan Şanghay İşbirliği Örgütü'nü harekete geçirmeye çalışacaktır. ABD de Ukrayna ve Gürcistan'ı NATO'ya sokma ve Rusya'yı çevreleme ısrarını sürdürecektir.

Bu noktada Türkiye'nin tarih bilincinden tamamen yoksun yöneticilerinin ve onların ABD'de işletme 'master'ı yapmış danışmanlarının son derecede tehlikeli olan girişimlerine tanık olmaktadır.

Montrö ve gemiler

ABD Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Matthew Bryza, daha geçenlerde (8 Ağustos) Türkiye'nin kurmaya çalıştığını söylediği Kafkas Platformu (ya da ittifakı ya da paktı ya da her neyse!) konusunda, "Şaşırdığınızı söylemeliyim," dedi, "Böyle bir girişimin yapılacağı konusunda bana bilgi verilmedi." Bak sen şu işe! Sanki tiyatro oynanıyor. Parlak çocuk, düpedüz yalan söylüyor. Bu pakt hikâyesinin 'Kafkas İstikrar Paktı' adı altında Kasım 1999'da İstanbul'da toplanan AGİT zirvesinde kotarıldığını bilmiyor olabilir mi? Üstelik hemen ardından şöyle diyor: "Türkiye ile Kafkaslar'da ortaklığımız var ... Çünkü Türkiye ile Kafkasya ve ötesinde ortak çıkarlarımız var." Sadece Kafkasya'da değil ötesi'nde de 'ortak çıkarlarımız' varmış! 'Ötesi' neresi acaba? Bu Balkan Platformu'nun (ya da

ittifakının ya da her neyse!) bir Amerikan numarası olduğu ve Türkiye ile Rusya arasında gerginleşeceği hesap edilen ilişkiler için bir geciktirici tampon olarak raftan indirilip yeniden canlandırıldığı anlaşılıyor.

Bu arada bir de Montrö soytarılığı yaşandı. Türkiye hükümeti ABD'ye kahramanca (!) kafa tuttu: "Gemilerinizin ağırlığı 140 bin tonu aşıyor, Boğazlardan geçemezsiniz." Bunun üzerine ABD, yalaka basının manşetlerine göre 'çark' etti ve dedi ki, "Size ve Montrö Anlaşması'na saygımız sonsuz; madem öyle, biz de boğazlarınızdan toplamı 45 tonluk gemilerle geçiyoruz."

Diplomasinin bir zarafeti olur. Bir halka bu kadar aptal çocuk muamelesi yapılır mı? Hayali darbeye karşı AKP'ye güç vermek için var olmayan 'demokrasi'yi savunacağımıza Boğaz'ın iki yakasına dizilip emperyalizmin lanetli gemilerini protesto etmeyecek miyiz? Oradan daha nice Amerikan gemisi geçecek.

Şimdiki halde, iki donanma ve iki sahil güvenlik gemisi Karadeniz'e açılacak. İlk ikisinde tıbbi malzeme, çocuk bezi ve maması (Gürcü çocuklar yaşıadı!); Amerikan mayonezi, ketçap, hamburger köftesi, ciklet, jambon ve prezervatif (Gürcistan demokrasisi için); diğer ikisinde ise Tomahawk ve Harpoon füze sistemleri ve askeri teknik ekipman (Ruslar için) bulunacak. Aslında Türkiye Hükümeti'ne bu gemilerden ikisini satın almasını ve birinin adına Yavuz (Goben), diğerinin adına Midilli (Braslau) isimlerini vermesini tavsiye ederiz.

Böylesi, içinde bulunduğumuz tarihsel duruma çok yakışır. Sahi, Gürcistan'da havaalanı mı kalmadı? Neden Montrö'yü mevzua katarak Boğazlar'ı zorluyorlar? Karadeniz bir NATO gölü olmamalıdır! ABD'nin Rusya'yı Karadeniz'den kuşatmasına izin vermemek gerekir.

ABD gemilerinin Karadeniz'e açılması kısa süre içinde Rusya ile Türkiye'yi karşı karşıya getirecektir. Balkan Platformu (ya da her neyse!) girişimleri bu süreci ancak bir süre geciktirebilir, zira böyle durumlarda aşınmayacak tampon yoktur. 'Dahi' bir strateji olan Ahmet Davutoğlu'nun ABD'nin kucağında çok yönlü diplomasi konsepti, gayet dar bir Soğuk Savaş siyaseti içinde donup kalacak, Soğuk Savaş havaları AB ile ABD'nin Türkiye üzerinden sürdürdükleri rekabeti daha da keskinleştirecektir.

I. ve II. Büyük Savaşlar'da dünyayı paylaşmaya çalışan emperyalist ülkelerin yeni bir kapitalist dünya kurma idealleriyle; bugünkü çakalların enerji yollarına hâkim olma ihtirası kıyas kabul etmez. Yapamayacakları şey yoktur. Bugünün emperyalizmi, sömürüyü kolaylaştırmak için ülkeleri din, mezhep, etnisite temelinde parçalayarak her türlü devlet denetiminden arınmış, emeğin küçük birimler halinde ve dizginsiz sömürüldüğü piyasa ekonomileri yaratmak istiyor. İnsanlık, sosyalizmi beceremediği için barbarlık uçurumunun kıyısında sallanıyor. Şu anki umutlar Rus ayısının bu kuşatmadan kurtulup Şanghay İşbirliği Örgütü'yle birlikte Amerikan yayılmasını durdurmasına indirgenmiştir!..

'Silikozis' hastası kot taşlama işçileri sizi desteğe çağırıyor!

Gazi Polat: Tunceli doğumlu. 38 yaşında. Geçim derdiyle İstanbul'a gelmiş. 2001'de Gaziosmanpaşa, Su Deposu'nda kot taşlama işine girmiş. Silikozis hastalığını televizyondan öğrenmiş ve işten ayrılmış. İki çocuğu var. Ufağı okuyor, büyüğü tekstilde çalışıyor; 15 yaşında. Eşi çalışmıyor. İşten ayrılırken aldığı kıdem tazminatı bitmiş, şimdi tek geliri oğlunun eve getirdiği...

Hasan Gerçel: 1984 doğumlu. Tekirdağlı. Kot taşlama işini 2002-2004 yılları arasında, 1,5 yıl süresince yapmış. Gaziosmanpaşa, Küçükköy'de Miraç Rodeo'da çalışmış. İkiz kardeşi Osman da silikozis hastası. İkisi de çalışmıyor. Yedi kişilik ailelerinin tek geçimi babasının aldığı emekli maaşı.

Mehmet Bekir Başak: 1971 doğumlu. Bitlis'in Çeltikli Köyü'nden. 2000'de, Merteks'te işe başlamış. 2007 Nisan'ına kadar çalışmış. Televizyonda kot taşlamanın silikozise yol açtığını seyredince işi bırakmış. 1,5 yıldır çalışmıyor. 7 çocuğu var. İki oğlunu okuldan alıp çalışmaya göndermiş. Bir de kızı çalışıyor. Diğer iki çocuğunu okula gönderebiliyor. Çocuklarının eve getirdiğinden başka bir geliri yok.

Abdülhalim Demir: 27 yaşında. Bingöl'ün Karlıova ilçesi, Taşlıçay Köyü'nde doğmuş. 1990'lara kadar hayvancılıkla geçinirmiş. Sonra köye koruculuk gelmiş, köyden 86 kişi korucu seçilmiş. Aileleriyle birlikte bine yakın kişi hayvanını satınca hayvancılık çökmüş. Kot kumlama atölyelerinde çalışmaya başlamış. Sırf bu atölyelerde yatacak yer verdiklerinden. Köyünde kayıtlı hasta sayısı 187, doktora gitmeyenlerle beraber yaklaşık 300 kişi...

Gazi Polat, Hasan Gerçel, Mehmet Bekir Başak ve Abdülhalim Demir, kot taşlama işlemi sırasında soludukları tozların akciğerlerinde birikmesi sonucu hasta olan, sayılarının 3-5 bin olduğu tahmin edilen silikozis hastası kot taşlama işçilerinden sadece dördü. Kot taşlama, kotların beyazlatılması, eskitilmiş görünüm verilmesi için, kumun kuru hava kompresörleriyle kotların yüzeyine tutularak aşındırılması işlemine verilen ad. Kot taşlama sırasında, işverenlerce gereken sağlık önlemleri alınmadığı için oluşan silikozis hastalığında, solunan toza karşı vücut savunmasının verdiği cevaba bağlı olarak akciğerlerde fibrozis denilen bir çeşit katılaşma oluyor. Belli bir dönemden sonra işçi, işten ayrılrsa bile hastalık ilerleyebiliyor. Hastalığın ilerlediği durumlarda solunum giderek

bozuluyor ve ne yazık ki hastalık ölümlerle sonlanabiliyor. İlerlemiş hastalığın şu anda bilinen bir tedavisi yok. Çok zor olsa da akciğer nakli yapılabiliyor, fakat bazen bu durumda bile hastalık nüksedebiliyor.

Şimdiye kadar, silikozis hastası kot taşlama işçileriyle ilgili haberler yazılı ve görsel basında zaman zaman yer aldı. Ancak, henüz 20'li yaşlarındaki yirmiyi aşkın silikozis hastası kot işçisinin ölümüne rağmen bu iş cinayetleri tekstil sektöründeki uluslararası rekabet nedeniyle hasıraltı edildi. Kot taşlama/kumlama işinde önlenabilir bir meslek hastalığı olan silikozise yakalanan işçilerin -ne avukat tutacak ne de dava harçlarını karşılayacak ekonomik durumları olduğundan- ancak birkaçı şimdiye kadar yasal haklarını aramak için girişimde bulunabili.

Ancak, silikozis hastası kot taşlama işçileri 9 Haziran'da gerçekleştirdikleri basın açıklamasında; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın, İşçileri Bakanlığı'nın, yerel yönetimlerin, asıl işveren olarak büyük kot üretici firmalarının, işverenlerin ve sektör içi kuruluş, birlik ve tüzel kişiliklerin yaşadıkları sosyal felakette birinci derecede sorumlulukları olduğunu ve oluşan her mağduriyet için sorumlular hakkında suç duyurularında ve idari şikayetlerde bulunacakları nı, adli ve idari yargıya başvurulacakları nı kamuoyuna duyurdu. Sorumlular gereken önlemleri alana, zarar görenlerin zararları tamamen giderilene kadar hukuk mücadelelerini sürdüreceklerini ilan eden işçiler, bu süreci yürütmek için Kot Taşlama İşçileri Dayanışma Komitesi'ni kurdu.

Bu Komite, gönüllü avukatların yürüteceği davalarda, ödenmesi zorunlu dava harçlarını karşılayamayan işçilerin dava giderlerini karşılamak için bir destek kampanyası yürütüyor ve sizleri de desteğe çağırıyor.

Yardımlarınızı, kampanyanın destekçisi İnsan Sağlığı ve Eğitimi Vakfı'nın aşağıda bilgileri bulunan banka hesabına gerçekleştirebilirsiniz.

Hesap Bilgileri: Türkiye İş Bankası
İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Şubesi
Şube Kodu: 1200

Hesap Numarası: 3146645

Lütfen yapacağınız yardımlarda, dekontun açıklama bölümüne 'kot işçileri ile dayanışma için' yazınız.

Komite bilgilerine www.kotiscileri.org adresinden ulaşabilirsiniz.

**Kot Taşlama İşçileri
Dayanışma Komitesi**

Yaşamak... Özgür ve doyusıya...

Ağlayalım mı, gülelim mi bilemiyorum ama tam bir trajedi ülkesinde yaşıyoruz. Uymadı bu trajedi sözcüğü bu lafa ama bazen yaşadıklarımız güldürür bizi komik olmasa da. Gülersin acı acı çünkü için acır. Çünkü elinden başka bir şey gelmez. Bu da öyle bir şey işte. Evden bir umutla ekmek parasını kazanmak için dışarıya çıkan insanların, eve ekmek değil de cenazelerini gönderdiği bir ülkede yaşamak, o gün ölmediyse şüpheyle hangi gün öleceğinin hesabını yaparak ya da en kötüsü, ölmeyip de yaşayan ölümler gibi yaşamak... Bu bir trajedi. Bunun neresine gülüyorsun, diyorsanız ben de size, çünkü bu ülkede bir kum çuvalı insandan daha değerli ve bir kum çuvalının heba edilmesinden üç insanın canına kıyılabilir diyorum. Çünkü ülkemizde her şey art arda zam gelirken-elektirik, su, doğalgaz vs.-Türkiye'deki en ucuz şey insan hayatı. Yani cebinizdeki parayla en fazla alabileceğiniz şey ücretli köle...

Evet, ben tuzla tersanesinde çalışan bir işçiyim. Hani şu kum çuvaları kadar değerli olmayan, hani sadece nefes almanın yanı sıra yaşamak için ekmeğe de ihtiyacı olan ve sadece asıl amacı hayatı yaşamak değil de ona katlanmak olan tersane işçisi Ali, Veli, Ahmet, Mehmet'im... Ne acıdır ki her gün ölüyorum dirilmeden... Yaşamak diyoruz buna da işte, özgürce, doyusıya yaşamak...

Ben Erzurum'da, Muş'ta, Diyarbakır'da, Bingöl'de, Mardin'de yaşıyıp da, çocuklarımız aç kalsın diye evimi yurdumu bırakıp 'taşı toprağı altın' İstanbul'a gidip kaçak kot taşlama atölyelerinde ölüme terk edilen on binlerce insandan biriyim. Ve o kadar açım ki, ölmeye bile razıyım. Ben sigortasız çalıştığım için hukuk mücadelesi veremeyen, makineye bağlı yaşamak zorunda kalan, elinde bir cılız nefesten başka bir şeyi olmayan hasta bir işçiyim. Bilirsiniz yaşadığım toprakları. Soğuktur. O kadar soğuktur ki, ellerini acıtır. Kar altındadır aylarca yaşadığım yerin

toprakları. İş yoktur güç yoktur. Hanede en az 8-9 çocuk. Çaresiz düşersin yollara. Bilmediğin şehirlere, duymadığın seslere doğru yol alırsın. Alınleriyle çalışırsın. Soymazsın, çalmazsın, çırpamazsın. Onurlu bir hayat için yani. Karşılığında bir şey almayı bırak bir de canından olursun. Açını belki de ilk defa duyduğun 'çöl akciğeri' hastalığına yakalanırsın. Tedavisi yoktur. Ölümü beklersin. Geçmez zamanlar makineye bağlı nefes almaya çalışarak. Ama yine de yaşamak istersin bir hevesle. Çünkü hayat çoğu zaman çekilmese de son nefese kadar tatlı gelir yaşamak. Yaşamak; özgürce, doyusıya yaşamak...

Ben Güneydoğu'dan Karadeniz'e fındık işçisi olarak gidip, Kürt olduğum için yerleşim yerlerine alınmayıp yol kenarlarında çaresiz bir şekilde yatmak zorunda olan sıradan bir Kürt vatandaşım. Ne kadar çok çalışırsak o kadar para alırsız, diye çocuk çocuk doluştuk bir kamyonetin arkasına. Çıktık yola bir hevesle. Yeter ki iş olsun. Biz çalışıp çocuklarımızın

karnını doyuralım da, varsın Fizan'a gidelim. Ama gel gör ki Kürtün. Türkler kardeşindir ama 'bazıları' gibi düşünenlerden değilsin. Öylece kalırsın ortada. Dönüp geriye aç susuz yaşamaktansa, yatarsın çaresizce yol ortasına. Engeller olacaktır tabii ki hayatta. Askerlik yan gelip yatma yeri olmadığı gibi, hayat da sorunsuz ve düz değildir. Engeller vardır dört bir yanında. İnadına yaşamak... Özgür ve doyusıya...

Evet, ben Kürtüm, ben yoksulum, ben fakirim, ben işçiyim, ben çiftçiyim. Tanrım ne kadar çok günahım var! Peki ya sen tanrım, sen affedebilecek misin beni? İşlediğim bu suçları yok sayabilecek misin? Ya da bir umut sormak istiyorum sana: 'Başka bir hayat mümkün değil midir?' Ne olur 'evet' de bana. Aç susuz yaşamak değil de umutsuz bir mahlûk olarak yaşamak koyar adama....

**Derya EMEKET
MERSİN ÜNİVERSİTESİ
İletişim Fakültesi**

TUZLA denen cehennem...

Burası Tuzla, burada her şey olur. İnsanın akli şaşar, zihni karışır. Ölen ölür gider, vinç altında kalan işçinin kanı yerde kurumadan yeni taşeron yeni bir işçiye kanın altına sürer. Burası Tuzla, cinayet bölgesi.

Koca bir tanker düşünün, siz deyin 10 bin ton, ben diyeyim 15 bin ton. Bu tankerin inşasında aynı anda 30-40 taşerona bağlı işçi çalışır mı? Tankeri belli bir tarihe kadar yetiştirecekler, aksi halde milyarlarca tazminat!.. Yükle işçiye, çalıştır 22 saat, kan gölüne dönsün etraf!

Burası Tuzla, en ünlü cinayet mahalli. Burada cinayet izlerini aramayın. Kesik bir kablo, rasgele inip çıkan bir vinç, bir boya tabancası, iyi kurulmamış yüksek bir iskele, geminin beton bloklarının tepesi. Burası Tuzla... Buraya ölüm her yerden gelir ve işçi sınıfının yorgunluktan ter tutmuş bedenine iner. Eğer ölmediyse işçi, eğer kolu bacağı ezildiyse bir vincin altında, parmağı koptuysa bir yere katılıp, başına gelen 'iş kazası' bile sayılmaz. Burası Tuzla, 2007 Eylül'ünden bu yana ölümlü kazaların diyarı, 'Tuzla Mezarlığı' adıyla anılır. Şu ana kadar bilinen 104 ölüm var. Kayıtlara geçen ve gizlenemeyeni bu kadar...

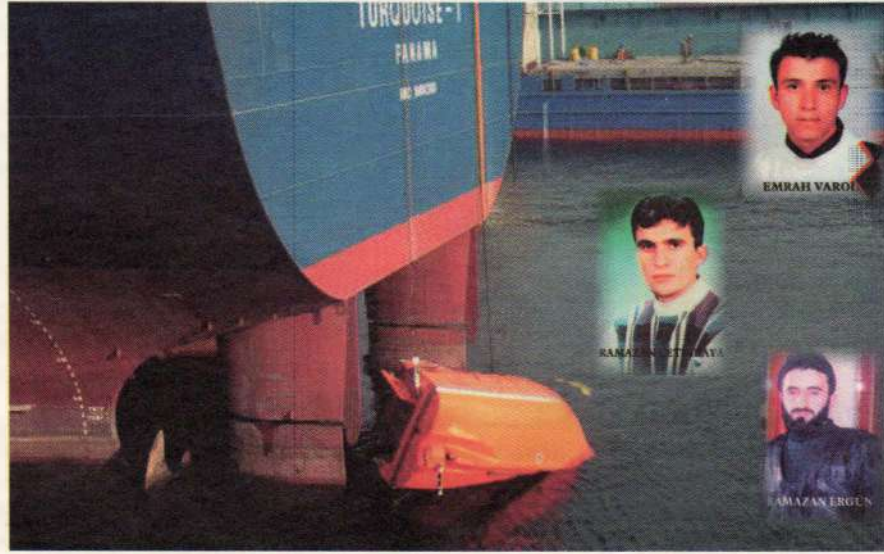
Neredeyse tümü Tuzla tersaneler bölgesinde olmak üzere 2008'de 10, 2007'de 13, bu sene bugüne dek 209 işçi hayatını iş kazalarında kaybetmiş. Ondan sonra bir işçi daha yaşamını yitirdi ağustosta. Aynı süre içinde sektörün üretim hacmi 550 bin dwt'ten 1 milyon dwt'ye çıkmış. Her şey ortada! Tersane hacmi, alinterinin yanında kanla serpilip gelişiyor. Buradaki patronlar işi küçük küçük parçalara bölüp taşerona devrederek daha da büyüyor. Tuzla'da yatırımları olan Kalkavanlar gibi eski aileler şimdi Yalova, Yumurtalık, Samsun ve Gelibolu'da yeni tersane yatırımları yapmakla meşgul. İşçileri taşeronların eline bırakıp günde 18-20 saat çalıştırılanlar, devletten destek kopara kopara semirenler elbette büyüyecek ve serpilecek.

Tablo ortada! Tersane patronları büyür; işçiler ölür. Ne güzel değil mi, herkes görevini biliyor. Bir gün önce taşeronun işi listesinden olan emekçiler, bir gün sonra tersane ölüm listesine geçiyor. Kanla beslenen patronlar da üzüntülerini dile getiriyor. Esnek çalışma diye el çırpınlar sonuçların yorumunu dahi yapmıyor. Bakın 2007'de bölgeye gelen çalışma müfettişleri ne yazmış: "44 tersaneden yalnızca ikisinin tüm emniyet tedbirlerini aldığını gördük... İşverenlerin iş güvenliği hakkındaki eksikliklerin çözümünü uzun vadeye yayma eğiliminde olduğunu saptadık."

İşte raporun kibarı böyle olur. Denetime gidenler eğilimlerle ve kanırla uğraşmış. Cinayetleri ortadan kaldıracak adım dahi yok ortada. Yani cinayet mahalline giden müfettişlerin, "Katil bundan sonra kimseyi öldürmemek için elinden geleni yapacağını açıkladı," demesi gibi bir şey bu!

Eğitilmiş işçi ölmez!

"İşçi eğitimsiz, onun için sık sık başına kaza geliyor," diyenlere ne demeli pekâlâ?! Tersane bölgesinde ağırlıklar tonla değil grostonla ölçülür, bilir misiniz? İşçinin tepesine inen parçanın her birinin ağırlığı 3-3,5 tondur, bilir misiniz? Harlı

harıl palazlanan koca sektörde işçi kafasına düşen 3.5 tonluk ağırlıkla baş etmek için nasıl bir eğitim almalı? Taşeron panayırına çevrilen tersane havzasında herkes koşar adım çıkışırken tonları taşıyan paletler daracak alanlardan geçerken 'eğitilmiş işçi' kafasını korumak için nereye saklansın?

İskeleden düşen işçilere ne demeli peki? Geminin dış yüzeyi bozulmasın diye patronlar iskeleyi tam olarak monte ettirmiyor geminin kenarına. Bu durumda iskele bir dengede, bir değil. Üzerine binen işçi, bir bakıyorsun iskeleyle aşağıya inivermiş. 'Eğitilmiş işçi' sesini çıkarırsa, eğitilmiş işsiz olabilir anında! Tersanede üç vardiya üst üste çalışan işçiler var, yani 22 saati bulan çalışma temposu! Bu kadar süre çalışan 'eğitilmiş işçi' ölmek için ne yapar dersiniz?

Dünyadaki benzerlerinden ölüm rekoruyla ayrılıyor Tuzla Tersanesi. İngiltere'deki tersanede her yıl ölen işçi sayısı sadece 1 kişi. Almanya'da ise bilindiği kadarıyla son 40 yıldır tersanelerde ölümlü iş kazasına rastlanmamış bile!..

Kan üzerinden pazarlık

Bir de kan üzerinden yapılan pazarlıklar var Tuzla Cinayet Havzası'nda, bunu duyduunuz mu hiç? Ölen ölüyor, giden can gidiyor. Arkadan ailesi tazminat davası açsa yıllarca sürecektir. Hem avukat parasını, masrafları kim ödeyecek? İşte o zaman akıllı patronlar aileye teklifi götürüyorlar el çabukluğu ile. "Sen davayı kazansan alacağın 150 bin lira, gel biz sana 50 bin-lira verelim." Aileler çaresiz kabul ediyor bu kanlı teklifi. Yıllarca sürecektir hukuk mücadelesi ile uğraşacak güçleri yok, çaresiz ve şaşkınlar ve acılılar. Patron zaten kârlı, tazminat vereceğine, dünya âlem bu işi öğreneceğine, üç beş kuruşla kapatıyor ölümü. İşte kan üzerinden pazarlık böyle sürüyor Tuzla'da... Başbakanımızın oğlunun çalıştığı tersane bile bu havzada işte bu kadar namli ve kanlı...

Sakin ağlama artık ölmeyeceğim.

Denize düşen kum torbaları kadarım.

Sırtımda aydınlık bir geleceğin yükünü taşıyım

Güneşin her yükselişinde umudu yeniden

üretim. Ekmek parası neredeyse oradadır yarım. Bu gün sırada filika denemesi varmış; olsun yaparım.

Çoluk çocuk kamımız doysun da ben ne iş olsa yaparım. 12 bin 500 tonluk bir tanker için filikaya basıldım bugün.

Tanker çok çok pahalı imiş, güvenliğini denemek gerekiymiş. Kimse bize bunun kum torbası ile yapılması gerektiğini söylemedi.

Söyleseler biner miydim?

Filikada çoktuk o gün; tam 19 kişi yan yana...

Aslına bakarsanız biz 40 binin üzerinde tersane işçisiyiz...

Hem zaten biz öyle çoğuz ki; nereye baksanız orada görürünüz. Taş ocaklarından fabrika bacalarının altına dek her yerde biz varız...

Ha anlatıyordum konuyu dağıtmayım: Test için buradayız. Deneme sürümü gibi. Sen hiç canınla kanınla bir deneklik yaptın mı ufak bir şişme botun içinde? Aslına bakarsanız iki kişilik işi tek kişiye yaptırılır, tek montajcı, tek kaynakçı, tek elektrikçi. Bugün niye bu kadar kalabalığa anlamadım şu botun içinde.

10 metreden salındık suya. Yukarıdan şefler telsizle bağlandı. Bizden onay böyle alınıyor mus demek. "Tamam mısınız? İniyorsunuz!" denildi. Sustuk, bilmiyorduk ki ne olacağını, hatta eğlenceli bir oyun gibi geldi başta.

Ege'den Yunanistan'a kaçak götürün teknenin güvertesi kadar doluydu filikamız... Bu 'kır kadar' yere bu kadar insan sığar mı, diye nedense düşünmedik.

İnerken büyük bir gürültü koptu, anlamadık. Zaten o kadar yorgunduk ki!

Filika tersten düşmüş; biz anlamadık. Suya batarken yaşamı düşündüm. Yanımdaki arkadaşlarımın çıkardığı sesleri... Biz tam 19 kişiydik orada; geride milyonlarcayız biliyor musun?

Derinlik yalnızlıktır. Derinlik tükeniştir. İnerken aşağıya yavaş yavaş, sadece sonsuzluğu düşünürsünüz. Gerisi boştur...

'Patron babam' da arkamdan çok ağladığını söylemiş gazetelere, buradan çok güldüm ona

biliyor musun?! Sahte gözyaşları yakışmıyor hırsın dönmüş gözlerine.

Yazıyor! Yeni cinayet haberi!

"Ölüm nereden gelirse gelsin hoş gelir sefalar getirir!" Peki ya ölüm koca bir tankerin selameti için kum torbası yerine suya salındığınızda gelirse nasıl gelir?

Tuzla katliam bölgesinde alinteri ve kanla örülür yaşamlar. Tersaneleri geliştiren işçilerin kanı ve alinteridir. Bu söylenmez tabi öyle açıktan. Açıktan söylenen başkadır. Takmadınız bareti, kaynak gözlüğünü geçirmediniz gözünüze, uykusuz kaldınız, iş saatleri dışında dinlenmediniz. Dikkat etmediniz kaptırdınız yüksek gerilim hattına bedeninizi. Siz zaten doğarken öldünüz, dikkatsizliğiniz buna neden. Her gün dikkatsizliğiniz yüzünden kazaya uğruyorsunuz. Bütün bunlar tek bir kalemden çıkmış gibi dökülür patronların ve onların yandaşlarının ağzından.

Tersane patronları meğer işçileri evlatları gibi severmiş. Bunu da gazetelerden öğrendik. Evlat ya insan gözünden ayırmaz değil mi evladını. Bindirir filikaya kum torbası yerine, indirir aşağıya. Gisan Tersanesi'nin kurucusu da böyle yapmış. Evlatlarını bindirmiş filikaya kum torbası almak pahalıya geliyor diye. 48 yıllık patron bu güne kadar hiç kimseye akıl edip sorma gereği bile duymamış filika testi nasıl yapılır diye.

Tuzla Havzası'na indiğimizde filika denemesinin aslını aştığımızı sorduk. Hani diyor ya patron baba; "Bu işçiler benim avladım, hem hepsi çok deneyimliler defalarca bindiler filikaya!" diye. Sorduk işin aslı çıktı ortaya. O gün ortada kimin işi yoksa, kim boşta olsa onlar çağırılmış filikaya. Ortada olanlar biner ve deneme yapılır. Yani Tuzla Tersanesi'nde, 'kum torbası muadili filika denek işçisi' diye uzman bir statü aradık ama bulamadık.

Filika burun üstü indirilir ve çıkarılmış içinde kum torbası olsa dahi. Ucuza kapatılan bir filika olunca ortada, burun üstü inmeye yetmemiş kapasitesi. Olan üç emekçinin canına olmuş. O gün filikada bu faciayı yaşayan ve kurtulan 13 kişi var. Hastanedeler şimdi. Onlardan stajyer mühendis Onur Daryol yaşadıklarını; "Son kontroller yapıyordu. Free fall denenecekti. Filikaya 19 kişi bindik. Düşeceğimiz mesafe yaklaşık 20-25 metreydi. Filikanın kapıları kapatıldı. İçeriye bir telsiz verildi. Kemerlerimizi bağlayıp koltuklara oturduk. Telsizle karşılıklı olarak teyit alındıktan sonra filika kızıktan serbest bırakıldı. Çok şiddetli suya çarptığımızı hatırlıyorum. Bu sırada galiba cam kırıldı. Arka taraftan filikanın içine su dolmaya başladı. Bu sırada ne kadar derinde olduğumuzu bilmiyorduk ve içeride çok ciddi bir panik havası vardı. İçeridekiler bağıyordu. Ne kadar zaman geçti bilmiyorum ama bizi vinçle yukarı çektiler. Sonra hastaneye götürüldük. Arkadaşlarımızı havasızlık ya da boğulma nedeniyle kaybettik." Sözleriyle özetliyor.

İşte böyle ölüm nereden gelirse gelsin her zaman hoş gelmiyor sefalar getirmiyor...

'Parmağım koptu, şanslıydım, diktirebildim'

Hakan Erdoğan, 10 yıllık tersane işçisi, ilk işe başladığında sendika ile tanışmış ve bu gün Limter-İş sendikası amatör yönetim kurulu üyesi.

Sizi tanıyabilir miyiz?

36 yaşındayım ve yaklaşık olarak 10 yıldır tersanede işçilik yapıyorum. Tersanede elektrik işleri yapıyorum. Meslek lisesi elektrik bölümü mezunu olduğum için hep elektrik teknisyenliği işi yaptım. Sürekli kadrolu işçi olarak çalıştım. Taşeron işçileri teknik işçi bulundurmaz fazla ama ben şu ana kadar hep kadrolu olarak çalıştım tersanelerde. Yani biraz şanslı işçi grubu içindeyiz diyebiliriz.

Tersane nasıl bir ortam ve burada çalışmak nasıl?

Tersanede çalışmak nasıl diye soruyorsunuz. Tersanede dışından bir kişiye tersane ortamını anlatmak çok zor. Tersaneler birçok sektöre göre cehennem denebilecek çalışma koşullarının olduğu bir yer. Ben de 10 yıldır bu cehennemin içinde çalışıyorum. Ağırlıklı olarak taşeron sisteminin bulunduğu, taşerona dayalı üretimin yapıldığı bir yer burası. İşçiler için çekilmez ve cehennem denilen bir yer burası.

Bir gemi sipariş edildiği zaman tersane sahipleri bu gemiyi ihale ile çeşitli taşerona verir. Boya ayrı, çelik ayrı, montaj ayrı taşeronda olabilir. Bir gemide bazen 60'a yakın taşeron olabilir. Her taşeronunun 15 kadar işçisi vardır. Tabi bu durum yapılan işe göre değişir ama ortalama olarak söz diyorum. Taşeron firma hak ediş alabilmek için doğal olarak işi bir an önce bitirmek kaygısı taşır. Böyle olunca bir taşeronun yaptığı iş diğerini bağlamıyor. Birbirleri ile ilgilenmiyorlar. Bu durumda herkes bir telaş içinde oluyor çalışma alanında. Bir yerde boyacı taşeron işini bitirmeye çalışırken diğer yandan montajcı taşeron kendi işini bitirmeye çalışıyor. Boyacı, çelik taşeronu kendi işini yapıyor ve kaos ortamında kazalar birbiri ardına geliyor. Çünkü herkes kendi işini bir an önce bitirmek istiyor ve çok hızlı çalışma temposuna zorluyor işçileri. Bu durumda tersanede bir organizasyon olması gerekir. Büyük bir organizasyon eksikliği olduğu için kazalar durmadan yenileniyor. Denetimsizlik baş sorun. Kimse yapılan işin sağlık bakımından işleyiş bakımından izlemesini yapmıyor.

Siz de geçmiş yıllarda bir iş kazası geçirmişsiniz, nasıl olmuştu bu olay?

2006'da tek başıma çalışıyordum. Bu nedenle tek kişi olarak yetersiz kaldım. Çalıştığım yer fazla teknik eleman bulundurmuyor. Tek çalışırken görmediğim bir alanda iş yapıyordum. Elimi uzattığım yeri görmüyordum. Görmeden iş yaparken elimi vinç vurdu ve sağ elimin işaret parmağını koparttı. İşyerinde özel bir hastaneye götürdüler ve orada dikildi. Şanslıydım ve parmağım hemen dikilebildi. Bu parmak kopartma olayı bizim tersane için küçük kaza olarak görülür. Parmak kopmuş, bacak kırılmış, kol kırılmış, ayağa ağırlık düşmüş bunlar tersane içinde çok kanıksanmış, alışılmış kazalardır. Bizde ölümlü kaza olmadığı sürece bu kazalara ciddi gözle bakılmaz. Küçük görülür ve kazadan sayılmaz.

Tersanedeki 10 yıllık çalışmanızda en sık karşılaştığınız iş kazaları neler?

Küçük irili ufaklı kazalar belgelere yansımıyor. Özel hastaneler bunu kayıt altına almıyor. Geçenlerde bizim işyerimizde bir işçi düştü kolu kırıldı, ondan iki üç hafta önce de birisi serçe parmağını koparttı ve ameliyatla kesildi parmağı, iki hafta sonra tekrar düşen bir arkadaş oldu ve kolu kırıldı. Bütün bunlar benim görebildiklerim, getirildiler GİSBİR'in hastanesine ve orada yazılan raporda bunların iş kazası olarak yazılmadığını gördük. Normal bir olaymış gibi normal vizite kâğıdı düzenlendi. Bunlar kayıtlara iş kazası olarak geçirilmedi. Bunlar sadece benim şahit olduğum olaylar. Bu hastane GİSBİR işverenlerin bir hastanesi. İşverenler kendilerini iş kazalarından korumak için bu yöntemle başvuruyor. Çünkü bir işyerinde belli sayının üzerinde iş kazası olursa o zaman orası müfettişlerce denetleniyor. Bu sayı kabarmasın diye ölümle sonuçlanmayan iş kazalarının çoğu kayıtlara normal kazalar olarak geçiriliyor. Denetimden kaçmak için yapılmış bir yöntem bu. Havzada bir günde o kadar çok iş kazası oluyor ki, uzuv kopmaları gibi bunlar hiçbir yerde kayıtlı değil. Ancak işçilerin ölmesi gerekiyor ki onun kazadan sayılması gerekli.

Sendikalı mısınız?

Evet sendikalıyım. Yani yaklaşık 10 yıldır sendikalıyım. İşe girer girmez sendikalı oldum diyebilirim. Şimdi de yönetim kurulunda amatör olarak görev yapmaktayım.

İlk işe girdiğinizde gelip sendikayı bulmuşsunuz, nasıl oldu bu gereklilik nasıl oluştu sizde?

Ben 10 yıl öncesine kadar bana sendika nedir diye sorsanız asla bilemezdim. Sendika nedir, ne yapar anlatamazdım size. 2000'de tersanede İtalyanlara bir platform yapıyorduk. Yaklaşık 1.500 kişiydik. Ücretler ödenmiyor, avanslar erteleniyordu. Bu durum işçiler arasında bir huzursuzluk yarattı ve işçilerin kendi aralarında sendika kuralım diye bir düşünce oluştu. Haklarımızı ancak bu şekilde alabileceğimizi düşünüyorduk. O zaman ben de bu bölgede bir sendika olup olmadığını öğrenelim, burada sendika varsa gidip onlarla görüşelim diye düşünce attım ortaya. Yani sizin anlayacağınız ben burada bir sendika olduğunu

bile bilmiyordum. Ama bir sendika arasa onlardan bilgi alarak aşağıyı sağlam olarak yere basalım düşüncesinde idim. O işyerinde topluca sorduk soruşturduk sendikayı bulduk, gelip arkadaşlarımızla konuştuk. Sonra yavaş yavaş tartışarak haklarımızı almak için direniş yaptık. 105 gün süren bir direnişti bu. Bu direnişin ardından tümümüz işten atıldık; yine de bizde çok olumlu düşünceler bıraktı bu deneyim. Tabi o zaman işe iade davaları yoktu ama tazminat için dava açıldı ve kazanıldı. 144 işçi işten atıldı ama kimi haklar elde edildi.

Bu süreci şöyle anlamak gerekli: Ben insanca çalışma koşullarında çalışmak istiyordum. Benim patron olma şansım yok. Ben emeğimle çalışıyorum ve bundan başka şansım yok. Emeğimle çalışmaktan başka şansım olmadığı işi bu işi bundan sonraki yaşamımda da devamlı olarak yapacağımı biliyorum. Yaşamımın büyük bölümünü işçi olarak geçireceğim. Geri kalan yaşamımda insanca çalışmak istiyordum ve bunun yaratılmasında bizim çaba göstermemiz gerektiğini düşünüyordum. Hiçbir zaman hiçbir patron karından keserek işçiler için önlem almaz, karından keserek yemekhanelerini düzeltmez, dinlenme aralarını uzatmaz. Tuvaletleri banyolara yani sosyal alandaki ortamları düzeltmez patron kendi payından keserek. Ama ben böyle bir ortamda çalışmak istemiyordum. Bu çalışma düzeninin insan onuruna ters olduğunu düşünüyordum. İnsanca çalışmak istediğim için de tek başıma bu koşulları değiştiremeyeceğimi düşünüyordum. Benim tek çabamın bir işe yaramayacağını düşünüyordum. Benim gibi düşünenlerle bir araya gelmek ve işçileri bir araya getirerek mücadele etmek gerektiği düşüncesindeyim. Hep birlikte bu insanlarla çalışma koşullarını değiştirmek için örgütlü olmak gerektiğini düşünüyordum. Yani bizim çalışma koşullarımızın değişmesi için mutlaka işçilerin örgütlü bir güç oluşturması gereklidir. Bir taraftan bize hakların verileceğini düşünmüyordum. Bu yüzden sendikada görev almak ve işçilerin birlikte mücadele etme yolunu açmak için sendikalı olmak gerektiğini düşündüm hep. Sonra da sendikada görev alarak bu işe katkı sunabileceğimi düşündüm. İş bir yerinden tutmak gerektiğini düşünüyordum. Bu konuda üzerime düşen görevi yerine getirmeye çalışıyorum.

İnsan olarak onurlu yaşamak için elimden geleni yapmaya çalışıyorum.

İşçileri bir araya getirirken, onları sendikal örgütlenmeye çekerken ne tür zorluklarla karşılaşıyorsunuz?

Bir işyerinde çalışırken ben sendikacıym derseniz baştan kaybediyorsunuz. Çünkü işçiler uzaktan sendikaları burjuva basının kendilerine anlattığı gibi biliyor. İşte para babaları olarak görüyor. Büyük odalarda oturan ve işçiden uzaklaşmış insanlar olarak görüyor. Sendikacıym denildiğinde işçi sizi ciddiye almıyor. Ama onların karşısına işçi olarak çıktığınızda size güven duyuyor. Sendikacı tipi olarak basındaki ağa tipi algılaya var. Ben onların arkadaşı gibi davranıyorum. İşçilerin birlikte mücadele etmesi gerektiğini anlatıyorum. Bunları ortak olarak çözmemiz için bir arada olmamız gerektiğini anlatıyorum. Yani sorunlar ortaksa çözümümüz de ortaktır, bu sorunları birada çözebiliriz şeklinde bir söylem içinde onlarla buluşmaya çalışıyorum. Yani ücretten yemek sorununa kadar bir arada olarak çözüm üretebileceğimizi ifade ediyordum. Hakların birlikte alınacağını anlatıyorum. Buradan yola çıkarak işçilerle ilişki kuruyorum. Ama işçiler sendikalara olumlu yaklaşmıyorlar. Bir kere iyi bilmiyorlar, onları basından duydukları gibi değerlendiriyorlar. Geçmişte sendikacıların yaptığı hatalar bu gün sınıf sendikacılığının önüne çıkıyor. Biz tabi dilimiz döndüğü kadar bunu anlatmaya çalışıyoruz işçilere.

Tersanedeki en büyük sıkıntımız taşeron sistemi. Çok taşeron var burada. Ağırlıklı olarak kaynak işçileri var. Bunlar anlaşılmayınca birinden çıkıp diğerine gidiyor. Taşeron sistemi bizim için de Türkiye ve dünya ölçeğinde de ciddi bir sorun. Bizim Limter-İş olarak bunu bütün dünya işçileri ile birleşerek ve Türkiye'deki işçilerle el ele vererek çözmemiz gerekli. Tek başına tersane işçileri taşeron sistemini çözemez. Bu ülke gerçeği bakımından büyük yara. Bunu ancak işçi sınıfı büyük çaba ve örgütlenmelerle çözebilir. Konfederasyonlar düzeyinde olabilecek bir durum bu. Havza açısından özel olarak taşeron büyük bir sıkıntı konusu gerçekten. Bildiri, afiş, eğitim gibi çabalar var amabunlar gerçekten önemli olan bu sorunu çözmek için ne kadar gerekli düşünmek lazım.

Son filika kazası oldu biliyorsunuz. Bu kaza ve ölümler işçiler üzerinde nasıl bir etki yarattı havza genelinde?

Şimdi inanmayacaksınız, ben 10 yıllık işçiyim ve bir o kadar zamandır da sendika çatısı altındayım. İnanın ben filikaya kum torbası konulması gerektiğini bilmiyordum. Hatta birkaç kez ben de filikaya binme durumunda kaldım ama son anda bir aksilik çıktı binemedim. Şu ana kadar onlarca geminin inşasında bulundum ve her seferinde geminin filikaları test edilirdi. Bu güne kadar hiç görmedim ki kum torbası konulsun. Hep işçilerle test yapıları. Yani bu olay ölümle sonuçlanmasaydı böyle gidecekti. Bu durum işçiler bindirilerek sürüp gidecekti. Yani ta ki başka bir kaza olana kadar şu iş böyle sürüp gidecekti.

Siz bu kaza sonrasında şaşırdınız yani işçi bindirilmemeli diye düşündünüz. Ama kaza sonrası neler geçti aklınızdan?

Şimdi filika testinde kum torbası yerine işçi kullanılması konusunda uzmanlık alanım yok. Bunu bilmesi gerekenler gemi mühendisleri, işletme amirleri. Çünkü ben işçiyim bunları bilmeyebilirim. Yani filikayı ihraç edip getirenler, test işlemini organize edenler bunu bilmelidir. Bu süreçle kim alakalı ise onların bilmesi gerekli. Bu güne kadar ben hiç karşılaşmadığım için işin böyle olduğunu biliyordum. Tersane patronları işçileri, meydancları toplayıp test yapıyorlar. Ortada olanları toplayıp bindiriyorlar filikaya, bindirip denize atıyorlar. Bu güne kadar birçok işçinin kobay olarak kullanıldığı ortaya çıkıyor ki bu çok kötü bir durum. Demek ki, bu kaza ortaya çıkmasaydı işçiler kobay olarak kullanılacaktı. Ben birkaç kez binecekken hep ani engel çıktı ama son ana kadar binme durumum vardı ve bunun normal olduğunu düşünüyordum.

Kazanın olduğu işletmenin patronu açıklama yaptı basına, ölenler benim evladım gibiydi dedi. İnsan evladını kobay olarak kum torbası yerine kullanır mı ne dersin?

Bütün iş kazalarında patronlar bu tür açıklamalar yaparlar. Biz istemezdik böyle olmasını derler. Aslında bunlar kendi iş yerlerinde işçilerin ölmesini istemiyorlar. Başkasının işyerinde ölmeleri onlar için bir şey ifade etmiyor. Bir de, madem işçi sizin evladınız ve onların iş kazasında ölmesini istemiyorsunuz o zaman niye gerekli önlemleri almıyorsunuz. İnsan bunu düşünüyor değil mi! İnsanca çalışmak için gerekli koşulları niye yaratmıyorsun diye düşünüyor insan. Bizim tersanemize 6 ayda bir gemi indirilir. Dünyada böyle bir hız yok. Çok daha uzun sürelerle gemi indiriliyor tersaneye. Bu durumda hızlılık işçinin sırtına biniyor. Buna bir de onlarca taşeron firmanın birbirinden bağımsız iş üretme telaşı eklenince kazalar ister istemez geliyor. Taşeron da kendi işini o kadar hızlı bitirmek istiyor yüksek para kazanmak için. Bu hızlılıkta ortaya böyle bir durum çıkıyor ve ölümlü kazalar geliyor.

Tersanelerde sana göre en acil önlemler neler?

Tuzla bölgesinde öncelikli olarak yapılması gereken ilk iş, sendikanın yani Limter-İş Sendikası'nın birinci öncelik olarak kabul edilmesi ve muhatap alınması. Bu sendikayı taraf olarak kabul etmeleri gerekiyor. Tersanelerdeki ölümlü iş kazalarının sona ermesi işçilerin örgütlü olmamasından geçer. Çünkü tersanede disiplinsizlik vardır. Bir işyerinde işçiler örgütlü değilse orada çalışma düzeninde de bir disiplinsizlik vardır. Siz eğer sendikayı tanımazsanız sürekli ölümlü iş kazalarını duymaya devam ederiz.

Diğer işkollarındaki işçilerden buraya dönük nasıl bir davranış bekliyorsunuz?

Şu anda tersanelerde ölümlü iş kazaları sık gündeme geldiği için kamuoyunun kalbi burada atıyor. Tüm ülkede işçilerin ölmemesi için sendikaların bu işe eğilmesi gerekiyor. Öyle masa başında bu iş çözülmez, hükümetin arka bahçesi olarak bu iş çözülmez. Taraf olmak ve gerçek anlamda sınıf sendikacılığı yaparak bu kazanılır. İşçileri eğiterek, onlara örgütlenme bilinci vererek bu sorunlar aşılır. Sadece bizde değil iş kazaları, tekstilde kimyasallardan ölüyor işçiler. İnşaatlarda düşüp ölüyor. Dikkat ederseniz iş kazasında ölen işçilerin ağırlıkta olduğu yerler sendikal örgütlenmenin olmadığı yerlerdir. İnşaat, tekstil gibi bakın bu böyle. Sendikali yerlerde daha az kaza olur. Disiplinsizlik ve başboşluluk sendikası işyerilerindedir. Sendika yoksa üretimin kirliliğini, işin çirkefliliğini, patronların aşırı kar hırsını hepsini görebilirsiniz orada...

'Parmağımı kestiler...'

Burak Aytekinler, 24 yaşında, 4 yıllık tersane işçisi, 18 temmuz 2008 günü geçirdiği iş kazası sonucu işaret parmağı yarısından kesildi. Şu anda raporlu çalışmıyor, rapor süresi bitince iş bulup bulamayacağı belli değil.

Kaç yıldır tersanede çalışıyorsunuz?

Dört yıldır... Ondan önce kahvehane, bar işleri yaptım. Bakkal işi yaptım. O tür işlerle uğraştım. Tersaneye arkadaşlarım aracılığıyla geldim. Çok önceden metal işlerinde çalışmıştım. Boya işinde çalışan arkadaşlarım olduğu için ben de girdim bu işe. Yaklaşık üç yıldır hep boya işi yaptım.

Boya işinin zorlukları neler?

Boyada kanser etkisi yapan çok sayıda madde var. Bir de toz konusu var, o tozu mutlaka vücuduna alıyorsun. Macun aşaması var. Hammaddeyi kapatmak için yapıyoruz. Macun yaptıktan sonra yani bu madde zemine sürüldükten sonra donması bekleniyor. Zımpara ile macunun fazlası alınıyor ve işte işin o aşamasında ciddi bir toz çıkıyor.

Boya işlemi kaç aşamada yapılıyor?

Biz tekne işlerindeyiz. Gemi boya işi var, raspa boya işi var. Benim işim tekne işi. Teknenin içindeki makine daireleri, insanın zorla ulaşacağı yerleri boyamanız gerekiyor. Geminin dışında da boya işleri var. Zeminin oluşturulmasında macun kullanılıyor. Bu son derece riskli bir sentetik madde. Sonra macun işi zımpara ile düzeltiliyor. Sonra boya sürülme birkaç kat iş bu aşamalardan oluşuyor.

Geminin içinde insanların zor ulaşacağı yerlerin olduğunu söylediniz, buralara nasıl ulaşıyorsunuz?

Geminin alt kısımları bunlar. Buralarda hava almak zor, insanın eli kolu bile zor ulaşıyor buralara. Fırçayı elinin ucuyla tutup ya da bir sopanın kenarına bağlayıp zar zor boyadığın noktalar oluyor. Buralar hem havasız hem insan elinin ulaşması zor alanlar. Çalışmak çok zor bu tür yerlerde. Bu tür havasız yerlerde yeri geliyor bir gün bile kalmak gerekiyor işin durumuna göre. Ustabaşı, "Bugün burası bitsin," derse o zaman aralıksız çalışma yapılıyor. Kimi zaman yarım saat kalıyorsun kimi zaman bir gün. Mesaiye kalmamak için yeri geliyor saatlerce burada kalındığı oluyor. Bazen boya işi bitiminde yoğurt temin ediliyor. Bu işverenin ihmalkarlığı, önem verilmiyor, önemsemiyorlar. Kimi zaman yoğurt gelmedi diyorlar. Tabii bazen gelemediği olabilir bunu anlayabiliriz ama sürekli aksama olduğunda çok kötü oluyor.

Sendikali işyerlerinde günlük kalori miktarı hesaplanarak yemek hazırlanıyor ve de riskli işlere yoğurt veriliyor. Bu mutlaka günlük menünün içine konuyor. Tersanede sendika olsa böyle haklara kavuşsanız sana göre nasıl olur?

Tabii ki bu şart. Sendika gelse buraya insan daha iyi çalışır, daha istekli çalışır, kendisine önem verildiğini görürse, kendisini önemli hissedince daha işe asılır. Sendika olsa çalışma şartları değişir ve iyileşir gider.

Bugün ise biz en kötü şartlarda iş olduğunda bile gidiyoruz. Kendimizi koruyamıyoruz, tek başımıza gücümüz yok.

Sendikayı getirmek için ne yapmak gerekli, ne dersin?

Mücadele etmeden bir şey olmaz. Sendika için mücadele etmek gerekli. Ama işçilerin bir bölümü taşeronların akrabası, onun için buna gerek duymuyorlar. Bazıları da aman bana ne düşüncesi içindeler. Mesela bir örnek vereyim. Ben kendim de baştan sendikayı sordum. Aşağıda yani tersane bölgesinde oldu; onlara sendikaya gelmek için sordum. Orada gördüğüm tersane işçilerine sordum sendikayı, "Ben bilmiyorum başkasına sor, bana sorma," gibi korku içinde cevaplar verdiler. Sendikayı ararken bile insanların sendika sözünü ağızlarına almaktan korktuklarını gördüm. Ben 24 yaşındayım ve ilk kez yaşamımda sendikayı burada gördüm.

Tersanede iş kazası geçirdin...

Kazayı 18 Temmuz'da geçirdim. Boya tabancasının temizliğini yaparken oldu. O tabancanın temizlemesi için eğitim görmemişim. Nasıl temizleneceğini bilmiyordum. Kendi kendime el yordamı ile bulmaya çalıştım nasıl temizleneceğini. Bir de maske kullanmadım, oysa tabanca temizlenirken bir maske kullanılması gerekiymiş; bana maske verilmedi. Çalışma saatinin çok uzun olması da bu kazayı getiren nedenlerden. Sabah saat 8'de işbaşı yaptım ve gece yarısına kadar çalışıyordum.

Kaza kaçta oldu?

Kaza saat gece 11.00'de oldu. Yani ben sabah 8.30'da işbaşı yapmıştım. Durmadan çalıştım, tabii küçük aralar oldu çay molası gibi. Sonra, saat 11'de bu kaza geldi başıma. Tabancayı temizliyordum. Sabahtan beri durmadan çalışmış ve işi bitirmiştim. Ben bu tabancanın temizliğinin de diğer tabancalar gibi olduğunu düşünmüştüm. Bilmediğimden dolayı nasıl temizleneceğini, diğer tabancaları temizlerken yaptığım gibi elimin başparmağını oraya götürdüm ve diğer elimle kola basarak diğer tabancalarda olduğu gibi temizleyeceğimi sandım. Oysa bu tabancanın basıncı diğerlerine göre çok fazla imiş. Bir anda parmağımı deldi basınçla,

parmağımın ucunu deldiği gibi bir de içindeki boya parmağıma enjekte oldu. O olaydan sonra beni hastaneye götürdüler. Hastane ilk başta gerekli müdahaleyi yapsaydı bu durum ortaya çıkmazdı. İlk başta tam müdahale yapılmadığı için parmağımın ucu morardı. Kimse ilgilenmedi ilk gittiğimiz hastanede. Sonra özel hastaneye gittik; olayın üzerinden saatler geçmişti. İlk hastanede saatlerce sıra bekledim. Yani gece 11.30'dan gece yarısı 00:10'e kadar hiçbir müdahale olmadı. Bu zaman kaybı olduğunda boya dokuya hızla girdi ve parmakta kangren oluşturdu. Sonra ikinci hastaneye geçtik, orada parmağımın ameliyat edileceği söylendi önce şaşırdım şoka girdim ve ağladım. Ondan sonra ertesi gün parmağım iyice morardı ve işleme oldu. Sonra kesilmesi gerektiğine ben de inanmaya başladım çünkü ucunu hiç hissetmiyordum. Sonra başka hastaneye gittik ve başka bir cerrah baktı ve işaret parmağımın ucu yarısından alındı. Emlimde şu anda bir güç kaybı var. Çalışamıyorum şu anda. Patron bana paramı verip yardımcı olabiliyor ama artık eskisi gibi nasıl çalışılacağım bilmiyorum. İşaret parmağım olmadan boya işi yapmam çok zor.

Tersane bölgesinde bir ambulans olsaydı ya da özel bir iş kazası konusunda uzmanlaşmış merkez olsaydı o zaman parmağın kesilir miydi ne dersin?

Zaman kaybı olmasaydı boya elime dağılmazdı, dokuya kadar girmezdi. Bu durumda parmağımı kaybetmezdim. Çabuk müdahale olabilseydi parmağımı kaybetmeyeceğimi doktor da bana söyledi. Saatler süren bir süreç oldu...

Bu bölgede insanların risk altında çalışıyorlar sen çalışma şartlarının nasıl olmasını beklersin?

Daha sağlıklı ortamda çalışmak isterim. İnsanca şartlarda çalışmak isterim. Tek başımıza iyi şartlar elde edemeyiz. Herkes iyi ve sağlıklı ortamda çalışma istiyor ama işimden olurum korkusu ile bu tür girişimlerde bulunmuyorlar.

Çalışan işçilerin ve emekçilerin yaşamları nasıl düzelir ne dersin?

Sonuçta hepimizin iyi şartlarda yaşaması ve çalışması gerekli. Çalışma koşulları düzelmelidir. Hem maddi hem de manevi yönden her türlü destek sağlanmalıdır insanlara. Benim yaşam koşullarım olumlu olsa gelip bu şartlar altında çalışmam. Kendime daha rahat bir iş bulsam gider orada çalışırım.

Biz risk altında çalışmayı, yoksulluğu, haksızlığı ve durup dururken parmağımızı kaybetmeyi hak ediyor muyuz?

Biz bunları tabii ki hak etmiyoruz. Ama birlik olmadığımız için, tüm işçiler bir araya gelse bütün bunlar değişir. Birlikte olunca çözülmeyecek hiçbir sorun yok. Herkeste bir korku ve endişe var ekmeğimi kaybederim diye düşünüyorlar. Bu tür korkuları aşip buraya gelmemiz gerekli. Bir arada davranmamız gerekli...

'Her gün eşim için tedirginlik yaşıyorum'

"Küçük demir parçaları gözüne kaçıyor eşimin. Ayağına çeşitli ağırlıklar düşüyor zaman zaman. Böyle yaralanmalara alıştık artık..."

Neriman Akhan, 26 yaşında ve bir tersane işçisi ile evli. Eşi dört yıldır tersanelerde montaj ustası yapıyor...

Tersane işçisi biri ile evlenmek konusunda endişe yaşadın mı?

Evlendiğim zaman eşim daha tersanede çalışmıyordu. Başka işte çalışıyordu. Tabii biz burada işe başlamadan burada bu kadar kaza yaşandığını bilmiyorduk. Zaman zaman eşim de küçük küçük kazalar geçiriyor. Demir parçaları ayağına düşüyor. Küçük demir parçaları gözüne kaçıyor eşimin. Ayağına çeşitli ağırlıklar düşüyor zaman zaman. Yani biz böyle yaralanmalara çok alıştık artık. Ama dediğim gibi önceden bunu bilmiyorduk. Bu tür kazalar sıradanlaştı. Tabi acı verici bir cümle ama gerçekten sıradanlaştı. Ben bir kaza duyduğumda çok kötü oluyorum. Acaba eşim orada mıydı diye tedirginlik duyuyorum.

Her gün eşim için tedirginlik yaşıyorum. Hatta bir olay anlatayım. Geçenlerde eşim annesine gitmiş benim haberim yoktu. Eve zamanında gelmedi. Oysa genelde haber verirdi, verememiş o gün. Ben de arkadaşlarını aradım işyerinde. Haberleri olmadığını söylediler. Onlar mesaiye kalacak diye bir şey söyledi arkadaşı. O kadar tedirgin oldum ki anlatamam. Başına bir kaza geldi ve beni oyuyorlar diye düşündüm. Sonra gece geldi. Ama o günü unutamam.

Diğer tersane işçilerinin eşleri ile sohbet ediyor musunuz?

Evet, onlarla ilişkilerim var. 16 Haziran dönemi yapılacak işlerle ilgili tüm mahallede çalışma yapıldı. Tersane işçilerinin eşleri ile konuştuk. Birinin eşi, kendisi genç bir tersane işçisi. Kendisinin küçük bir bebeği var. Eşi yukarıda yedek parça bölümünde çalışıyor. Arkadaşının bacağına demir düşmüş ve arkadaşın eşi buna tanık olmuş. Kadıncağız artık yemek yiyemediğini ve geceleri uyuyamadığını anlattı. Yani arkadaşının bacağı koptuğundaki

tanıklık onu yaşamdan koparmış. İşe bile gitmek istemiyormuş. İşçi eşleri genel olarak kazaların neden kaynaklandığı konusunda

bilgi sahibi değiller. İşçilerin hep kendi hatalarından kaynaklandığı bilgisi yayılıyor patronlar tarafından; onlar da kimi zaman böyle

düşünebiliyor. Ama zaman içinde bir kere işçi dikkatsizliğinden olur iki kere olur. Bu kadar çok ölüm dikkatsizlikten olmaz diye düşünüyorlar artık. Zaman içinde eşler de gerçeği anladı. Hiç kimse bile bile canına kast etmez. Ayrıca Bakanlık tarafından yapılan açıklamalar var. Çok sayıda tersane var ve denetim yapılamıyor diye kendileri de itirafıta bulunuyor. Yani işçinin dikkatsizliği nelerden kaynaklanıyor bakmak gerekli. Çok uzun saatler çalışan bir işçinin ister istemez dikkatinin azaldığını biliyorlar. Çünkü her gün eşlerinin durumunu görüyorlar. Siz 13-14 saat bir işçi çalıştırıp sonra da dikkatsizlikten kaza oldu dersiniz bunu iyi düşünmek gereklidir. Biz tersane işçilerinin eşleri olarak ölümlü ve ölümsüz kaza istemiyoruz bu havzada. Ölüm olmadan geçirilen kaza da çok kötü. Sakat kalıyor insanlar ve kendilerine çok küçük paralar bağlanıyor. Bu koşullarda sakat kalan işçinin ailesi için yıkım oluyor bunlar. Kazaların tümünün engellenmesi lazım. Burada birkaç tersane kapatılabilir belki. Mutlaka bir çözümü vardır. Burada sendika var, ağır ve tehlikeli işler tüzüğü var. Bu tür yönetmelikler uygulansa sorun çözülür. İşçilerin taleplerinin kabul edilmesi gerekli. Hafta sonu tatil olmalı. Bunları kabul etmeyenler cinayete ortak olmak demektir.

Son filika kazasında işçilerin öldürülmesi havzada eşler arasında nasıl bir etki yarattı?

Büyük bir öfke var tabi. Bu kadar da olur mu diye bir görüş var kadınlar arasında. Ama genel olarak bilgisizlik de var. Kimileri işçiler neden biniyor diye bir düşünce var. Ama basına da yansıdı. Binmem diyen iki işçi işten çıkarıldı geçmişte. İşçinin yaşamına verilen değer ile ilgili bir durum. Sonucu belli olmayan bir deneyde kullanılıyor insan. Bu gerçekten vahşet ve biz işçi eşleri olarak bu vahşeti kesinlikle onaylamıyoruz.

İşçilerin çoğu taşeronla çalışıyor

Gemi İnşaat İskolu, İşkolları Yönetmeliği'ne göre, her türlü deniz araçları yapımı, onarımı ve gemi bozma tezgâhlarında yapılan işleri kapsıyor.

Anadolu'da, gemi yapımı ve denizcilik işlerinin başlangıcı 19. yy'ın ikinci yarısına kadar gider. Selçuklular döneminde Alanya, Sinop ve İzmir'de ana bakım işleri yapan tersaneler bulunmaktaydı. Osmanlı döneminde ise Sinop önemini korudu, Karamürsel, İzmit, Gelibolu ve Süveyş gibi yerlerde onarım ve bakım için tersaneler kuruldu. Tersanelerde zaman zaman büyük savaş gemileri ve ticaret tekneleri onarımı yapılırsa da buharlı makinelerin

keşfi ve çelik inşaatının gelişmesi ile yerli gemi yapımı geriledi.

Gemi inşaatı, bakımı ve onarımıyla ilgili ilk işletme 1843 yılında kurulan Fevaid-i Osmaniye'dir. Bu işletme zaman içinde değişime uğradı ve 1870'te İdare-i Azize adını aldı. 1910 yılında bu alanda bir başka kuruluş olarak Osmanlı Seyri Sefain İdaresi kuruldu.

1983'te Türkiye Gemi Sanayi A.Ş. adı altında bir genel müdürlük kurularak Haliç, Camialtı, İstinye, Alaybey ve Pendik Tersaneleri ile Tatvan Bakım Atölyesi aynı çatı altında birleştirildi. Kamuya ait olan

bu tersanelerin yanında 1950'li yılların ortalarından başlayarak özel tersaneler de kuruldu. O günden bu yana kamu, özel ve askeri tersaneler olarak üç yarı bölümde gemi yapım ve onarım işleri sürdürüldü. Kamuya ait tersanelerin önemli bölümü 1990'lı yıllarda özelleştirilerek satıldı veya kapatıldı. Tuzla Havzası 1990 yıllarda devletin büyük destekleri ile palazlandırıldı. Bu gün Karadeniz sahillerinde başta olmak üzere çok sayıda gemi yapım yeri ve tekne yapım tesisi bulunuyor. Ayrıca Ege bölgesi'nde de çok sayıda yapım ve onarım tersanesi var.

Bugün Türkiye gemi inşaat sanayinin uzmanlık alanı orta boylu tankerlerdir. Bu alanda Avrupa'nın baş üreticisiyiz. Mega yatlar denilen büyük ölçekli binek

'Patronlarda burjuva kültürü bile yok!'

Mustafa Karaoğlu, üniversite mezunu ve 7 yıllık tersane işçisi, Limter-İş Sendikası'nda amatör yönetim kurulu üyesi olarak görev yapıyor...

Kaç yıllık tersane işçisisiniz?

2001'den beri bu bölgede çalışıyorum. İlk iş olarak tamir gemisinde sendikadan bir arkadaşın yardımcısı olarak işe başladım. Üniversiteyi bitirmiştım ve bu havzada çalışmak istiyordum. Hiç bilmiyordum, çıktım gemiye. Döküntü bir gemi idi. Geminin herhangi bir bölümünde üstümüzü değiştirerek işe başladık. Geminin ambarına indik sonra. İçeride korkunç bir sıcak var. Ben durmadan üste çıkıp su içiyorum. Büyük bir bidon var ortada, herkes orada su içiyor. İç yosun tutmuş bir bidondur. Dayanamadım çıktım. Sonra askerliğe gittim. Sonra döndüm ve yine Tuzla'da yardımcı olarak başladım. Ama ikinci işyerim daha iyi idi. 5-6 ay sonra da usta oldum. Montaj ustası olarak çalışmaya başladım.

Gemi yapmanın birkaç aşaması var. Küçük birimlerden tek tek birimlere ulaşıyor. Tek tek birimler yani bloklar da birbirine eklenerek tek tek kızaklar oluşuyor ve sonrasında da gemi meydana geliyor. Yani geminin tüm aşamalarında bulunuyorsunuz.

Kaç kişi bir-arada çalışıyorsunuz?

Şu anda üretim çok parçalanmış durumda. Geminin son kısmı dışındaki kısımları artık Tuzla'nın dışında yapıyor. Aydınli'da ya da Gebze'de yapıyor. Çok katmanlı iş yapıldığını söylemek mümkün burada. Yani çok sayıda taşeron var aynı gemide çalışan ve hangi işçinin hangi taşeronda çalıştığını çoğu zaman ayırt etmek mümkün değil. Yanında çalışan kişi ayrı taşeron, diğer yandaki ayrı taşeron. Aynı firmanın içindeki çalışansınız, aynı şirkete bağlısınız belki birazdan iskele düşecek ve birlikte altında kalıp öleceksiniz ama birbirinizi tanımayabiliyorsunuz. Aynı taşeronun işçisisiniz ama birinizin sigortası 3 gün yatıyor birinin 5 gün kiminizin ise tam yatıyor. Çalışma Bakanı bu konuyu çok kullanıyor. Bunu özellikle kullandığını

düşünüyorum. Alan yetersizliği diye kamuya ait alanları da özele peşkeş çekmeye çalışıyorlar. Üretimin bu kadar parçalanmışlığı ve ortada çok sayıda taşeronun olması nedeniyle ortada ciddi bir organizasyon dağınıklığı bulunuyor. İşçiye daha fazla nasıl iş çıkarır kaygısı ile bakılıyor. Yanında başka bir taşeronun çalışması diğer taşeronu rahatsız etmiyor ve ilgilenmiyor. Ortalık dağınık ve risk unsuru taşıyan elektrik kabloları ve yanıcı bir takım maddeler özensiz biçimde ortada duruyor. Kimse diğer taşeronun işini bilmediğinden ve yetkisi olmadığından yanındaki eksikliğe karışmıyor ve ortalık ölüm alanına dönüyor. Kaos var tersanede kimin ne iş yaptığını anlamak zor. Boya gibi parlayıcı maddeler ile elektrik kabloları aynı yerde duruyor. Herkes kendi işini biran önce bitirme kaygısında. Bu durumda taşeronlar kendi işlerine bakıyor ve ortalık risk dolu. Tabi bu açıdan bakınca alan darlığı bir sorun yaratıyor. Daha organize bir çalışma sistemine yönelmek gerekli. Bu parçalanmışlığı ortadan kaldırmak gerekli. Bu risk unsurlarını ortadan kaldırmak gerekli. Bunlar yapılmadığı zaman sonuç değişmez. Alan var

diye bu alanı başka yerlere taşımanız çözüm değil. O zaman tıpkı Amerika'nın keşfindeki gibi buradaki hastalıkları Yalova'da yeni açılacak yerlere ya da Ege'deki yeni tersane alanlarına taşırsınız, ama sonuç değişmez. Böylece bütün bir coğrafya "Tuzlalaşmış" olacak, buraya benzeyecek.

'Daha kanı akıyor!'

Siz hiç iş kazasına tanıkladınız mı?

Bir geminin güvertesinde çalışıyoruz geçmişte. Aşağıda bir firma da çalışıyor ve oradaki saçları düzeltmek için ağırlık kullanıyor. Yani ağırlık yardımı ile saçları düzeltiyor üzerindeki yamuklukları gideriyor. 7-8 tonluk beton ağırlıklar bunlar. Üzerine konarak eğik kısımları düzeltiyor. Kendi sistematigi içinde çalışıyor. Bir arkadaş çalışırken aşağıda vincin üzerindeki vatandaş iki ağırlığı birbirinden bağımsız kaldırmıyor, aynı anda kaldırıyor ve o esnada vinç bunu çekmeyince arkadaşımızın üzerine düşüyor. Çok ağır yaralandı kendisi, biz hatta baştan öldüğünü düşündük. Hemen kendisini hastaneye götürdük, daha ambulans beklerken bir baktım,

onun yerde kanlarının olduğu kısımdan başka bir işçi aşağıya inmeye çalışıyor. Yani az önce kaza geçiren arkadaşının kanı yerde dururken başka bir taşeron tarafından o kanın alt bölümüne çalışmaya sokulmaya çalışılıyor. Ben kendisini uyardım o zaman, "Sen ne yapıyorsun burada, daha işçinin kanı orada akıyor sen niye bu koşulda alta giriyorsun?" dedim. "Abi ne yapayım? Ustabası beni zorla indiriyor, inmesem ekmeğimden olacağım." dedi. Bu benim için çok çarpıcı bir anıdır. Sistem böyle çalışıyor. O zaman biz de direniş yaptık o işk azası nedeniyle sonra taşeron tüm işçileri çıkardı işten. Arkadaşımız iki ay komada kaldı.

Bu havzadan sürekli kaza olayı geliyor. Son filika cinayetinde siz neler yaptınız?

Ben o gün evdeydim. Olayı telefonla öğrendim. Havzaya indim. Gisbir'in başkanı kendi dergisinde yaptığı röportajda kendisi ne diyor biliyor musunuz! "Maalesef bu gemi işverenlerinde insan sevgisi yok!" diyor. Ne yazık ki kendi örgütleri bile insan sevgisinden yoksun olduklarını itiraf ediyor. Bu alandaki patronların büyük bölümünde burjuva kültürü bile yok yani. İnsani değerlerin çoğunu bilmiyorlar bile. Çok ilkel bir çalışma şekli burası. İkincisi ciddi bir sınıf örgütlülüğü olunca çok ciddi panikliyolar ve anlamsız açıklamalar yapıyorlar. Kar hırsı ve doymazlıkları onları bu yola götürüyor. Bir işçiyi çalıştırmak için her yolu deniyorlar. Bizim bu grevlerden sonra çalışma saatlerini düzenlemek zorunda kaldılar. Giriş çıkışı denetledik bir süre ama arada zaman geçince giriş çıkışları beşer onar dakika geri çekmeye başladılar ve öğle paydoslarından beşer onar dakika çalmaya başladılar.

Bütün bu sorunlar nasıl aşılr?

Birlik ve mücadele ile aşılr tabii ki. İnsanların kendi bilinçlerini oluşturacak bir örgütlülük bu sorunları aşar. Birlikte olursak başarırız. Burada yeni baştan bir işçi kültürü geliyor. Yeni baştan bir çalışma gerekiyor. İşçileri bir araya getirecek örgütlenme modelleri yaratmak gerekiyor.

araçları da yapıyor ama esas kazaların olduğu üretim alanı tankerler. Avrupa'ya yakın olduğumuzdan ve işçilik ucuz olduğundan tanker yapımında Türkiye çok tercih edilen bir ülke. Sektörde "yerli sermaye" var fakat ithal girdi oranı yüzde 60'larda; en pahalı motorlar, ana hammadde olan çelik bile yurtdışından, Ukrayna'dan, Romanya'da geliyor. Başka bir tabirle sektörde, "en yerli olan" ucuz işçilik. İşte bu ucuz işçilik maliyetleri diğer yerlere göre düşürüyor ve aşırı çalıştırma ile önlemsizliği getiriyor. Tersanede çalışanların en fazla yüzde 10-15'i kadrolu çalışandır bu gün. Yani 35-40 bin işçinin sadece 4 bini kadrolu durumda.

Hâlihazırda gemi işkolunda iki sendika faaliyet gösteriyor. Bunlardan birisi Türk-İş'e bağlı Dok Gemi-İş Sendikası'dır.

Sektörde eski bir sendika olan Dok Gemi-İş Sendikası, 1995 yılında özelleştirme kapsamında satışa çıkarılan tersaneleri almak üzere Gestaş adlı bir şirket kurdurdu. Böylece özelleştirmeden nemalanan sendika olarak adını duyurdu. Sendikanın özelleştirmenin ortağı olmasına karşı çıkan işçilerin uzun süren mücadelesi sonucu bu şirket dağıtıldı. Bu gün tersanelerde yaşanan ölümlü iş kazalarına karşı sendikanın herhangi bir çalışması bulunmuyor.

İşkolundaki ikinci sendika ise DiSK'e bağlı Limter-İş Sendikası'dır. "Sınıf sendikacılığı" esası ile çalışmalarını yürüten sendika, 2005 yılından bu yana bölgedeki iş kazalarının kamuoyuna duyurulmasında büyük çaba gösterdi. Şu anda da Tuzla Havzası'nda örgütlenme çalışmalarını yürütüyor.

HIDIR ATEŞ

Her şey vatan için, mi?

Sermayenin enternasyonalinin dolar renkli bayrağını dalgalandıran egemenlere karşı kıytırık milliyetçilik yapmak yerine, kızıl bayrağı sallamak en mantıklı tutum değil mi?..

“...Yanlarına geldiğimizde, özel harekât polisleri iki ölünün başındaydılar. Erkeğin vücudu isabet eden mermilerle parçalanmış; kadınsa kafasından vurulmuştu. Benim tim yanlarına gittiği zaman büyüğe bir taşın arkasında Adanalı polis Ramazan duruyordu. Bizim Bölük Komutanı Yüzbaşı Mehmet Özpolat sordu; ‘ne yapıyorsun’ diye. Polis Ramazan bağırdı; ‘Gelmel Ben ölen teröristi hallediyorum’. Yüzbaşı, ‘Ne demek, aptal olma, ölüye yapılır mı’ dedi. Yüzbaşı, ‘Olamaz, sizler kafayı yemişsiniz, bu kadar aptallık olmaz’ dedi. Kendimi kaybettim. Ramazan’a küfrettim. Ramazan tabancasını çekerek yüzbaşıya hücum etti. Tam o sırada ben tüfeğin emniyetini açarak havaya doğru iki el ateş ettim.”
(Taraf Gazetesi 26/08/2008)

Vatanın ne denli kutsal olduğunu anlamaya ilkokul birinci sınıfta başlarız. Vatan uğruna elimizden ne geliyorsa ziyadesi ile yapmamız gerektiğini erkenden öğreniriz. İşin aslı şu ki bu durum sadece bizim ülkemiz için geçerli, bize özel bir vaziyet değildir. İki yüzdenden fazla ‘ulus devlet’in doldurduğu dünyamızın her köşesinde vatanın kutsallığını hikayesi anlatılır. Bu anlatı öyle sistemli ve devamlıdır ki mini minnacık çocuklar kendi ülkelerinin diğerlerinden neden daha iyi, güzel, değerli, vazgeçilmez, jeopolitik, zengin olduğunu ezberleyip dururlar. Her bir ulus devletin çocukları ulusal marşlarını tüm güçleri ile haykırarak ezberden okuyuverir.

Uğruna her türden fedakarlığı yapmamız istenen vatan tam olarak ne anlama gelir acaba? Sınırları şu ya da bu tarihte, şu ya da bu anlaşma ile belirlenmiş arazi parçası mıdır? Mesela Marya ülkesi 200 bin kilometre kare civarında bir araziye kapsıyorsa, Marya yurttaşları için vatan bu kadar kilometre kare toprak parçası anlamına gelmez mi? Bu toprak parçası üzerinde yaşayan Maryalılar, burada yaşamaktan ötürü onur duymaktadır. Peki, ama neden? Maryalı olmak Kayralı olmaktan neden daha iyi, üstün olsun ki? “Ne mutlu Maryalıyım diyene!” sloganını atan neden Kayralı bir insandan daha mutlu olsun?

Vatan sevgisi üzerinde yaşadığımız toprak parçasına duyulan bir sevgi midir? Bu durumda sadece kendi evimi ve bahçemi sevmem daha mantıklı olmaz mı? Vatan diye neden aslında hiç de ilginç olmayan bir alanı kabul edeyim. Sevgi duyduğum toprak parçasını 1000 metre kare ile sınırladımam hiç de olmayacak bir tutum değil. Kendi ellerimle ektiğim güllerle, domates fideleriyle yeşillenmiş mikro vatanımı daha ikna edici bulabilirim. Ankara’nın gecekondu semtlerinde oturup da Kızılay’a bir kez inmemiş pek çok insanın olduğunu bilmek size şaşırtıcı gelebilir ama durum tam da böyledir. O vatandaşlar için vatan aslında gecekondualarının ve önündeki bahçenin alanı kadardır ve o alan için gerekli olduğunda kıyasıya, ölümüne kavgaya girişmekten çekinmezler. Bu düşüncemi destekleyecek veri talep ederseniz gecekondu

yıkımlarında polise, yıkım ekibine taş, sopa, kazma ve kürek ile saldıran gecekondu vatandaşlarımızı hatırlayın. Onların her biri Çanakkale önderinde İngiliz donanmasına karşı direnen orduadaki askerler kadar kahramandır. Çünkü vatan tam da onların gecekondualarının olduğu yerdir.

“Orda bir köy var uzakta / Gitmesek de / Görmesek de / O köy bizim köyümüzdür!” Ne hoş bir şiir bu böyle!.. Yazanın dediğine bakılırsa ben orada bir yerde, masmavi denizin kıyısındaki Fransız tatil köyüne gitmesem de, görmesem de o benim köyüm imiş. Birden kendimi zengin hissettim, her ne kadar henüz gitmemiş dahi olsam aslında tüm dünyanın benim olduğunu fark ettim. Belli ki bütün kusur bende, üşenmeyip kalkıp gitsem aslında her yer benim. Birden ufuk genişledi, canım başka ‘vatan’ları çekti. İnternette Amerikan vatandaşı olmam için çeşitli katılmamı isteyen siteme dalıverdim. Amerikalılaşmak istiyorum, içimden geliyor bu, büyük porsiyon hamburgerlerin ülkesine gitmek onlardan biri olmak istiyorum.

Sıkıldım artık Marya vatandaşı olmaktan, zaten ABD, Maryadan çok daha vatan bir vatan.

Formu doldurdum, ‘Enter’ tuşuna basmak üzereyken aklıma bir ihtimal geldi. Peki, ama bu ABD beni Irak’ta ‘ikinci vatanım’ uğruna savaşmaya yollarsa halim nice olur? Çok cesur değilim. Bilmem kaç bin kilometre kare toprağa sahip ABD için hiç de ölesim yok. Dahası dünyaya sık sık gelmediğim için sonucu belirsiz deneylere katılımcı olamam. Birden bire Amerikalı olma arzusun uçup gittiğini fark ettim..

Vatan aşkı ile yanıp tutuşuyorum. Acaba hangi vatana vurulsam, Maryalı mı olsam? Kayralı mı, olsam yoksa kalkıp Yeni Zelanda’ya mı kaçsam?

Ulus devletler sınırları içinde yaşayan, dahası yaşamak zorunda olan insanlara kendilerini kabul ettirmek için her gün bin takla atarlar. İnsanları o ülkede yaşamının ayrıcalığı olduğu palavrasına inandıramazsanız yüce devletin varlığı anlamını yitiriverir. Esas yöntem eğitimidir, insanoğlu eğitim aldıkça daha fazla itaat etmeyi öğrenir. Yüksek lisans eğitimi tamamlamış kişi ilkokul mezununa göre çok daha kolay ikna olur ve itaat eder. Ama eğitime rağmen ikna olmamış unsurları ulusun homojen parçası haline getirmek için pek çok yaratıcı yöntem mevcuttur. O kadar

masraf edilip inşa edilen cezaevleri boş duracak değil ya! Ulus devletin maaş bağlayarak vatan sevgisi miktarını artırdığı güvenlik kuvvetleri sınırlar dahilinde yaşamak durumunda olanları yola getirmek için gelişmiş yeteneklere zaten sahiptir.

Eğer mutlu ve mesut bir vatandaş olmak isterseniz bağlı olduğunuz ulus devletin ideolojisine biat etmeniz çıkarlarınıza uygun olacaktır. Örneğin Polonya vatandaşı iken en saf Polonyalıdan bile gerçek Polonyalı olduğunuzu inatla ileri sürmeniz akıllıca olur. Aksini ispatlamaya çalışacak olan nasıl olsa sizden

daha fazla Polonyalı değildir. Polonyalı bir Çingene iseniz aslında küçük yaşta kaçırılıp zorla dilenci yapılmış pür-i pak, saf ırktan bir Polonyalı olduğunuzu ileri sürmekten çekinmeyin.

...
Diyorlar ki artık ulus devlet tarihsel misyonunu doldurdu; küreselleşme ile beraber ulus devlet güçten düşmeye başladı. Ulusal sınırlara sığmayan ulus ötesi sermaye artık ulus devleti fazlalık olarak algılıyor. Yani sermaye beynelmilel hale geldi, kendini ulus devletin dar sınırlarına mahkûm

etmeye niyetli değil.

Tuhaf biçimde bir yandan ulus devletin yerini ‘ulus üstü’ yapılar alırken, bir yandan da yeni ulus devletler kurmak için koşturan milletler gündemi belirliyor. Mesela AB üyesi olmak için can atan bir ülke, böyle davranarak aslında ulus devlet olma iddiasını terk ederken diğer yandan da kendi içindeki ulusal nitelikli talepleri bastırma uğraşı içindedir.

Görünen o ki, ulus devletler ‘ulus üstü’ AB, NAFTA, IMF gibi yapılarla efektif boyuta ve etkinliğe ulaştırılmaktadır. Bay Soros’un, Başkan Bush kadar bilindik olması nedensiz değildir. Sayıca daha çok fakat küçükçe olan yeni ulus devletlerin kontrolü mümkün kılacaktır. Ulus devletlerin bazıları bu gelişmeye karşı durmak yönünde davranış sergilemektedir. Fakat sorun şu ki bu devletler de sermaye sınıfının servis sağlayıcısıdır ve çıkarlarını savundukları mülk sahibi sınıflara uzun süre direnmeleri mümkün görünmemektedir. Kendilerini devletin gerçek sahibi zanneden küçük burjuva bürokratlar labirente elektro şok yardımı ile peyniri bulan fare misali terbiye edilecektir.

Belli ki ulus devletin yeniden biçimlendiği, sermaye sahiplerinin çıkarlarına uygun biçimde tekrar oluşturulduğu bir geçiş süreci yaşanıyor

dünyada.

Acaba bu süreçte ulus devlet yanlısı kesilip küresel sermayeye karşı ulus devleti mi savunmalıyız? Böyle yapılması gerektiğini savunanlar kendilerince yeni tür bir anti-emperyalizm kavramı oluşturuyorlar.

Acaba korumamız ve kollamamız gereken ulus devlet gerçekten de ulusal mı? Yani sermayenin küresel olduğu bir dünyada yerel, milli sermayeden bahsetmek mümkün mü? Hadi varsayalım sermayenin milli olanını bulduk. Peki ama milli sermayeyi korumak neden bizim vazifemiz oluyor ki?

Sermayenin enternasyonalinin dolar renkli bayrağını dalgalandıran egemenlere karşı kıytırık milliyetçilik yapmak yerine kızıl bayrağı sallamak en mantıklı tutum değil mi? Ulus devletleri kurmak ve tek tip yurttaş yaratmak projesi işçi sınıfının projesi değildi, işçi sınıfı için zaten gezegenin her yeri vatanıdır. Ideolojisinin doğası gereği ulus üstü olan devrimci sosyalizm Çin’de bir atölyede yüz dolar aylık ile çalışan işçiyi müttefik sayacaktır. Siteler’deki, Ostim’deki, Sincan Organize Sanayi’deki patronlar bize kutup yıldızı kadar uzaktır. Çin’deki işçi ise yakındır, çok yakındır, o bizdendir.

Son yıllarda az gelişmiş ulus devletlerin özelleştirme konusunda gösterdiği ‘yüksek performans’ göz alıcıdır. Bu ülkelerin değerli olan her türden varlığı küresel sermaye tarafından iç edilmiştir ve bu süreç halen devam etmektedir.

Ulus devletin muhterem vatandaşları artık daha az kazanan, açlık sınırında yaşayan, işsizlik, yoksulluk içinde bulunan yığınlarla dönüşmüş durumdadır. Ulus devlet büyük bir hızla sosyal devlet kimliğini yitirerek asosyal devlet haline gelmektedir. Eski devletten geri kalan bazı unsurlar hala vardır. Devlet baskı aygıtını muhafaza etmekte ve güçlendirmektedir. İşsiz yoksul, aç, çaresiz kalmanın aslında ‘doğal, çağın gereği, post modern zamanların kaçınılmaz halleri’ olduğunu idrak etmeyen vatandaşlar için her daim hizmet sunmaya hazırır. Akıllı olup bol sayıda TV kanallarının büyümesine kapılmak sağlık için daha doğrudur. Üç günlük fani dünyada başını belaya sokmak niye ki...

Eski zamanlarda kalan sosyal devlet günlerine fatiha okuyup yad etmek gerek. Artık tüm dünya pazar iken ulusal pazar ne ola ki? Ulusal işçiye yüksek ücret vermeye hiç gerek yok, düşsün ücretler. Asgari ücret bile çok sayılır. Eskiden ayrıcalıklı olan avukat, doktor, mühendis gibi müktekip yalamış işçiler de şimdilerde pazara düştü

Devletin vatandaşına böylesine yabancı hale geldiği, küresel sermaye için servis sağladığı bir zamanda ulus devletçi olmak nasıl açıklanabilir ki?

İşin tuhafı sizin ulus devlete sahip çıkmanızı aslında ulus devletin kendisi de reddetmektedir. Yani ortada bir nevi kraldan fazla kralcılık vardır.

Ulus devlet bir projedir, ısmarlama bir projedir, kendi ulusal pazarını yaratmak isteyen

Latin Amerika ve Karayipler'den işçi liderleri:

Geçtiğimiz Temmuz'da, Brezilya'daki sendikal konfederasyon Conlutas'ın davetlisi olarak Haiti'den Batay Ouvriye, Uruguay'dan Sınıf Mücadeleci Eğilim, Paraguay'dan Birleşik İşçi Sendikaları Koordinasyonu ve Venezuela'dan Birleşik Bağımsız Devrimci Sınıf Akımı tarafından çağırısı yapılan Latin Amerika ve Karayipler Büyük İşçi Buluşması, Brezilya'nın Minas Gerais eyaletinin Betim kentinde toplandı.

Karşılıklı seyahatler ve çeşitli ülkelerdeki toplantılarla dolu bir yıllık çalışmanın sonucu iyi idi: Arjantin, Bolivya, Brezilya, Şili, Kolombiya, Kosta Rika, Ekvador, El Salvador, Haiti, Meksika, Paraguay, Peru, Uruguay ve Venezuela'dan yaklaşık 500 işçi sendikası ve kitle örgütü temsilcisinin katılımı sağlandı. Toplantıya başka işçi sendikalarından davettiler ve ABD, İsviçre, İsveç, Rusya, Portekiz, İrlanda, Güney Afrika, İspanya, Arjantin ve Uruguay'dan devrimci sol örgütler de katıldı.

Latin Amerikalı ve Karayipler'den gelen örgütlerin dışında, toplantıya ABD'deki göçmen işçilerin yürüttüğü mücadelelerde ve gerçekleştirdiği eylemlerde ya da Irak ve Afganistan'daki emperyalist savaşı protesto gösterilerinde merkezi bir rol oynayan ILWU (Uluslararası Liman ve Ambar İşçileri Sendikası) ile San Francisco Liman İşçileri Sendikası özel ilgi gösterdi. Barcelona Nakliyatçılar Sendikası'nın üyeleri olan ve geçenlerde başarılı bir grev süreci yaşayan İspanyol şoförler de toplantının katılımcıları arasındaydı. Ayrıca, Kolombiya'dan Ulusal Devlet Suçları Mağdurları Hareketi kardeşçe selamlarını gönderdi...

Correo Internacional

Tam katılımlı oturumların dışında 10 çalışma grubu özel temalı oturumlar gerçekleştirdi: Doğal kaynaklar, gençlik, eğitim, kamu hizmetleri, kadın sorunu, insan hakları, sanayi işçileri, ulaşım, geçici işçilik ve özel sektör işçileri... Bütün bu gruplar, tıpkı internet ile bilgi dolaşımının sağlanması gibi, değişik sektör ve ülkelerde birleşik kampanyalar ve mücadeleleri hedefleyen kararlar aldı.

Özellikle İnsan Hakları Komisyonu önemliydi çünkü Latin Amerika ve Karayipler'deki bir dizi hükümetin yürüttüğü kitle hareketlerini suç sayma politikasıyla doğrudan ilgiliydi. Bu oturumda Sao Paulo Barosu Başkanı Amerigo Gomez, grubun raporunu okurken şunu belirtti: "Mazlum insanlar olarak bizim isyan etmeye hakkımız var, grev muhafızları örgütleme hakkımız var, grev kırıcıları engelleme hakkımız

var, öz savunma hakkımız var."

Bütün grupların sunumları bittikten sonra, sonuncu oturumda bir bildirge tartışıldı ve bütün katılımcıların oyuyla kabul edildi. (Ekte yer almaktadır.) İlgili konularda kararlar alındığı gibi, kampanyalar ve uluslararası girişimler de kabul edildi. (Ekte yer almaktadır.) Bunların dışında, bir sonraki toplantının 2009 sonu veya 2010 başında yapılması için hazırlıklara başlanmasına ve ELAC üyelerinin 2009 başında toplanmasına karar verildi.

Ayrıca, 2009 1 Mayıs'ında ortak hareket edilmesine ve 13-17 Ekim 2009'un anti-emperyalist mücadele haftası ilan edilmesine karar verildi. Bu mücadeleler, kampanyalar ve girişimler haftasının birbiriyle bağlantılı altı ayağı var: 1. Kitle hareketlerinin suç sayılmasına karşı mücadele ve örgütlenme hakkının savunulması.

(Zulüm altındaki Kolombiya'da yaşananlar, devrimci militanlar ile sendika ve kitle örgütü liderlerinin katledildiği hesaba katılacak.) 2. Emperyalizmin, en açık dışa vurumunu Haiti işgalinde gösterdiği militarizasyon planlarına karşı mücadele. 3. Emperyalizme karşı mücadele ve dış borçların ödenmemesi. 4. Neo-liberal reformlar ve sonuçlarına karşı mücadele. 5. Doğal kaynaklar ve enerji için mücadele. 6. Dünyadaki gıda krizinin etkilerine karşı mücadele...

Bundan böyle ELAC'ın bütün bileşenleri (işçi sendikaları, sendikal eğilimler, alternative akımlar, halk saflarındaki gruplar) taraftar. ELAC aşağıdaki manifestoyu Kabul edenleri ve aşağıdaki sınıfsal eğilimin desteklediği akımları bünyesine kabul edecektir.

ELAC toplantıları sonuçlandığında bütün katılımcılar pek çok dilde Enternasyonal marşını söyledi. Harcanan çabadan ve elde edilen sonuçtan dolayı, hayli duygusal anlar yaşandı. ULB-DE militanı ve CONLUTAS liderlerinden Dirceu Traverso toplantının sonunda duygularını şöyle dışa vuruyordu:

"ELAC'a katılanların tüm duygularına yansıyan zafer, ancak temsil ettiğimiz mücadele ve direnişlerle, birbirimizin farklılıklarına saygı göstererek ve herkesin katılımıyla ulaştığımız politik anlaşmalarla açıklanabilir. Hepimizin çaba göstererek ulaştığı bu sonuç, tek tek ülkelerde hepimizin yürüttüğü mücadelelerde enternasyonalist kavrayışı geliştirme ihtiyacının farkında olmaktan kaynaklanıyordu. Şimdi sıra enternasyonal birlik ve dayanışmayı hayata geçirmeye geldi."

ELAC Manifestosu:

Latin Amerika ve Karayipler işçilerine ve halklarına!

Emperyalizm evresindeki kapitalizm, kâr oranlarını artırmak için dünya ölçeğinde, özel olarak da Latin Amerika ve Karayipler'de, işçi sınıfına yönelik topyekun bir saldırı yürütüyor.

Günümüzde kapitalizm siyasi ve iktisadi krizini atlattık için doğal kaynaklarımızı açıkça ve vahşice yağmalanıyor. Bereketli topraklar, üzerinde yaşayan insanlarla beraber fakirleşiyor. Servet sınırsızca az sayıda sermaye sahibinin elinde merkezleşirken, biyolojik çeşitlilik ortadan kalkıyor, bir sektör haline gelen büyük tarım, girdiği her yerde açlığa ve kana yol açıyor. İşsizlikten mustarip insanlarımız köylerden şehirlere göç etmek durumunda kalıyor. Madenlerimizi özelleştirdiler ve çok uluslu şirketlere verdiler. Doğa telifisi imkansız bir biçimde bozuluyor, ormanlar, ağaçlar, nehirler, denizler ve hava tahrip oluyor. Emperyalizm, çokuluslu tekeller ve ulusal burjuvaziler giderek daha fazla toprağı biyolojik yakıt üretimine tahsis ederek, gıda fiyatlarında bir artışa yol açıyor, bir yandan da emekçi kitlelerin satın alma gücü

giderek düşüyor ve bu bir yaygın açlık nedeni haline geliyor.

Kapitalizm, en ufak bir kâr fırsatını bile kaçırıyor. İçme suyunun özelleştirilmesi bunun en çarpıcı örneklerinden biri.

Muazzam ucuz emek sömürüsüyle yetinmeyen sermaye işçi sınıfının kazanılmış haklarına da saldırıyor. Emperyalizm ve onun küçük ortağı

konumundaki ulusal burjuvaziler daha fazla neo-liberal reformlar ve tam anlamıyla usaklaşmış hükümetler istiyor. Gerçekleştirdikleri reformlarla çalışma süresini artırarak, işçilerin emeklilik hakkını fiilen ortadan kaldırıyorlar. Çalışma yasalarına esnekliği getirerek, iş güvencesini

yok ediyorlar ve iş saatlerini uzatıyorlar. Pek çok ülkede kısa süreli sözleşmeli işçilik yaygınlaşıyor, pek çok işçi kayıt dışına kayıyor. Kamusal

eğitimde yapılan reformlarla, pek çok genç eğitimden koparak günlük ihtiyaçlarını karşılamak için çalışmak zorunda kalıyor ve yeni nesilde bir yozlaşma yaşanıyor. Pek çok ülke, kölece çalışma koşulları

sonucunda birer ihracat bölgesine dönüşüyor.

İşçiler, berbat çalışma koşulları altında alınterlerini, sağlıklarını ve hatta yaşamlarını feda ediyor. Pek çok işçi, iş kazalarının ve kötü çalışma koşullarının izlerini vücutlarında taşıyor. Kırsal kesimde yaşayacak ve çocuklarını

büyütecek ufak bir toprak elde etmek için mücadele eden halk, büyük toprak sahipleri tarafından katliama uğruyor.

Sermaye milli çeşitliliği ortadan kaldırdıkça halklarımızın kültürel zenginliği de yok oluyor. Emperyalizmin gözünde bizler tek tipleşmek zorunda olan aşırı sömürü nesnelerinden başka bir şey değiliz. Bunun son örneği, Avrupa'nın tüm göçmenlere yönelik olarak çıkardığı yeni yasalarda açıkça görülüyor.

Ezilen yığınlar bir sınıf olarak sömürüye uğruyor ve bundan en çok payını alanlar da kadınlar, Siyahlar ve yerli halklar oluyor.

Dış borçlar tam bir ahılsızlık seviyesine ve ödenemez boyutlara ulaştı; bölgemiz mali olarak çöktü ve ekonomik gelişim imkanları ortadan kalktı.

Birbiri ardına işbaşına gelen hükümetler bu gidişe bir son veremiyor çünkü her biri uluslar arası finans kuruluşlarınca dayatılan planları uygulayan birer memur gibi çalışıyor. Bunların tümü, Amerikan, Avrupa ya da Japon emperyalistlerinin birer temsilcisi olarak faaliyet

“Kıtamızdaki mücadeleleri birleştireceğiz!..”

yürütüyor.

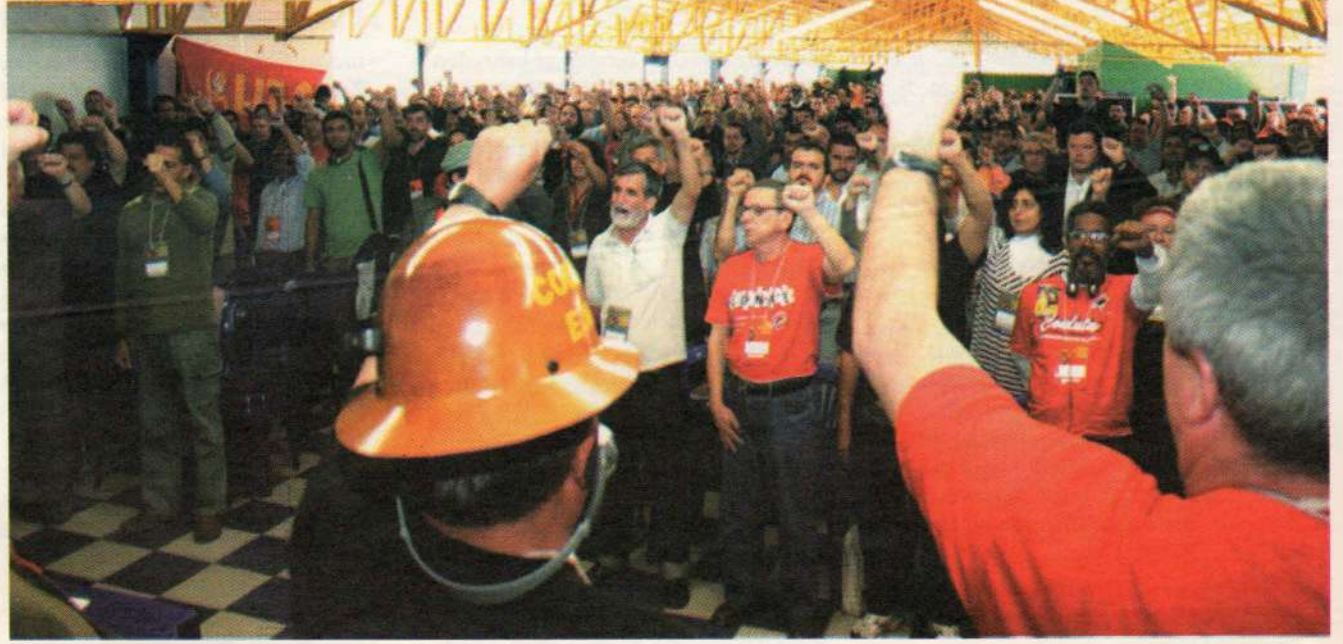
İşçilerin çalışma hakkını ellerinden alıyorlar, iş güvencesini yok ediyorlar, köylülerin topraklarını gasp ediyorlar; kamu hizmetlerini özelleştirerek, memurları taşeronlaştırarak ve devleti ufaltarak, devletin yoksul halka olan yükümlülüklerini iyice ortadan kaldırıyorlar.

Brezilya'daki 'aile paketi' ya da Uruguay'da Dünya Bankası'nın talimatlarıyla uygulanan 'acil durum planı' ve 'eşitlik planı' gibi sözde iyileştirici politikalar ise, ancak sosyal patlamayı engellemek için gündeme getiriliyor. Bunlar sefaleti gizlemek için zenginlerin sofralarından dökülen kırıntıların ambalajlanmış halinden başka bir şey değil.

Tüm bu saldırılara rağmen, ve çoğu durumda bu saldırıların doğrudan bir sonucu olarak, emperyalist planlar sükunetle yaşama geçirilemiyor. Halklarımız kahramanca direniyor. Ezilen kitleler pek çok farklı mücadele biçimi geliştiriyor. Arjantinli öğretmenlerin Neuquen ve Santa Cruz kentlerinde ve Meksikalıların Oaxaca'da gerçekleştirdikleri bu farklı direnişlere birer örnektir. Keza Bolivyalı, Perulu ve Şilili madenciler de farklı mücadele biçimlerini hayata geçiriyor. Brezilya'da inşaat işçileri, Venezuela'da Sidor çelik sanayi işçileri, Peru ve Paraguay'daki köylüler, Uruguay'daki kamu emekçileri, işgale direnen Haiti halkı ve Kostarika'da serbest ticaret anlaşmasına karşı sokakları dolduran kitleler de öyle...

Ne var ki, bu mücadelelerin neredeyse tümü, geleneksel liderliklerin ihanetine uğruyor; çünkü bu liderlikler sınıfın ihtiyaçlarına yanıt verecek bir mücadele hattından çoktan vazgeçmiş durumda. Bunlar sendikalara çöreklenmiş bürokratik liderliklerdir ve tamamen işe yaramaz vaziyettedirler; sınıf mücadelesinden ziyade sınıfı yatıştırma işiyle ilgilendikleri için kapitalist egemenlik için işlevsel birer araç haline gelmişlerdir. Bunlar, işçi hareketini ve sendikaları denetimlerinde tutabilmek için büyük uluslararası konfederasyonlara dahil olmuştur. (SILOS'un ve CMT'nin yarattığı CSI, CLAT'ın ve emperyalizm ve işveren yanlısı ORIT'in yarattığı CCA birer örnektir.)

Mücadelelere dağınık olarak sürmekte, yaşanan seferberlikler her sektörde ihtiyaç duyulan birlikten uzak, yalıtık olarak gerçekleşmektedir. Ne var ki, bu mücadeleler genel olarak sert biçimler alan cüretkar mücadelelerdir. Tüm mücadeleleri birleştirebilecek istikrarlı bir liderlik ihtiyacı açıkça ortadadır.

Öğrenciler ciddi kitlesel mücadelelere öncülük etmektedir. Üniversiteli, liseli, teknik okullu öğrenciler caddeleri, meydanları doldurmakta, kampüsleri ve okulları işgal etmekte, eğitimin ticarileştirilmesine karşı savaşılmaktadır.

Bölge egemenleri, bu mücadeleleri bastırmak için işçi sınıfına ve gençliğe vahşice saldırıyor.

Grev ve toplu sözleşme hakkını, sendikalaşma hakkını tanımiyor, işten çıkarmaları destekliyor ve polis vahşetini, devletin baskı aygıtlarını sonuna kadar kullanıyor. Kıtamızın toprakları haklarımızın resmi ve paramiliter namlularca dökülen kanlarıyla defalarca yıkandı! Militerlerimiz, kitle mücadelelerinin suç sayılmasından dolayı mahkemelere çıkarıldı ve zindanlara atıldı; Kolombiya örneğinde olduğu gibi katliamlara uğradık. Emperyalizm ucuz emek ve gıda kaynaklarının sömürsünü garantiye

almak için kıtayı militaristleştiriyor. Bazı ülkelere Amerikan üsleri yerleştiriliyor, Güney Amerika ülkeleriyle ortak tatbikatlar düzenleniyor, 4. Filo yeniden etkin hale getiriliyor.

Haiti'ye demokrasi bahanesiyle yerleşen BM, kıtamızın birliklerini bu ülkeye insani yardım adı altında yerleştirerek Latin aidiyetini kullanıyor ve böylelikle daha kolay bir baskı kurabiliyor.

Emperyalizmin ekonomik, politik ve askeri etkisi o denli pervasız ki, Latin Amerika ve Karayip ülkelerinde egemenlik diye bir şeyin olmadığını savunuyoruz. Bir nebze olsun

egemenlik sahibi olan Bolivya'ya yönelik bölünme girişimiyle, bu egemenlik yok edilmek isteniyor.

Anladık ki, sömürü ve açlığı bitirmek için ikinci kıtasal bağımsızlığı, işçi sınıfını kapitalist kölelikten kurtaracak olan, Latin Amerika ve Karayipler'i birbirine bağlayan, halklarımızı yeniden egemen birer ulusa döndürecek olan gerçek bağımsızlığı ilan etmek gerekiyor. İkinci kıtasal bağımsızlığımız, içinde sömürücülere ve sömürüye yer olmayan bir toplumu gerektiriyor.

Bir orta yol yok: Emperyalizmi bitirmek için kapitalizmi bitireceğiz ve uluslararası tekellerin kamulaştıracağız, bankerlere dış borç ödemeleri kesilecek, kesintisiz bir biçimde sosyalizme ilerleyeceğiz.

Tüm bu olgulardan hareketle, ELAC, hem emperyalist hem ulusal sermayenin saldırılarına direnmek üzere, tüm kıta militanlarını birleştirmeye çağırılmaktadır. Kırlarda ve kentlerde yürütülen mücadelelere önderlik eden tüm örgütleri, mücadeleleri birleştirmeye çağırıyoruz. Gerçekleştirdiğimiz işçi buluşması, Latin Amerika ve Karayiplerde, emekçilerin ve gençliğin mücadelelerini birleştirmek için bir alan inşa etmeye başlamıştır. Bu bir paylaşım alanıdır ve çok sesliliği içinde barındırmaktadır; faaliyetlerimizi ve mücadelelerimizin birliğini tesis etmeye yöneliktir; mücadelelerin ihtiyaçlarını karşılamak için yaratılmıştır, mücadeleciler, sınıf temelli, demokratik bir alandır.

Bizler tek bir mücadelenin, tek bir halkın farklı sesleriyiz.

1) İşçilerin sömürülmesinin, halklara zulmedilmesinin karşındayız

2) Herkese insani koşullarda iş hakkını savunuyoruz.

3) Kitle mücadelelerinin suç sayılmasına, mücadelelerini ve işçi örgütlerinin bastırılmasına, toplu işten çıkarmalara ve tehditlere karşıyız. Cezaları, zulümleri ve Kolombiya'daki katliamı teşhir ediyoruz.

4) Sınıf bağımsızlığını, işçi örgütlerinin özyönetimi ve emperyalizmden, burjuvaziden,

devletten, hükümetlerden ve partilerden bağımsızlığını savunuyoruz. İşçi sendikalarına özgürlüğü savunuyoruz.

5) Dünyanın bütün işçilerinin birliğinden yanayız.

6) Herkese ekonomik gıda. Toprak reformu. Yabancı gıda işletmeleri işçilerin kontrolünde millileştirilsin.

7) Yerlere, kadınlara, siyahlara ve eşcinsellere yönelik ayrımcılığa hayır.

8) Neo-liberal reformlara son.

9) Latin Amerika ve Karayipler'deki doğal kaynaklar (Doğalgaz ve petrol, değerli metaller, demir, su, biyolojik çeşitlilik ve diğerleri) bedelsiz millileştirilmelidir.

10) Kamu hizmetlerinin, eğitimin, sağlığın, sosyal güvenliğin, kamu işletmelerinin, suyun özelleştirilmesine hayır! Bütün özelleştirilen şirketler kamulaştırılmalıdır.

11) Dış ve iç borç ödemelerine hayır!

12) Latin Amerika ve Karayipler'deki Serbest Ticaret Anlaşmalarının (FTA) ve benzerlerinin (TIFA, koruma ve yatırım anlaşmaları, vs) karşındayız. MERCOSUR'a hayır!

13) Komprador merkezlerin karşındayız.

14) Yabancı askerler Haiti'den dışarı!

15) Emperyalizm Latin Amerika ve Karayipler'den dışarı! Emperyalistler Irak, Afganistan, Filistin ve askeri varlıklarının olduğu her yerden çekilsin. Küba ambargosuna hayır! Bolivya'yı bölmeye dönük emperyalist ve oligarşik girişimlere hayır!

16) Gerçek ve egemen bir ikinci bağımsızlık savaşı! Ezilen halklara kendi kaderini tayin hakkı!

YAŞASIN PROLETARYA

ENTERNASYONALİZM!

YAŞASIN LATİN AMERİKALI VE KARAYİPLİ İŞÇİLERİN MÜCADELELERİ!

YAŞASIN BÖLGE İŞÇİLERİNİN BİRLİĞİ!

YAŞASIN DÜNYA İŞÇİLERİNİN BİRLİĞİ!

Uluslararası İşçi Birliği - Dördüncü Enternasyonal yayın organı Uluslararası Posta'dan çeviren: Coşku Can Özkul

Zaten biraz akli olan hiç kimse, "Gel bize gidelim, sana demokrasi koleksiyonumu göstereyim!" veya "Bir şeyler içip ulusal egemenlik ve böyle şeyleri yemeyiz. Çünkü Türkiye'nin dünya ekonomisi ve siyasi sistemi içindeki yerine, 'küresel' ekonomiyle nasıl bütünleşeceğine,

Emperyalizm

Orhan Veli, *Kitabe-i Seng-i Mezar* şiirinde, "Hiçbir şeyden çekmedi dünyada / Nasırından çektiği kadar (...). Yazık oldu Süleyman Efendi'ye," der ya, bu emperyalizm mevzuu da öyle. Yani Süleyman Efendi'nin nasırından da beter bir şey. "Hiçbir şeyden çekmedi / Emperyalizmden çektiği kadar / Yazık oldu Süleyman Efendi'ye!" diyecek olsam, en saçısından en solcusuna hiçbir memleket evladı, kalkıp da bana, "Yok birader, sen de abarttın!" demez. Yani, milletimizin kahir bir ekseriyeti bu emperyalizm belasından mustarıptır. O nedenle memleket satını acayıp bir antiemperyalizm dalgası kaplamış durumda. Hatta onca yıl 'emperyalizmin uşağı' diye küftüğümüz şahıslar bile, büyük bir öfkeyle, emperyalizmin şeytani plan ve projelerinden söz ediyorlar. Yani, öyle bir antiemperyalizm...

Bizim millet, bir şeyi parmağına doladı mı, çok affedersiniz, bokunu çıkarmadan bırakmaz. Vakti zamanında, "Nah işte, kazık gibi ABD emperyalizmi!" diyenleri, 'Moskof uşağı, gomonist, anarşist, anarşik' diye ihbar edenler, "Urun Gomoniste!" diye bağırıp kovalayanlar, içeri attıranlar, hatta kurşunlatıp ipe gönderenler dahi her taşın altında dış güçleri, Amerikan ve Avrupa emperyalizmini arar oldular. Hatta bu antiemperyalizm meselesini öyle sahiplendiler ki, 'Cumhuriyet tehlikede!' falan diye korkutarak solun bir bölümünü bile peşlerine taktılar.

Bu memlekette çok sayıda insan, epeyce bir zamandır, "Emperyalizm kâinatı kendi suretinde yaratmıştır. Her yerde,

her şeyde o vardır. Yaratıcı ve kahreden odur!" diyecek hale gelmiştir. Sorun artık halüsinasyon, paranoya ve şeytan taşlama seviyesindedir. Sonunda tımarhanelik birileri dahi ortalık yerde fikir adamı, siyasetçi, önder ve de vatan kurtarıcısı olarak dolanmaya başlamıştır. Üstelik açıkça faşist, hatta kontrgerillacı olanlar bile, sırf, "Ben de Amerika'ya karşıyım!" dedikleri için 'solcu', hatta 'devrimci' kabul edilmektedir.

Kötü bir ruh olarak emperyalizm

Bu emperyalizm düşmanlarının 'sosyalist' olanları, tarihin her yerde, aynı sırayla tekrerrü ettiği ve sadece 'iç dinamikler'le sosyalizmin arş-ı âlâsına varılabileceği inancına dayalı 'milli sosyalizm' anlayışı ile 'dış dinamik'ten başka dinamik tanımayan 'üçüncü dünyacılık' karışımı bir ideolojik kökene sahiptir. Emperyalizm üzerine çokça kelimeler etseler de, siyasi ufukları ulusal sınırların dışına çıkmaz. Bu nedenle egemenlik ve burjuvazi dahil her şeyin 'ulusal'ını arayıp bulurlar.

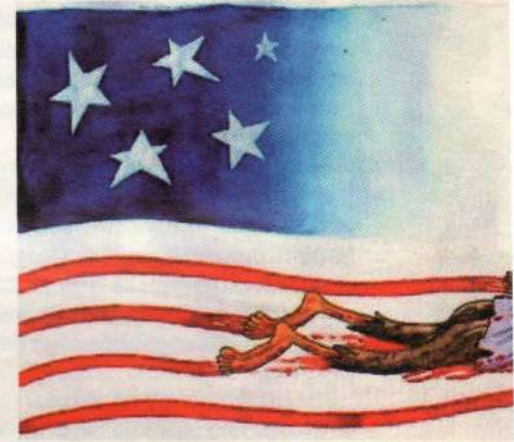
Bunlara göre, kötü bir ruh olarak emperyalizm, her şeyi mutlak olarak denetler. Emperyalizmle ilişkiler neredeyse tamamen tek yönlüdür. Dünya ekonomisi sadece 'eşitsizliğe' dayanır; onun 'bileşik' gelişimi ve ülke ekonomilerinin 'karşılıklı bağımlılığı' kale alınmaz. Yerli burjuvazinin, büyük sermayenin dünya ekonomisi içindeki hiyerarşik, ama değişebilir konumu, emperyalizmle ortak çıkarları, sıkı bağları, kimi zaman itişip kakışması, karşı etkisi ve egemen sınıf olarak rolü, basit 'işbirlikçilik'

mevzuu dışında pek hesaba katılmaz. Zaten dünyevi ilişkiler de sınıfsal değil, uluslar arasındaki ilişkilerdir. O nedenle mücadelenin temeli 'ulusal'dır. Sınıfsal olan da, uluslar ve devletler arası ilişkilere tâbidir. Kavga 'burjuva' uluslarla 'proleter' uluslar arasındadır. Batı işçi sınıfı, zaten kendi burjuvazisiyle uzlaşmıştır. Bu nedenle 'Doğulu' işçiler için enternasyonalizm zinhar caiz değildir. Zaten işçi sınıfı da milli sınıflardan biridir. Emperyalizm kovalandığında, ulusal kapitalizm ve/veya ulusal sosyalizm altında bağımsız bir kalkınma' mümkün hale gelir.

Tarihin tekrerrürü veya emperyalizmin 'yok hali'

Tabii, iş burada kalmaz. Malum, diyalektikte göre, Türkiye'de bile her şey zıddını doğurur. Birileri ota boka 'emperyalizmin oyunu' demeye, ninesinin ve dedesinin eceliyle ölümünü bile dış güçlere bağlamaya başlayınca, haliyle bir tepki doğar. Bu defa sayıca ötekilerden az, ancak fikir hayatımızda epeyce etkili birileri, biraz toplumsal-sınıfsal konuları gereği, biraz geçmişte iman ettikleri o sosyalizm karikatürüne duydukları tepki sonucu ve biraz da aydın kendini beğenmişliği ve kılığıyla, -tabii, 'özgürlük ve demokrasi aşkı'nı da unutmamak gerekir-, "Yok efendim, o bizim gençliğimizdeydi. Şimdi emperyalizm falan kalmadı!" demeye başlar... Ve elbette demokrasi yokluğundan, az gelişmişlik kompleksinden, 'üçüncü dünyacılık'tan ve de Atatürkçülükten bıkmış bir kısım solcuyla da peşlerine takarak...

Bu arkadaşları kısmen anlamıyor

değilim. Hani bazen benim bile, "Ulan hep komşunun çocuğu mu suçlu?!" veya "Yahu bir de kendinize dönüp bakın. Hep emperyalizm, hep emperyalizm!" dediğim oluyor. Yani insana, bir yerden sonra bu 'dış güçler' muhabbetinden gına geliyor doğrusu. Ancak liberal arkadaşların derdi bununla sınırlı değil. Emperyalizmin ve dahi kapitalizmin bokunda bir cevher keşfetmiş gibiler. Aslında bu eğilimin kökenleri eskilere dayanıyor; yani bir zamanların Batı Avrupa sollarına, hatta ondan da öncesine, 'modernizm' mevzularına falan. İşin temelinde, az gelişmişliğin bu ülkelerin toplumsal yapılarından ve değerlerinden kaynaklandığından; gelişmiş kapitalist modellerin dünyanın başka coğrafyalarında da aynen **tekrerrür** edeceğinden; ileri kapitalist ülkelerin ipiyle kuyuya inildiğinde, hızla sanayileşme ve demokratikleşme yoluna gireceğinden

dala
kapi
çika
geliş
yurt
emp
Hele
'ulus
tersi
rağm
örne
Emp
her
geliş
soru
tekn
dem
güze
serm
1 dü
mür
kapi

Pazar yerinde dilenci olmamak...

Memleket pazar yeri gibi. Herkes sosyalist solu kendi tezgâhına çağırıyor; 'Kooş vatandaş, kurtuluş burada, bitmeden yetiş!' misali. Hani gitsek bir türlü, gitmesek bir türlü! İki tarafın teklifleri de cazip. Bir tarafta demokrasi, öbür tarafta emperyalizmden kurtuluş, ulusal bağımsızlık falan... Yani herkes oltasını sarkıtmış, büyük **sosyalist balığın** varmasını bekliyor. Ancak bu olta mevzularına dikkat etmek şart! Allah esirgesin, olta iğnesi denilen şey takılmak kolay, kurtulmak çok zordur. Ayrıca dilimizde 'zokayı yutmak' diye bir deyim de vardır ki, uluslararası sınıf mücadelesi tarihi, adı geçen düzeneği yutmuş **sazanların** ibret verici hikâyeleri ile doludur.

Biliriz, hayal etmeden yaşanmaz. Ancak yine biliriz ki, bu memleket, bir 'kırık hayaller' mezarlığıdır. O nedenle bu ölümlü dünyada, âhir ömrümüzü boş hayallerle ve de boş kürek çekerek tüketmememiz gerekir.

Onca sene 'rahmetli', 'mevta', 'ceset' hatta 'leş' muamelesi görüp de şimdi kıymete binmek,

acayıp bir ilgiye mazhar olmak insanı şaşırtıyor doğrusu. Birileri sosyalistlerin dest-i izdivacına talip olurken, 'muta nikâh' önerenler de var; en azından **seviyeli bir beraberlik**, ne bileyim 'çıkma teklifi' falan! Gerçi bazen sinirlenip aba altından sopa göstermiyor da değiller, hani, "Maazallah darbeci, cuntacı olursunuz," veya "Bunun sonu vatan hainliğidir, şeriatçılıktır," falan diye, ama herkes bir çeşit yakınlık tesisi peşinde. Belki de bunca yıl sonra gurur duymak gerekir. Ancak ben nedense, çok affedersiniz, 'keriz' yerine konulduğumuzu hissediyorum. Onun için çok dikkat etmek gerekiyor. Zaten biraz akli olan hiç kimse, "Gel bize gidelim, sana demokrasi koleksiyonumu göstereyim!" veya "Bir şeyler içip ulusal egemenlik ve tam bağımsızlık üzerine konuşuruz!" diyen kişilerin peşine takılıp öyle siyasetin kuytularına falan gitmez. Hem biz böyle şeyleri yemeyiz. Çünkü Türkiye'nin dünya ekonomisi ve siyasi sistemi içindeki yerine, 'küresel' ekonomiyle nasıl bütünleşeceğine, kimlerle nasıl ittifak kuracağına,

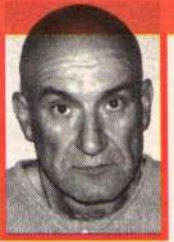
muavazaf veya emekli paşaların değil, büyük sermayenin karar vereceğini iyi biliriz. AKP'nin esasen bir yabancı ülkeye değil, her şeyden önce kapitalizme hizmet ettiğini bildiğimiz gibi. Ayrıca bu işlerden 'tam bağımsızlık' veya 'demokrasi' falan çıkmayacağını hangi akli başında sosyalist bilmez ki?! Aslında bunu bilmek için sosyalist olmaya bile gerek yok. Bakın TSK'ya, öyle 'ulusalcılık, Ergenekonculuk' türü haytalıklara sırtını nasıl da dönüverdi. Elbette dünya gerçekleri diye bir şey var, NATO'su var, Batı'sı var, AB'si var; boru değil! Paşam, CHP'yi bile azarladı, Şura'nın ardından, "Hani ya tasfiye, neden adam atmadınız?" diyen 'Atatürk'ün partis'i'ne, "Yürü anca gidersin!" tadında bir cevap vererek...

'Durun! Siz kardeşsiniz!'

Şimdi zaman uzlaşma zamanı. Büyük sermayenin de, emperyalizmin de istediği bu. Bu nedenle AKP, Anayasa Mahkemesi'nden, Ergenekon işi de nizamîyenin kapısından döndü.

Evet, herkes safrasını atacak, hiszasını, mesafesini alacak, asıl yerine oturacak ve mesele, şimdilik de olsa kapanacak. Kimse kusura bakmasın, ben hiçbir zaman Türkiye'deki sistem içi kavganın 'emperyalizmin işbirlikçileri ile düşmanları' arasında cereyan ettiğine inanmadım. Hatta en kızgın anlarında bile kavgacılar, öyle birbirini gerçekten 'imha' yı, 'bitirme'yi hedeflemedi, birbirlerinden nefret etseler de. Çünkü kavganın tarafları, bu düzenin özbeöz evlatlarıydı ve gün geldiğinde, egemen sınıfların herkese ihtiyacı olacaktı. Mesele, tarafların yeni güç dengeleri içindeki yerleriyle ilgiliydi. Sonuçta kazanan elbette yine büyük sermaye oldu ve siyasi kavgada birbirini hırpalayan tarafları, "Durun, siz kardeşsiniz!" diyerek, şimdilik de olsa uzlaştırdı. Kesin uzlaşmaya daha var. O, sermaye ancak,

enlik ve tam bağımsızlık üzerine konuşuruz!" diyen kişilerin peşine takılıp öyle siyasetin kuytularına falan gitmez. Hem biz ceğine, kimlerle nasıl ittifak kuracağına, muvazzaf veya emekli paşaların değil, büyük sermayenin karar vereceğini iyi biliriz.

min halleri!..

alan; sonunda piyasaya, 'hakiki' kapitalizme ve hatta emperyalizme övgüden çıkan bir anlayış var. Evet, kafalarda gelişmiş kapitalizmle demokrasinin tek yumurta ikizi olarak algılanması, sonunda emperyalizm hayranlığına kadar varıyor. Hele bir de üçüncü dünyacıların ve kimi 'ulusalcı Marksistler'in (!) iddialarının tersine emperyalizmin denetimine rağmen gelişmiş ve sanayileşmiş ülke örnekleri varsa, yeme de yanında yat. Emperyalizm, yani ensesi kulağı yerinde, her yerlere kol atmış tekeli kapitalizm, gelişmeye ve modernleşmeye dair bütün sorunları, evvel Allah, çözer. Sermaye gelir, teknoloji gelir, her çeşit kurum, ideoloji, demokrasi, hukuk, yani aklınızda iyilik, güzellik namına ne varsa gelir! Uluslararası sermayenin sihirli eli sonunda bu dar-ı dünyadaki her memleketi mamur ve müreffeh bir hale getirir. Yani emperyalizm, kapitalizmin gelişmesine, kapitalizmin

gelişmesi de bireyin, insan haklarının, demokrasinin gelişmesine yol açar. Zaten tarih de doğrusal bir biçimde ilerler ve sırası gelen her memleket, şaşmaz biçimde gelişir, modernleşir, demokratikleşir. Üstelik geri memleketlerin iç dinamikleri, ekonominin, demokrasinin, bireyin ve modern olanın gelişmesine el vermez, asıl olan dış dinamiktir. Formül budur. Formül bu olunca da emperyalizm, geçmişteki 'geçici bir kötülük' olarak gözümüzün önünden öylece uçup gider. Bu nedenle emperyalizm artık emperyalizm falan değil, asker ocağından adam olup dönen, sonrasında düzgün bir işe giren ve anasının helal süt emmiş bir kızla baş göz ettiği, bir zamanların haylaz komşu çocuğudur!

Zagor ve Çiko'nun maceraları veya, 'O şimdi asker!'

Yalnız bakın, bu askerlik mevzuu çok önemlidir. Emperyalizm artık bir tek askerdeyken emperyalizmdir. Yani savaş falan çıkarıp bir yerleri işgal ettiğinde; Irak'taki ABD örneğinde olduğu gibi. Ben de bunu ünlü bir sol liberal profesörümüzün yazılarından öğrendim. Bu durumda, Fransa'nın Afrika'da düzenlediği kanlı soykırım safarilerini veya İngiltere'nin 'Zagor'un yamağı' Çiko'vari maceralarını hesaba katmazsak (tabii diğerlerinin de) Avrupa, daha doğrusu AB emperyalizmi diye bir şey yoktur. ABD de Irak'tan çekildiği andan itibaren 'emperyalist' yaftasından kurtulacaktır. Sonunda bir yerlere silahla saldırıp işgal etmediği sürece emperyalizm, emperyalizm değildir...

Siz öyle zannedin! Aslında emperyalizm,

bir yerlere saldırdığında da emperyalizm değildir! Çünkü bu dünya, halkına zulmeden, azınlıklarını ezen, kimliklerinin içine eden demokrasi düşmanı despotlarla doludur. Bu despotlar, 'ulusal egemenlik' ve 'iç işleri' gibi bahanelerin ardına sığınıp 'dediğim dedik, çaldığım düdüğü' misali bir diktatörlüğün tepesinde otururlar. Bu durumda eğer anlaşma sağlanamamışsa veya baskı altındaki halk, 'renkli bir devrimle' kurtarılamamışsa, 'uluslararası toplum' -ki, şimdilik başta ABD olmak üzere birkaç devletten ibarettir- kanlı despotun gırtlığına çöküverir; "Var mı ulan öyle ulusal egemenlik, öyle iç işleri falan!" diye. Ama zaten bu da emperyalizm değil, bir nevi insanlık görevidir; yani öyle, Allah rızası için! Emperyalizm, gerçekte iyi bir şeydir; ancak bunu açıkça söylemek çok ayıptır. Kısacası, sağlı sollu liberaller, aslında her yerde ve her durumda, açıkça emperyalizmi övemedikleri için 'emperyalizm yok' demeyi tercih etmektedirler!

Sınıfsız bir toplumda...

Ulusalcı kanattaki faşistlerle liberal kanattaki İslamcılar bir yana, iki taraftaki solcuların, siyasi kökenlerinin dışında ortak bir özellikleri daha vardır. İki taraf da dünya işçi sınıfının ve devrimci sosyalist hareketin bugüne kadar başaramadığı bir şeyi başararak sınıfsız topluma geçmiş gibidirler. Devlet hâlâ vardır ama 'sınıflar üstü'dür. Yani tahlillerinde, zorda kalmadıkça, devletin sınıf karakteri, sınıf mücadelesi ve emek-sermaye çelişkisi gibi kavramlara rastlanmaz. Şaka bir yana, bu

ortak nokta, tarihsel hareketin temel itici gücü olan sınıf mücadelesini, iki kampta yer alanların bir kısmının geçmişe ait uzak bir anı, bir kısmının da uzak geleceğe ait bir hayal olarak görmesine dayanır.

Bu nedenle düşman kardeşlerin bir bölümü 'demokrasi' meselesinde takılıp kalırken, diğerleri 'ulusal bağımsızlık'tan başka kuş tanımazlar. Tabii böylece sosyalizme bir türlü sıra gelmez. Eh, gözden ırak olan gönülden de ırak olurmuş! Sonunda herkes sosyal mevkilerinin ve sınıfsal kökenlerinin yanı sıra milli ve demokratik endişelerinin de etkisiyle 'hayatın gerçekleri'ni keşfedip daha inandırıcı işlerle uğraşmaya ve daha 'hakiki' güçlerle, müttefiklerle düşüp kalkmaya başlar. Sosyalistlerin bir bölümünün 'sivil toplumcu' adıyla AKP'ye, bir bölümünün de 'ulusalcı' adıyla faşizmin ve Atatürkçülüğün 'sol' cenahına yamanmasının nedeni bu olsa gerek. Tabii insanın bu yalan dünyada doğru düzgün bir dost bulması kolay değil! Bu nedenle zar zor bulunan dostların kaybedilmemesi, 'sosyalizm, sınıf mücadelesi' veya 'işçi- patron' gibi laflarla kullandırılmaması gerekir. Bu durumda sınıf mücadelesinin yerini devlet-sivil toplum-demokrasi ve emperyalizm-halk güçleri-ulus devlet türü, cinsiyeti belirsiz mücadeleler alır. Taraflardan biri, "Ulus devlet bitti, şimdi her şey küresel!" şarkısı eşliğinde mehtaba çıkıp kafayı bulurken, karşı taraf da buna kızıp 'Onuncu Yıl' marşı eşliğinde 'Çankaya sofralarında' demlenmenin hayalini kurar.

Not: Meraklısına, az gelişmişlikle ilgili olarak 11. Tez dizisinin 3. sayısını okumasını tavsiye ederim.

hiç korkmadan ve çekinmeden, "Paşa, paşa, maaşın kadar konuş!" veya "Hacı olmayacak hacıyı deve üzerinde yılan sokarmış, koçum!" diyebildiği zaman gerçekleşecek.

Onun için biz asıl işimize bakalım. Elbette gözlerimizi üzerlerinden ayırmadan. Özgürlüğün, demokrasinin, bağımsızlığın ve toplumsal kurtuluşun ancak işçilerin önderliğinde geleceğini bilerek. Onun bunun oyuncağı olanlara, talihini onun bunun kapısında arayanlara, tarihin vereceği cevap bellidir: "Allah versin, başka kapıya!"

Engin Ardıç 'sol' niyetine 'çağdaş sosyal demokrasi' ve CHP ile dalgasını geçerken, âdeti olduğu üzere sosyalistlere de bulaşmadan duramamış: "Susurluk konusunda bağırıp çağırdılar ama Ergenekon konusunda ağızlarını açamadılar" suçlamasının altında kem küm edip duruyorlar. Rezil oldular, şimdi laf çevirmeye çalışıyorlar," demiş ve ardından da hükümünü vermiş: "Türkiye'de soldan bir bok çıkmaz."

Vallahi Engin Bey, bu işler o kadar basit değil. Belki hatırlarsınız, uzun yıllar boyunca bu memlekette 'kontrgerilla'nın, 'Ergenekon'un asıl kurbanı solcular, sosyalistler, devrimcilerdi. Sizin patronlarınızın 'derin devleti' ile gerçek mücadeleyi o dalga geçtiğiniz sosyalistler yürüttü. Hem de sözü edilen şebekenin arında tam kadro asker, polis, siyasetçi, büyük sermaye ve NATO desteği varken; katillerin maaşları bile ABD tarafından ödenirken. Yani bu işler öyle, başta asker

olmak üzere güç odaklarının artık sırtlarını dönüp kapının önüne bıraktığı birkaç emekli subayla, üç-beş sivil, sekiz-on bomba, tabanca ve tüfekle içeri almakla bitmiyor. Üstelik 2003'te gönderilmiş MİT raporları ile 2004'teki darbe hazırlıklarını, işler daha sıcak sıcak gelirken, görmezden gelerek. Acaba neden o zaman 'iş üstündeki' darbecilerin tepelerine binilmeyip de 'kem küm' edildi, hiçbir fikriniz var mı?

Sosyalistler, 'kem küm' falan etmiyorlar. 'Ergenekon'un sadece 'ucunu' değil, tamamını istiyorlar. Bütün geçmişle, bütün asker, sivil mensupları ve uzantılarıyla, bütün kompo, provokasyon ve cinayetleriyle birlikte...

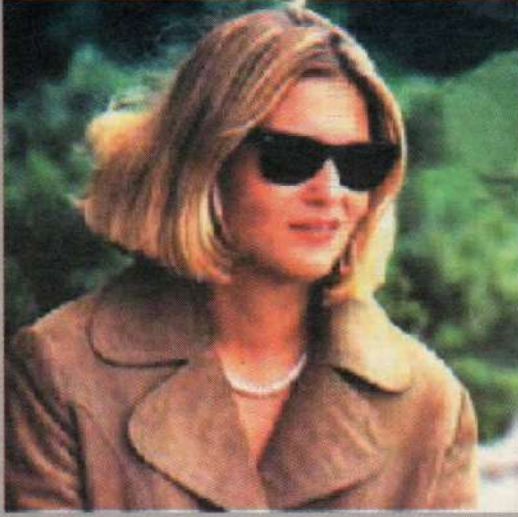
Türkiye'de soldan ne çıkıp ne çıkmayacağı meselesine gelince... Engin Bey, onun kararını tarih verecek, hani bir zamanlar 'sonunu' ilan ettiğiniz tarih. Ancak şu gerçeği belirtmekte fayda var: "Türkiye'de soldan bir bok çıkmaz," diyorsunuz, ama sizin taraftan da boktan

Boktan işler!..

başka bir şey çıkmıyor. Memleketi sarmış kokudan, 'tuvalet kâğıdı' ve 'peçete' muhabbetlerinden de anlaşılacağı üzere!..

'Zayıf gazetecilik' ve aklın kemâle ermesi bağlamında Ayşe Arman vak'ası

Böyleydi...

Böyle oldu...

Hürriyet gazetesi yazarı Ayşe Arman, kendi çapında yarattığı 'pembe' gazetecilik kariyerinde 'başarılı' sayabileceğimiz isimlerden biri. Beğenin veya beğenmeyin, 'Sex and the city' formatında şekillendirdiği ve özel hayat meraklısı bir grup işsiz güçsüz okurdan iltifat gördüğünü tahmin ettiğim köşe yazılarını kategori dışı bırakırsak, sadece kendine özgü söyleşileriyle bile meslek okullarında vak'a çalışmalarına konu olabilecek bir karakter kendisi.

Son yıllarda kocası Ömer ve kızı Alya ekseninde İstanbul-Dubai-bilumumotherplaces gezerek okurlarına 'yediğim içtiğim bende kalsın, ben sizlere gördüklerimi anlatayım sevgili okurlar' gazeteciliği yaparken, işte bu Ayşe Arman'ın sormayın başına neler gelmiş neler... Çocuk doğurmak, fazla karbonhidratlı, şekerli ve yağlı gıdalar yemekten ve hareketsizlikten meğerse 5 kilo alıvermiş... "Ay, ay... NO! NO!..", diyerek, kendisini Muzaffer Kuşhan'ın

zayıflama kliniğine atmış. Çoluk-çocuk, bakıcı-makıcı yerleşivermişler Polonezköy'deki zayıflama kampına. Bu arada bir de 'zayıflama günlüğü haberciliği' yaratılmış ki, yolculuk ve gezi paralarını gazetesinin sahibi Aydın Doğan ödesin, bir taşla iki kuş vurulup, 'zayıflama güncesi' adı altında bedava tatil yapılsın hesabı.. E, yazılıyor tabii 'Kuşhan Klinik'te neler olup bittiği, kablolu ağ bağlantısı olan Polonezköy çiftliğinden. Arman, ilk gün yazdığı giriş yazısında öyle bir anlatmış ki şu 5 kilodan kurtulma çabasını, insanın, "Daha ilk günden kilo vermiş... ama beyninden" diyesi geliyor:

"Rahmetli Ercan Arıklı'nın söylediği gibi belki de bu yüzyılın sırrı zayıflık, dünyanın en güzel insanı olmasan bile, zayıfsan yırtıyorsun... O tabii daha acımasız söylerdi: "Çirkinsen bile zayıfsan yırttın, giydiğin her şey yakışır, güzelsin..." Zayıf kalabiliyorsan başarılı sayılıyorsun.

Artık zayıflık başarı ölçülerinden biri...

Artık küçük çocuklar bile, ya diyet ya light ürünleri tüketiyor, kepek ekmeği yiyor, yeni bir endüstri, yeni bir dil, yeni söylem...

Yeni alışkanlıklar, yeni anlayışlar... Ben kendi çevremdeki ergenlerden, gençlerden de biliyorum, dümdüz olmak istiyorlar, tahta gibi, memesiz, poposuz...

Çıkmızsız insanlar olmaya uğraşıyorlar...

Yanlış anlamayın, bir tespit yapmaya çalışırken, bu rüzgardan kendimi muaf tutmuyorum, bir sürü şeye kızıyorum ama ben de benzer davranışlar sergiliyorum, çünkü hepimizin etkilendiği bir dalga bu... Hepimizi içine çeken bir dalga...

Soruyorum size, hanginiz 5 kilo daha zayıf olmayı istemezsiniz?"

Yok, vallahi istemeyiz. Kadınların başarısını güzelliğe ve zayıflığa endeksleyen rahmetli Ercan Arıklı gazeteciliğinin esası şuna dayanırdı: "Ağır haberleri mutfaktaki (haber merkezindeki) akıllı elemanlar hazırlasın, nasıl olsa vitrinde aptal ama eli yüzü düzgün hatunları kullanır tiraj alırsız." Ayşe Arman, gazetecilik kariyerinde geçirdiği bunca yıla rağmen hâlâ olayı çözememiş, bir adım ilerleyememiş, aklı kemâle erememişse, kalçasındaki yağ miktarı biraz çok veya az olmuş hakikaten hiç farketmez. Pek yakında etleri sarkar, kıcının kılı ağırır, göz kenarları filan da kırışır onun; sakın panik yapmasın, patron estetik paralarını da öder nasıl olsa!..

İşte, Aydın Doğan'ın ödediği 'zayıflama' faturası...

Bu da gerçek gazeteci...

Gazeteciliğe 1952 yılında başlamış... Türkiye'nin ilk kadın muhabiri Vasfiye Özkoçak... Daktilo yok, kurşun kalemle, kısıtlı imkanlarda habercilik yapılıyor. Bir keresinde anlatmıştı, mesleğe ilk başladığı yıllarda, Cumhuriyet gazetesinin Cağaloğlu'ndaki eski binasında o zamanlar kadınlar tuvaleti olmadığı için, daha yeni olan Milliyet gazetesi binasına giderirmiş hâcetini... O kadar kadının adı yokmuş yani basında... Şimdilerde 85 yaşını deviren Vasfiye Abla, hayatının büyük bir kısmında adliye muhabirliği yaptığı için Türkiye'nin son 50 yılına damgasını vuran olayları izledi. Bu yüzden yakın siyasi tarihimizin canlı tanığı olduğuna söyleyebiliriz. İhtilallerden, idamlara, toplumsal hareketlerden, DGM ve Sıkıyönetim Mahkemeleri'ndeki davalara kadar pek çok olayı muhabir olarak izleyip aktardı. 1993 yılında emekli oluncaya kadar gazete-adliye-sokak ekseninden kopmayarak ve bir (kadın) gazetecide olması gereken tüm insani ve mesleki değerlere sahip çıkarak işini yaptı. Spor salonu, sauna ve zayıflama programı harcamalarını gazete patronlarına ödetmedi. Ama her daim bakımlı, temiz ve kendinden hoşnuttu. Mesleğini vücut ölçülerine değil, zekasına, çalışkanlığına ve haber kaynaklarıyla kurduğu karşılıklı güven ilişkisine endeksledi. Geçenlerde Birgün gazetesine verdiği bir söyleşide şöyle diyordu Vasfiye Abla: "Bentim için gazeteci demek, muhabirlik demektir. Muhabir demek haber demektir. Halka en kısa zamanda olayları vermek demektir. Gazetecilik enstitüsüne girdiğim zaman hocamız Burhan Felek ilk konuşmasında, 'gazete haber için çıkar, gazete köşe yazısı için çıkmaz,' demişti. İlk derste bunu öğrenmiştim. Gazete demek haber demektir, haber demek halk demektir, halka en iyi haberi götürebilmek demektir. Muhabir alt seviyede, yazar üst seviyede görülüyor. Oysa ki muhabirlik seviye değildir. Gazeteyi ayakta tutan muhabirdir. Ben, uzun yıllarca, sadece gazetecilik yaptım. Dünyaya bin kere gelsem, bin kere de gazetecilik yapmak isterim."

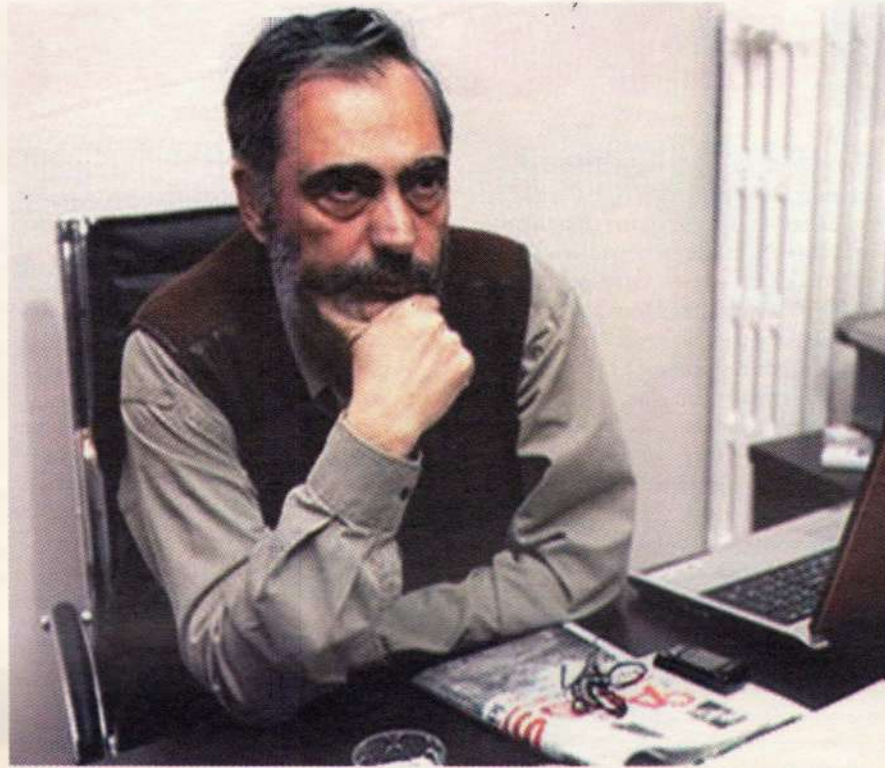
Vasfiye Özkoçak'ın yaşam öyküsünü anlatan kitap, Vasfiye Abla adıyla, gazeteci Süleyman Boyoğlu tarafından yazıldı ve Truva Yayınları'ndan çıktı... Fazla kilolarıyla sorunu olanlara hararetle tavsiye edilir!..

Entelektüel terörün parlayan yıldızı...

Ekşi Sözlük'te 2003 yılında onu tanıtmak için girilmiş bir entry'den:

"Boğaziçi kimya mühendisliği mezunu olup ardından işletme yüksek lisansı yapmıştır. Sonra Ankara'ya gelip SBF'de iktisat yüksek lisansı yapıp ardından da aynı okulda asistan olmuş. Sonra editörlük, yöneticilik yılları. Erol Katırcıoğlu ile aynı çizgide ve zannımca Türkiye'ye dünyalı herhangi bir ülkeymiş gibi bakabilen ender yazarlardandır. Bir dönem *Samanyolu TV*'de Ali Bayramoğlu ve Kürşat Bumin ile birlikte çok baba bir tartışma programı yaparlardı. Hatta bir gece 2-3 saat aralıksız Peyami Safa'yı konuşmuşlardı ki Türk televizyonculuk tarihinde başka bir örneği var mıdır bilemiyorum. Çok iyi programdı çok... YDH'nin de kurucuları arasındaydı. *Bir Demokrat Manifestoya Doğru* adlı bir dizi kitap yazdı. Tarihi, felsefeyi ve siyaseti ve de birazcık da olsun edebiyatı birleştirdi bu kitaplarda. Bunların birinde Türkiye'de Atatürk'ün neredeyse bir peygamber, laikliğin bir din, Anıtkabir'in de bir tapınak haline çevrildiğini yazmıştır; bu yüzden aşırı sağcı kesim çok tutar. Ama kendisini çok tutan bu kesim, diğer yazılanları maalesef anlayacak düzeyde ol(a)madığı için (mesela kimi açıdan orta çağlı oldukları vb.) bir dönem dinci yazar zannedildi Türk medyasında. Şimdilerde *Zaman*'da yazıyor. gazetem.net'de ise anormal eğlendirici yarı kurgusal jonathan swiftvari yazıları var. Tek hayal kırıklığını *Salkım Hanımın Taneleri* denilen film iddiasıyla çevrilmiş olay şeyin senaryosuna bulunduğu katkıyla yaptı... Zira adının Yılmaz Karakoyunlu

ve Hülya Avşar isimleriyle aynı cümlede anılması bile bence karizmayı çizer."

5 yıl sonra, yine Ekşi Sözlük'ten bir başka entry: "Mürekkep yalamak deyiminin cuk oturduğu adam bence. Adam yaladıkça tükürüyor, yaladıkça tükürüyor. Boğulacak lan iki dakika rahat dur. Sevan Nişanyan'ın boku ile ilgili süreçte nasıl bir kuyruk acısı yaşadysa artık, adam iki günde bir feministlere verip veristirmeden yaşayamıyor. Birileri kan bağına dayalı ilişkinin bu boyutunun ezilen tarafta bile olsa son

derece tehlikeli olduğunu söylesin artık şu adama. Biz söylesek yine yüzümüze tükürür şimdi."

Karısının üzerine 'taammüden' bok atan Sevan Nişanyan'ın hareketinden 'mahcup' olacağı yerde, onu canla başla savunan, savunurken de feministlere geniş geniş bok atan Mahcupyan'ın repütasyonu 5 yıl içinde baya zarar görmüş. O eski sakın, mülayim entelektüel yok artık karşımızda. Hiddet, küstahlık ve çokbilmişlik had safhada. Köşesinden üzerimize boca ettiği hiddeti, sadece 'entelektüel erkek şiddeti'yle

sınırlı değil. O, adeta sınır tanımayan demokratlar zirvesinin tepelerinde

'küçük dağları ben yarattım' hareketinin lideri. Son günlerde *Taraf* gazetesinde yazdığı yazılarıyla da, "Ennnn demokrat benim!"; "Ennnn entelektüel benim!"; "Ennnn her moku bilen benim!"; "Sizlerin kapasiteniz beni anlamaya yetmez!"; "Benim gibi düşünmeyenler demokrat olamaz!" kapsamında yazdığı yazılarında Yıldırım Türker'den Fuat Keyman'a kadar önüne gelene yüz tekme savurmasıyla dikkat çekiyor. Ben görmedim gerçi, ama aynı gazetede bir de *Ataraf* adlı altılı ganyan köşesi varmış Mahcupyan'ın.

Olabilir. Lakin, altılı ganyan konusundaki uzmanlığı 'demokratlığı' yanında sönük kalyormuş anlaşılan. Ekşi sözlük yazarları sağ olsunlar bu ayki sayfalarımızı renklendiriyorlar... Yine oradan alıntılıyorum izninizle. Şöyle demiş iki ayrı yazar:

"Sabah sabah, *Taraf* gazetesini açınca epey güldüm, tutamadım kendimi. Mahcupyan, 'Bugün zengin olabilirsiniz, çok sürpriz bir program' falan diyordu. Hay allah, sonunda entel eşekçimiz de oldu!"

"*Taraf* gazetesinde yaptığı at yarışı tahminlerinin bugüne kadar tek birini bile tutturduğunu hatırlamadığım yazar. En küçük kuponu da 70-80 ytl'lik. Yaptığı kuponları gerçekten yatırıyor ya yakın bir zaman da iflas bayrağını çeker. Acaba kaybettiği paraları telafi etmek için mi *Zaman* gazetesinde de yazmaya devam ediyor diye düşünmekteyim bu aralar.."

"Kız gibi (!) kızlarımız..."

Pekin Olimpiyatları esnasında kadın sporcuların kimi medyadaki (Eurosport'u tenzih ederim) sunumu içler acısıydı. Olimpiyatlar, biliyorsunuz ülkemizde meraklıları tarafından çoğunlukla devlet kanalı TRT3'ten izlendi. TRT3'ün spikerleri, saçma saptamaları ve yorumları haricinde, bir de acayip cinsiyetçiydi. Bir kere, TRT3 spikerlerine göre 'Erkekler yüzme takımı' vardı, ama 'Kadınlar yüzme takımı' yoktu mesela... 'Bayanlar yüzme takımı' vardı...

Olimpiyatların ilk günü, halterde Olimpiyat ikincisi olan sporcumuz Sibel Özkan, Özkan'ın antrenörü ve Halter Federasyonu Başkanı'nın katıldığı 'Stüdyo Pekin' adlı program da, fevkaladenin fevkinde matraktı. Sunucu, Sibel Özkan'ın başarısını, kendisine güvenmesini sağlayan güzelliğine bağlarken, Federasyon başkanı da şunu söylüyordu: "Bizim kızlarımız dünyadaki diğer sporcu bayanlardan daha güzel. Çünkü bunlar kız gibi kız... Hormonlu değil!"

Ama, anlaşılan sizin boyutu da tartışmalı olan beyinleriniz hormonlu!..

Kurul gibi kurullarımız!..

BAŞBAKANLIK'a bağlı çalışan Kamu Görevlileri Etik Kurulu, dört yıllık incelemelerinin sonucunda Türkiye'de tek bir 'etik dışı davranış' bile saptayamadı. Başbakanlığın resmi internet sitesinde yayımlanan faaliyet raporuna göre, son dört yılda Kurula 265 başvuru oldu. İncelediği başvurularda tek bir etik dışı davranışa rastlamayan kurula gelen başvuruların dağılımı şöyle:

Personel işlemleri 30

Genel etik davranış ilkelerine uygun davranmamak 31,

Görevi ihmal-kötüye kullanma 48,

Kamu kaynaklarını kişisel amaçlar ve hizmet gerekli dışında kullanmak 36

Bilimsel eser hırsızlığı 5,

Kayırmacılık-ayrımcılık 19

Eşitlik ve tarafsızlığa aykırı uygulamalar 30,

Bilgi edinme hakkını ihlal 9,

Yolsuzluk-usulsüzlük 39,

Muhtelif 18,

219'u incelenemedi...

Kurul, bu başvurulardan 219'unu, "Yasal olarak inceleme yetkimiz dışında," diyerek inceleme dışı tuttu. Raporda, bunların dökümü de şöyle verildi:

Bakanlar Kurulu ve TBMM üyeleri, TSK, yargı, üniversiteler ve özel sektör 42, yargıya intikal edenler 36, mevzuatın öncesine ait olması 19, kapsam dışı kamu görevlileri olması (genel müdür ve eşiti olmamaları nedeniyle) 87, genel ve soyut nitelikli olmaları, iletişim ve kimlik bilgilerinin yer almaması 35.

'Yolsuzluk'la değil, 'etik'le mücadele kurulu mübarek!

ERGENEKON:

Sakallı bebeğin kıyamet alameti olduğuna, dünyanın bir yerlerinde annesine el kaldırdığı için bir kızın taşa döndüğüne, erke dönergecine, büyüye, fala, tek boyhuzlu atlara, vampirlere, kurt adamlara, Marduk gezegenine inanmıyorsunuz. Peki, Ergenekon operasyonunun, devlet kontrolündeki suç örgütlerini hedef aldığına inanıyor musunuz? İnanıyorsanız tekrar sormak gerekiyor, sizce vampirlerle kurt adamlar bin yıldır birbirleriyle savaşıyor mu? Olmuyor, ne kadar saçmalarsak saçmalayalım, “Ergenekoncular nükleer, biyolojik, kimyasal silah yapıp satacak ve tüm terör örgütlerini kendilerine bağlayacaklardı” diyen Yasemin Çongar’ın yanına bile yaklaşamayız.

İslamcı liberal AKP medyasını, militan işbirlikçi Taraf çevresini, artık sosyal bilimlerin Adnan Hocaları haline gelmiş Radikal 2 tayfasını bir kenara bırakalım. Hala solcu olduğu varsayılan kimi çevrelerin iddiası, Ergenekon’la başlayan sürecin devlet kontrolündeki yasadışı örgütlenmeleri açığa çıkarmak için bir fırsat olduğudur. İddia o ki, “Ergenekon İddianamesi ahtapotun kollarından birini yakalamıştır.” Bu kolu çekmeye devam edersek ahtapotun kendisini sudan çıkarabiliriz. O ahtapot kolu diye tuttukları şeyi ellerine kimin verdiğini unutanlar, keyifle çekiştirmeye devam edebilir. Öykünün sonunu merak ederek sayfaları hızlıca çevirerseniz, bulacağınız şey iddianamenin başında zaten yazılıdır: Ergenekon adı verilen örgütün TSK ile, MİT ile ya da bir başka devlet kurumuyla -Allah korusun- bir ilgisi alakası yoktur ve olamaz.

Ergenekon bir devlet operasyonudur

Ergenekon operasyonuyla devlet kontrolündeki yasadışı suç örgütlenmelerinin açığa çıktığını ve ‘derin devlet’e karşı ‘sivil toplum’un bir başarı kazandığını iddia edenlerin,

devleti zihinlerinde bir vergi dairesi gibi tasarlamış oldukları anlaşılıyor. Öyle ki bu vergi dairesinin bazı sevimsiz çalışanları, diğer çalışanların haberi olmadan vergisini ödemeye gelen vatandaşları döverek ellerinden paralarını alıyor. Bu örnekteki benzer bir grup varsa, ona ‘derin vergi dairesi’ denmez. Ona vergi dairesi çalışanlarından oluşan bir çete denir. Eğer bunlar emekli olmuşlarsa o zaman ancak emekli vergi dairesi çalışanlarından oluşan bir çete olur. Hele ki vergi dairesinin kapısında bekleyerek içeri giren mükellefleri, “Müdür ahabımdır,” diyerek dolandırmak isteyen varsa ona da sadece dolandırıcı denir. (1) ‘Derin vergi dairesi’ denilebilecek bir şey, örneğin kağıt üzerinde oynayarak vatandaşın vergisini artıran, ödemeyenleri de sopayla korkutan bir şebeke olabilir. Bu şebekeler bir yozlaşmanın ürünü değildir. Devletin işini ancak böyle yürütebiliyor olması nedeniyle oluşturulurlar. Devletin ‘sığ’ vergi dairesi vergi tahsil edemezse, devlet de bunu çok dert ederse, o zaman ‘derin’ vergi dairesi gibi bir şey ortaya çıkabilir. Yani ‘derin’ olan ‘sığ’ olana göbekten bağlıdır. Onun bir parçasıdır.

Ergenekon’a dönecek olursak, dünyanın gelmiş geçmiş en derin (2) devlet örgütüne karşı yürütülen operasyon, tamamen devlet kurumlarınca yürütülmektedir. Ergenekon’u, Susurluk ve Şemdinli’yle karşılaştırarak uyanıklık yapanlar, bir gerçeği hatırlatmıyor. Gerçek olan ne varsa unutturmaya çalışıyor. Susurluk; milletvekili Sedat Bucak, emniyet amiri Hüseyin Kocadağ ve Interpol tarafından aranan Abdullah Çatlı’nın içinde olduğu arabanın bir kamyonu çarpmasıyla patlak verdi. Bırakalım devlet kurumlarınca bir şeyin açığa çıkarılmasını, hükümet sıralarından gelen tüm açıklamalar ‘kazazedeler’in devlet için iyi işler yapmış oldukları yönündeydi. Şimdi gözden çıkarılmış olan Veli Küçük ifade vermek zorunda kalmayın diye, Meclis komisyonları sol eliyle yazdığını sağ eliyle

karaladı.

Peki Ergenekon? Operasyon en başından beri bir Emniyet operasyonu. Soruşturmayı yapan, kimin tutuklanıp kimin gizli tanık yapılacağını belirleyen Emniyet. TSK tutuklamalardan önce izin alınması gereken bir tür nöbetçi savcılık gibi iş görüyor. Soruşturma da zaten TSK’ya elini sürmüyor. MİT bir onay mercii olarak kabul ediliyor. “MİT dedi ki, Ergenekon’dan bizim çoktan haberimiz vardı,” diye gazete manşetleri atılıyor. Hükümet kendisini ‘Ergenekon’un savcısı’ ilan ediyor. Ama yine de operasyon devlete karşı bir operasyon oluyor. İçinde Emniyet’ten kimse yok, TSK’dan kimse yok, MİT’ten kimse yok, bir vali yok, bir kaymakam yok, bir muhtar bile yok. İnsan manzaraya bakınca derin devleti, sevimsiz emekli vergi dairesi çalışanlarının çetesi sanmasın da ne sansın?

Gerçekte Ergenekon operasyonuyla o yüce, elle tutulamaz ama her yerde olan devlet aklıyor, paklanıyor. Emekli bir kontrgerilla paşası ve onunla çeşitli ‘iş’lere giren bazı emekli asker ya da mafya personeli, askerliği bırakıp dernek yönetmeye başlamış iki emekli general, bu çevrelerle siyasi ilişkilere giren siyasetçi ya da gazeteciler artık tarihteki tüm provokasyonların, katliamların faili ilan ediliyor. Ahmet Altan Taraf’taki köşesinden ‘Yüz yıllık temizlik!’ sloganları atıyor. Gazi katliamı Ergenekon işi, Susurlukçular zaten Ergenekon’a bağlıydı. Sivas katliamının suçu Ergenekoncuların. 1 Mayıs 77, 16 Mart katliamı onların başının altından çıktı. Eğer arkasından her fırsatta küfrediyor olmasalar, Deniz Gezmiş’in de Ergenekon tarafından asıldığını söylemekten çekinmeyecekler!..

Darbe gökten mi düşer demokrasi ağaçta mı biter?..

Operasyonun başında sürekli dile getirilmiş ama artık gereksizleşmiş bir iddia, Ergenekon’un bir darbe hazırlığı içinde olduğuydu. Böylelikle AKP ve onunla birlikte tezahürat edenler, darbeye

karşı demokrasiyi savunuyor olacaktı. Darbe iddiasının yerinde yeller esiyor ama demokrasi bayrağını elinden bırakmak isteyen kimse yok. Artık kimsenin olası bir darbeyle ilgili kalem oynatmadığının farkında olmayan Oral Çalışlar gibi bir iki kişi ise, “Darbe kötüdür, en kötü siyasi parti bile ondan iyidir,” mealinde cümleler kuruyor.

Tekrar etmek pahasına söylemeliyiz. Darbe denilen şey, bir general ‘tik’i değildir. “Daha fazla politik güç talep eden her general kümesi, canı istediğinde darbe yapamaz. Sadece Türkiye’de değil. En muz cumhuriyetinde bile askeri darbeler emperyalistlerin iznine, rızasına ya da talimatına bağlı olarak gerçekleştirilir. İstisnai bir durum olarak ulusal ölçekte güç dengesini lehine gören bir kuvvet, uluslararası durumun yaratacağı görece özerklik çerçevesinde iktidarı almayı deneyebilir. Ancak bu ihtimal gerçekten istisnaidir ve ABD’nin henüz küresel ölçekte bir rakipten yoksun olduğu bugünkü koşullarda Amerikancı bir hükümeti devirme cüretini gösterecek odağın gerçekten gözünü karartması gerekir. Sistemin olağan işleyişinde ciddi tıkanmalar olduğunda, tıkanıklığın ‘zor’ kullanılarak açılması gerekir. Bunun için darbe yapılır. Yani darbe için bir tıkaç bir de açıcı tespit etmek gerekir. Darbeye karşı mevzilenmek gerektiğini savunanlar, tıkaçın ne olduğunu, neyin yolunu tıkadığını ve kimin açmak zorunda olduğunu da açıklamalıdır.” (3)

Demokrasi de, “Elimizde bulunsun fazlası dokunmuyor,” denilecek bir şey değildir. Demokrasi lafı edildiğinde ilkokul bilgilerini hatırlayıp, “Halkın yönetimi!” diye bağışmayacaksak, belirli bir siyasal durumda demokrasi talebinin, bir iktidar odağına karşı mücadele ile ilgili olduğunu hatırla tutmak zorundayız. Demokrasi bir değişim talebini içerir. Demokrasi talep edenler kendileri lehine bir düzenlemeyi dile getirmektedir. Ancak Ergenekon tantanasında demokrasi de, tüm diğer

TSK, AKP saflarına... Çağlar Kılınc
Bir çizgi çekin ve soluna geçin!.. Orhun Demir
Liberallerin komünizm düşmanlığı... Uğur Erözkan
AKP ile birlikte düdük çalmak... Hakan Gülseven
Ergenekon, bir devlet operasyonu... YARINLAR
YARINLAR KİTAPÇILARDA!..

Bir devlet operasyonu

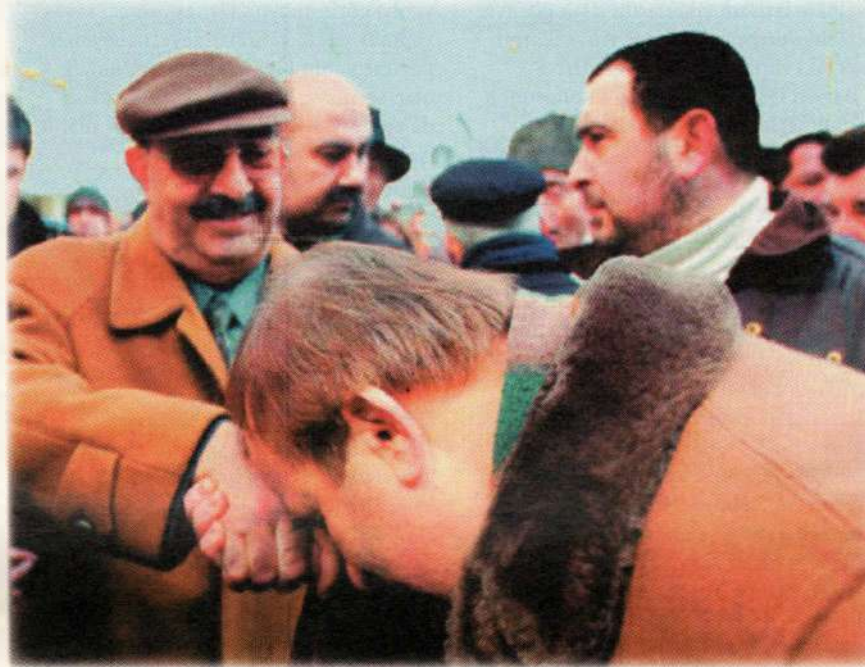
kavram ve olgular gibi baş aşağı çevrilmiş durumdadır.

Görünen o ki, Ergenekon savcısı 'demokrasi' istiyor. Hükümet de 'demokrasi' istiyor. TÜSİAD gibi, TOBB gibi örgütler zaten 'demokrasi aşığı'dır. TSK demokratik düzeni koruyacağına yemin üzerine yemin ediyor. Emniyet, MİT, demokrasi için gözünü kırpmadan gece gündüz çalışıyor. Çuval çuval sivil toplum kuruluşu demokrasi için rapor üzerine rapor yazıyor. Darbeye karşı 70 milyon adım atmak üzere neredeyse 10 bin kişi toplanıyor. (Ha gayret yedişer bin adım atarsanız olacak!) ABD ve AB, demokrasi talebinin sonuna kadar arkasında olduklarını açıklıyor. Peki siz kimden kimin lehine demokrasi istiyorsunuz? Küçük bir ayrıntı olarak, bu soruya verilecek hiçbir gerçek yanıt yoktur. Eğer Türkiye'de demokrasinin önündeki engel Ergenekon davasında suçlananlar ise, o zaman da bu kadar gürültüye hiç gerek yoktur.

Bu demokrasi taburları, bu ülkede zor aygıtını kolayca kullanan bir iktidardan demokrasi isteneceği zaman kesinlikle ortada görünmemiştir. İşte Türkiye liberal demokratizminin dramı!.. Bu tayfa ömründe şöyle ağız tadıyla demokrasi mücadelesi verememiş olmasının acısını, utanmadan solcularдан çıkarmaya çalışıyor. Keşke geçmişte gerçekten demokrasi istemişliğiniz olsaydı. Oysa bu cephenin utanmaz sözcülerinden Nazlı Ilıcak 12 Eylül darbesinden yedi gün sonra şunları yazmıştı: "(...) Türkiye'de demokrasi, demagoji ve anarşiye dönüşmüştür. Otorite ve hürriyet arasındaki denge birincisi aleyhine bozulmuş, bir otorite boşluğu doğmuştu. Türk Silahlı Kuvvetleri, bu boşluğu doldurdu. (...) Hürriyet halk için değil, aydınlar için lüzumludur, belki kulağa hoş gelmeyen ama gerçeği aksettiren bir sözdür. Parlamantonun feshi ve demokrasinin bir süre askıya alınması, mutlaka geniş halk kitlelerini fazla etkilememiştir." (4) Şimdi Ilıcak'la kol kola demokrasi isteyenler, ikiyüzlülüğün bu derecesine tahammül edemeyen solu Ergenekon'la işbirliği yapmakla suçluyor. Hadi yolunuz açık olsun, nasıl olsa bizimkiyle hiçbir zaman kesişmeyecek!

Devletin gölgesiyle dövüşerek operasyon genişletilebilir mi?

"Ergenekon operasyonu ahtapotun bir kolu," diyerek söze başlayanlar, daha da gaza gelip, "Bir tuğla düştü, vurup duvarı yıkalım!" diyenler, 'genç sivil' aklıyla 'temiz eller' diye bağırırlar... Size kötü bir haberimiz var, Türkiye'de demokrasinin gelişmesinden, egemen sınıfın yasalardaki karşısındaki bağımsızlığının ortadan kalkmasını kastediyorsanız, susun ve

dinleyin... Türkiye'de demokrasinin önündeki tehdit, çocukken babalarından sevgi görmeyen yargıç ve askerler değildir. Türkiye'de demokrasi zayıfsa, bunun nedeni, memleketi 'babalar gibi' satabilmek için gerektiğinde resmi kolluk güçlerini, gerektiğinde gayri resmi çetelerini sahaya süren bir egemen sınıfın geçmişte ve bugün bu ülkeyi yönetiyor olmasıdır. Eğer demokrasi istiyorsanız, bir devlet olarak örgütlenmiş bu sınıfla bir alıp veremediğiniz olacak. İşte devlet bütün haşmetiyle ortada, buyurun demokrasi isteyin! Ama yok sizce demokrasi insanın kendine yakışanı giymesiye o zaman Converse'lerinizi giyip İstiklal caddesinde ileri geri volta atın, hiç değilse can sıkıntınız dağılsın.

"Ergenekon İddianamesi ahtapotun kollarından birini yakalamıştır. Ancak, diğer kollara ve gövdeye ulaşmakta kendini sınırlamış," diye ağlaşmanın alemi yok. İddianamenin yakaladığı tek şey, resmi yetki ve silahla donatıldığında istediği gibi at oynatan bir ekibin ortada kalınca AKP'ye yem edilmesinden başka bir şey değildir. Yapılan ortaya iyi değerlendiren AKP, davayı siyasal rakiplerine doğru genişletmekte gecikmemiştir.

Türkiye devleti yeniden yapılıyor. Her yeni düzenleme, geçmişte ihtiyaç duyulan bazı aygıtları/yöntemleri gereksizleştirir. Bazı işler içinse eskisinin yerine daha iyisi, daha yenisi getirilir. Ergenekon derin-devlet denilen aygıtı tasfiye mi ediyor, yoksa yeniden mi yapılandırıyor? Bu davayla devletin geçmişte yaptığı hangi operasyonu yapamayacağı düşünülüyor? Kürt bölgesinde her şey zaten serbest!.. Solun üzerine saldırırken devlet hiçbir

kanun, yasa tanımıyor. Bu ülkede bir filikaya işçi bağlayıp denize atmanın cezası, kırmızı ışıktaki durmamaktan daha ağır değil. ABD hesabına Ortadoğu'da, Kafkaslar'da iş çevirmek 'vatana hizmet' sayılıyor. Ergenekon soruşturması, bir savcı ve birkaç emniyetçinin örgütlü hükümet medyasını da hareket geçirerek herkesi her an herhangi bir şeyle suçlayıp ya da suçlamayıp içerde tutabileceğini bir kez daha gösterdi. Peki siz hangi derin devleti açığa çıkarıyorsunuz da, devleti 'sterilize' ediyorsunuz? Bir devlet operasyonu devlet gerilemez, bir devlet operasyonuna alkış tutarak devlete karşı mücadele edilemez. Bir devlet operasyonu, örgütlü bir siyasal halk hareketi olmadığı sürece devletin suçlarını açığa çıkaramaz. Ama cılkı çıkmış bir 'demokrasi' sloganı aklınızı başınızdan almışsa, alkışlayın. Elleriniz kızarana, su toplayana kadar alkışlayın!..

Nereye Payidar nereye?

Küçük çocuklar reklâm filmlerini izlemekten hoşlanırlar, çünkü reklâm filmlerinde görüntü büyük bir hızla akarak tüm dikkati üzerine çeker. Küçük bir çocuk reklâmın içeriğiyle değil süratıyla tavanır. Ergenekon kampanyası da temelde bu stratejiye dayanıyor. Çürük çarık da olsa milyon tane malumat o kadar büyük bir hızla kamuoyunun üzerine boca ediliyor ki, ne söylediği önemini tamamen yitiriyor. Bu adamlar araba mı satıyor, deterjan mı, belli değil. Ama olsun film son derece hızlı akıyor. Bu yüzden çocukları reklâmların, büyükleri de AKP medyasının zararlı etkilerinden korumak gerekiyor!..

Rus Çarlığı'nın henüz yıkılmadığı, çarlığa karşı demokrasi talep edenlerin

çarlığa göbekten bağlıydı!) burjuvazinin kimi kesimlerine kadar geniş bir çeşitlilik arz ettiği zamanlarda, demokratik hakların işçilerin elinde kendilerine tehdit oluşturacağını düşünen bir burjuva demokrati -ki aynı zamanda bir tarih profesörüydü- dümeni Çar'ın tarafına kırmış, bir sosyalist de ona, "Tarih, tarih profesörlerine hiçbir şey öğretmiyor," demişti. Tarih, bizim demokratlara ve onların 'sosyalist' izleyicilerine de hiçbir şey öğretmiyor.

'Muhafazakar demokrat'lara söyleyecek sözümüz yok. Onlarla zamanı gelince münasip dille konuşuruz. Marksizmi sadece Marksistlere bilgiçlik taslarken aklına getiren ama o zaman da yalan yanlış fikirler ileri süren Baskın Oran türünden solcu eskisi akademisyenler de zaten bizi dinleyecek değil. Bundan da gocunmayız. Son sözümüz kendisini hâlâ solda sayanlara, sosyalizm iddialı yapılara, hareketlere...

Bu ülkede eğer askeri bir darbe ihtimali varsa sosyalistlerin bu tehlikeye kayıtsız kalması düşünülemez. Çünkü hiçbir askeri darbe, güçleri ne olursa olsun sosyalistlere kayıtsız kalmamıştır. Ancak sosyalistler de görevlerinin gelişmiş bir burjuva demokrasisi tesis etmek olmadığını unutmamalıdır. En demokrat burjuva hükümetlerinin, yeri geldiğinde işçilere ve sosyalistlere karşı en diktatörce yöntemleri kullandığı hatırlanmalıdır. TKP'nin örgütsel varlığını sona erdiren 1951 operasyonunun, Menderes hükümetince gerçekleştirildiğini, bugünlerde Menderes-sever arkadaşlar edinen sosyalistlere anımsatmak gerekiyor. Gericici bir burjuva kliğinin devlet üzerinde tek el kurma operasyonuna, asker korkusu ve demokratizmle kapılanırken, kendinizi umduğunuzun çok ötesinde bir yerde bulabilirsiniz. 2002'de Venezuela'da Bolivarıcı hükümete karşı yapılan Amerikancı darbenin sokak gücü içerisinde, Chavez'i demokrat olmamakla suçlayan 'Devrimci Sol Hareket' de vardı. Farkındayız pek tarih dersi olmadı bu, coğrafya dersi olsun o zaman...

1. İsmet Berkan bu işe çok üzülecek ama durum maalesef bu. Kendisini Veli Küçük'ün adamı olarak tanıtarak insanları dolandıran bir kişiyi Radikal'de üst üste manşet yapmak için sadece derin devletin nasıl bir şey olduğunu bilmemek yetmez, çok çok kötü bir gazeteci olmak şarttır.

2. Savcı, örgütün 600 yıllık geçmişe sahip olduğunu iddia ediyor. Bunu duyan aklı başında her insan da haliyle ilköğretimden üniversitelere kadar eğitim sisteminin gözden geçirilmesi gerektiğini düşünüyor. Hukuk fakültelerinde sınavlar Yüzüklerin Efendisi'nden yapılıyor olabilir mi?

3. Yarınlar Sayı 8, Mayıs 2007

4. Aktaran İnönü Alpat, http://sendika.org/yazi.php?yazi_no=17888

Baskın Oran'ın beynelmilel demokratik devrim teorisi

Baskın Oran (ve aslında tüm liberaller) MDD'nin temel varsayımlarını alıp, bunların özlerini koruyarak bir tür Beynelmilel Demokratik Devrim (BDD) teorisi ortaya atıyor, daha sonra da sanki teoriye radikal bir açılım getirmişçesine kabarıyorlar.

Milli Demokratik Devrim (MDD) teorisi, ülkedeki liberallerin kafasını ve gündemini uzun süredir meşgul ediyor. Başından beri iyi niyetinden şüphe ettiğim bir yaklaşımla, önce tüm ülke solu MDD'nin bir uzantısı olmakla itham ediliyor; ardından teorisyenlere değil, hokkabazlara yakışan bir marifetle lanetleniyor. Korkarım bu tavır bir zihin tembelliğinden ziyade, burjuvazinin ekonomik alanda emeği ve emekçiye yok sayma hamlesinin, siyasi alandaki bir yansıması. Türkiye'deki devrimcilerin ve devrimci siyasetin milliyetçilikle olan 40 yıllık boğuşması karşısındaki bu körlüğe başka bir siyasi anlam yüklemek elimden gelmiyor.

"Kemalizm'den Kopamadınız" adlı bu türküyü son yılların yükselen liberali Baskın Oran da diline doladı. Eski türkülerini severim, ancak yeni besteler ve güfteler de bir o kadar ilgimi çeker. Ülkede 1960'larda teorileştirildiği haliyle MDD'yi savunan devrimci sosyalist sayısı göz ardı edilebilir derecede azalmışken, Oran'ın mücadele edilecek fikriyat olarak buna yoğunlaşması, hoca gençliğinde gölge boksu da sever miydi diye düşündürdü beni. Bir yazısında buna dair kişisel hüsrانlarını da okumayı umuyoruz.

Dikkatinizi çekmiş midir bilmem; Oran ne zaman Marksist eleştiriye maruz kalsa, kanaat yazılarında bir armadillo misali içine kapanıp gençliğinden, milliyetçi babasından ve kendi MDD deneyiminden (vah vah, tüh tüh) dem vuruyor. Oran'ın cumhuriyetçi babasıyla kurduğu psiko-ideolojik bağın analizini, ülkedeki Lacano-Zizek bayilerine havale etmeyi borç biliyorum. Ne var ki, işler Oran'ın MDD karşıtlığına gelince karışıyor. Bir de bakıyoruz ki, MDD'den koparak daha ilerici teorilere yelken açtığını sevinçle vurgulayan Oran'ın emperyalizm tanımı, bir yerlerden tanıdık. Bu hatalı emperyalizm tanımına yaslanarak yaptığı AB savunusunu kulağımız bir yerlerden ısırtıyor. Oldukça eski bir türkünün yeni düzenlemesiyle uğraşıyormuş meğer Baskın Oran.

Oran Tipi Emperyalizm

Oran'ın yazılarının yarattığı paradigma kırılmasıyla beraber artık emperyalizm teorisinin Oran Tipi Emperyalizm (OTE) ve Emperyalizm olarak ikiye ayrılması gerektiğini düşünüyorum. Baskın Hoca OTE'nin tanımını Neşe Düzel röportajında AB'nin demokratik ve gayri-emperyalist bir örgüt olduğunu savunurken (bir kez daha) açık ve net olarak vermiş: <<Ancak bir devlet emperyalist olabilir. AB bir devlet değil ki. Emperyalizm çok basit olarak bir

devletin bir başka devlet üzerindeki özellikle iktisadi çıkarlarını silah gücüyle gerçekleştirmesi demektir. Amerika'nın Irak'taki varlığı emperyalizmdir.>>

Baskın Oran emperyalizm konusunda yaslandığı kaynakları açıklamıyor. Bu nedenle OTE'yi geliştirirken hangi sosyo-politik organa dayandığını bilemiyoruz. Yine de tanım oldukça açık: OTE yalnızca devletlerin olabileceği, cumhuriyet gibi, monarşi gibi bir şey. Yine de tam öyle değil, bir eylem, bir hareket biçimi. OTE bir tür işgal ama iktisadi çıkarlar için yapılan işgal. Misal ABD'nin Irak'taki varlığı emperyalizmdir, ama Irak'tan çıkarsa emperyalist olma hali sona erebilir. Avrupa Birliği de, (1) devlet olmadığı için, (2) hiçbir yeri işgal etmediği (hmm, Irak, Afganistan, Lübnan, Kongo, Çad hariç) için emperyalist sayılmıyor. Ne sayılıyor?

Tabii ki bizler sosyal bilimle uğraşan insanlar olarak, yine bir sosyal bilimci olan Oran'ın yeni bir teori geliştirme ve bunu yayma ihtirasını anlayabiliyoruz, fakat sırf isimler ve kafalar karışmasın diye, biz biraz da emperyalizm teorisinden bahsedelim.

Marksistler emperyalizmi sermayenin tekelleştiği ve finans sektörüyle harman olduğu bir aşama, kapitalizm içindeki niteliksel bir sıçrama olarak görürler. Emperyalizm öncesinin küçük şirketleri ya güçlerini birleştirip karteller oluşturarak, ya da ekonomik krizlerde varlıklarını sürdüremeyip büyük balıklar tarafından yutularak silinir, "serbest" piyasa da bu tekellerin kontrolüne geçerek biter. Üretim çok üst boyutlara taşınır, sermayenin siyaseti şekillendirme gücü iyice belirginleşir ve sermaye ihracı meta ihracı kadar önemli bir hale gelir. Marksist emperyalizm teorisi, demek ki, sermayeyi merkeze alır. Emperyalist olma hali, Baskın Oran'ın sandığı gibi devletlere has bir şey değildir; sermayenin ve burjuvazinin politika alanındaki temsilcileri olan devlet, hukuk, ordu gibi yapılar ve (AB gibi) ekonomik politik ittifaklar emperyalizme, yani tekelci sermayeye hizmet sunsunlar diye kurulmuş kurumlar oldukları için, bunlara emperyalist denmesi ya da doğrudan emperyalizme hizmet

ettiklerinin vurgulanması teorik olarak yanlış görünmüyor. Dahası, amacı savaş yapmak değil, hammaddeye, ucuz emek gücüne yahut piyasalara hâkim olmak olan sermaye, silahlı işgale kalkışmasa da emperyalist olarak kalır. Zaten silahlı işgalin adı silahlı işgaldir, emperyalizm değil.

Oran Tipi Emperyalizm teorisi hatalı olmasına hatalı ama Baskın Oran'ın başka bir özelliğini, MDD teorisinin omurgasına hala sadık kalarak akıl yürüttüğünü ortaya koyuyor.

Emekçi dostu demokrat sermaye var m'ola?

Zamanında Baskın Oran'ın da (tüh tüh, vah vah) dâhil olduğunu öğrendiğimiz Milli Demokratik Devrim savunucuları, ülkedeki ilk militan devrim hareketini başlatmış, teorik olarak yanlış bir zeminde durmakla birlikte, devrimci teori ve pratiğin ülkedeki ilk uygulayıcıları olmaya soyunmuşlardı.

MDD'nin tarihselliğini onu haklı çıkarmaya çalışmak için değil, kıymetlerini doğru takdir etmek için vurguladık. Teoride yaptıkları hatayı dillendirirken, eylemde yaptıkları doğruları unutturmaya çalışanlara inat... MDD hareketinin hatası, emperyalizmin niteliğine ve sermayenin sömürücü doğasına ilişkin milliyetçi (ama sırf bu yüzden yanlış olmayan) ve yanlış bir kanıdan ileri gelir. MDD, sermayenin ortadan kaldırılmayıp, emekçi sınıflar ile uzlaştırılarak emek-sermaye çelişkisinin güya bitirildiği "bağımsız" ve ilerici bir kapitalizm tasarlar. Liberaller teorisinin sık sık milliyetçi yönünün oluşturduğu sorunları vurgulayarak, uzlaşmacı yönünü hasıraltı etme eğiliminde. Çünkü ulus devlet bir yandan sermaye için iyi bir sığınak olmakla birlikte, diğer taraftan sermayenin genişleme eğilimi onu ulus devleti aşmaya, emperyalizmle tam bir entegrasyon içine sokmaya itiyor. Dolayısıyla liberalizm milliyetçiliği hümanistliğinden değil, ekonomistliğinden sevmiyor.

Ne var ki bu teorisinin sorunu, emekçi sınıflar ile sermayenin uzlaşabileceğini,

devrimden sonra kurulması planlanan demokratik sistemde sermayenin ilerici bir rol alabileceğini düşünmesidir. Bu bakımdan MDD'cilerin "emekçi dostu sermaye" olarak milli sermayeyi seçmesiyle, Baskın Oran'ın Avrupa emperyalizminin demokratikleştirici gücüne tapması arasında biz, sermayenin "milli" ve "AB" sıfatı dışında, hiçbir fark görmüyoruz. Oran'ın bindiğini söylediği ideoloji dolmuşu, onu çok uzağa götürmemiş gibi duruyor.

Baskın Oran'ın emperyalizm tanımı, MDD'cileri uzun bir süre oyalayan başka bir yanılgının daha izini taşıyor. Bu akıl yürütmeye göre, bir ülkede emperyalizmin varlığından söz etmek için, emperyalist ülkenin ordusu tarafından idare edilen askeri bir işgalin gerçekleşmesi gerekiyor. MDD'cileri kendi ordularının işbirlikçi niteliğine kör eden de bu askeri işgal dogması değil miydi? İş yeni sömürge bir ülkenin resmi ordusuna devrimde öncü rol atfetmeye dek götürsen bu körlüğün iki temeli vardır: Birincisi, emperyalizmin sıcak savaş olmadan da her hangi bir yapının kontrolünü alabileceğinin inkâr edilmesi ("milli ordu emperyalizme hizmet veremez"), ikincisi de, kimi kurumların asla emperyalist sayılamayacağıdır ("AB emperyalist olamaz").

Mahir Çayan bu hataları fark etmiş ve yaptığı teorik müdahalede bu noktaya dikkat çekmişti. Hiçbir siyasi yapı sınıfsız değildir ve tam da bu nedenden emperyalizme bağışık olduğu iddia edilemez. Mahir'in "gizli işgal" teorisi yalnızca MDD'nin milliyetçiliğine getirilmiş bir eleştiri değil, emperyalizmin sivil toplumcu ve liberal demokrat kisvelerde de emperyalist olarak kaldığını görmeyen zihinlere bir müdahaledir.

Solu Kemalizm'den koparmak, milliyetçiliğin etkili bir eleştirisini yapmak hevesine hak veriyoruz elbette. Bizim dediğimiz, milliyetçiliğin eleştirisini emperyalist kuruluşlara yaslanarak değil, işçi sınıfının kendine ait örgütlenmelerinden ve eylem yoluyla damıtmaktır. Baskın Oran (ve aslında tüm liberaller) MDD'nin temel varsayımlarını alıp, bunların özlerini koruyarak bir tür Beynelmilel Demokratik Devrim (BDD) teorisi ortaya atıyor, daha sonra da sanki teoriye radikal bir açılım getirmişçesine kabarıyorlar. Milli ordunun yerine Avrupa Birliği'nin, milli sermaye yerine çokuluslu sermayenin geçirildiği bu teori, sanki kafasına "sermayenin millisi mi olurmuş" diye dank eden eski (ve Ödipo-liberal) bir MDD'cinin elinden çıkmış gibi duruyor!

EREN BUĞLALILAR

Emperyalizm Marksizm dışı mı? İçgüdünün berbat olanı hangisi? Ulusal bağımsızlığına sahip bir ülke yok mu?..

Entelektüel arkadaşım var, konuşuyoruz. Mevzu ünlü akademisyen, siyasetçi, aktivist, şu ve bu Baskın Oran. Bizimki soruyor:

- Baskın Hoca'ya göre antiemperyalizm Marksist bir kavram değilmiş... ne diyorsun?
- Baskın 'Hoca' öyle diyorsa...
- Besbelli geçiştiriyorum ama bizim ki ısrarlı...
- "Doğru," diyor.
- Marks'ın metinlerinde emperyalizm, antiemperyalizm var mı? Yok... Ne zaman sokuldu ki Marksizm içerisine bu tip kavramlar. Kimler soktu acaba?
- Sinirleniyorum ama gülümsemeyi de elden bırakmıyorum.
- Adam devam ediyor:
- Hoca bir emperyalizm tarifi yapmış, ders gibi.
- Neymiş?
- Emperyalizmi devletin niteliği olarak alıyor Hoca...
- Atıyosun!.. diye cevaplıyorum.

Arkadaşım gidiyor, nedir bu kepezilik diye yazıyı arayıp buluyorum.

Hak veriyorum, "Gerçekten ders gibi, ama geri zekalılar sınıfı için hazırlanmış müfredatın bir parçası olmalı," diye düşünüyorum.

Tarife bak. "Emperyalizm sadece devlet'in niteliğidir ve ancak askeri işgal veya işgal tehdidiyle olur," diyor. Yazının başında da böyle bir tarifi neden yaptığının ipuçlarını vermiş: "Sol," diyor, "Kafa karışıklığı yaşıyor..."

Hah, diyorum; kimse yoktu da sana düştü sola netlik kazandırmak. Şöyle bir düşünüyorum, aman yarabbi şu dünyada ne çok emperyalist varmış. Misal Kuveyt'i işgal etmeye girişen

Irak emperyalistmiş o zamanlar. Ya da son Makedonya meselesinde ortaya birden ne çok emperyalist devlet çıktı değil mi? Sınırlara asker kaydırmalar, tehditler, hatta çatışmalar. Hele Gürcistan meselesinde olduğu gibi; emperyalist Gürcistan'a haddini bildiren Rus emperyalizmi... Düşünsenize Gürcistan emperyalistmiş. Ne komedi olurdu ama...

Hemen karşı çıkmayın... Baskın Efendi'nin tanımına göre Gürcistan bal gibi emperyalisttir. Kendisinden fiilen ayrı olan bir toprağı işgale kalkışmadı mı?

Bu emperyalizm, yani kuş misalidir. Gidip bir ülkenin kafasına konuverdi mi; hop o ülke emperyalist niteliğine bürünür. Bir nevi çocuklara anlatılan Leylek hikâyesi...

İly dikkat ederek tekrar bakıyorum... Gerçekten de, antiemperyalizmin Marksizm'le ilgisiz bir kavram olduğunu yazmış; "Siz hiç Marx'ta bu kavramları duydunuz mu?" diye de soru soruyor... Apışıp kalıyorum tabii...

Yahu doğru, Marks'ın yazılarında emperyalizm kavramı geçmez de, Marksizm dediğimiz şey Marks'ın yazdıkları mıdır? Ya da post-modernizm, adı Post, soyadı Modern adlı birinin tezleri mi oluyor şimdi? Peki, Türk Marksizmi denilen şey ne mesela? Turgut Marks diye biri var da biz mi bilmiyoruz? Pek matrak yani...

İş iyice saçmalaşmadan, "Ne yapmaya çalışıyor bu adamcağız?" diye içimden geçiriyorum. Haaa. Başta diyordu ki, 'sol' kafa karışıklığı yaşıyor... Ne demek şimdi bu? Hemen bizim entelektüel arkadaşın soruları geliveriyor aklıma... Kim sokmuş bu emperyalizmi

Marksizm'in içine diyordu. Yani Marksizm iyi de; içine sokuşturulanlar yok mu?

Hemen anlaşıyor, 'Hoca' dediğimiz Baskın Efendi'nin sorunu Lenin'ledir. Kapitalizmin 1900'ler başındaki güncel analizini yapan, onu bir devlet ve devrim teorisiyle taçlandırarak, devrimin araçlarını yaratan Sovyet Devriminin önderi Lenin... Lenin'in Emperyalizm teorisi de tam olarak Marksizmin kalbindedir. Tabii onun tanımlaması, Baskın Efendi'nin tarif ettiği, "Emperyalizm devletin niteliğidir," gibi abuk sabuk bir emperyalizm değildir. Lenin öncelikle emperyalizmin kapitalist bir formasyon olduğunu ortaya koyar. Dolayısıyla Marks'ın kapitalizm eleştirisiyle, kapitalizmin en yüksek aşaması olarak emperyalizmin ilişkisini kurar. Bu yüzden de emperyalizm kavramı bizatihi Marksizmin bir eseridir.

Kendi kendisine pasta cila atan insanlar hep ilgimi çekmiştir. Onların ipe sapa gelmez yazılarını okumak, konuşmalarını dinlemek hoşuma gider. Sonradan nasıl eğleneceğimi düşünüp dikkat kesilirim. Baskın Efendi bu yönüyle de ilgimi çekiyor açıkçası. Diyor ki: "Doludizgin yaşadığımız şeyleri kuramsal çerçeveye oturtup tahlil etmek çetin iştir..."

Tahlile bakıyorum: "Bu insanlar" diyor solcular için, "evrenin en berbat içgüdüsüyle hareket ediyorlar: Korku." Peki neden korkuyormuş bu solcular? Bir kısmı küreselleşmenin getirdiği karmaşanın etkisiyle, efendim, eşimizin başını bağlatacaklar diye AKP'den korkuyormuş, diğer bir kısmı ise demokrasiden korkuyormuş.

Bakınız, Baskın Efendi'nin, korkuyu, evrenin

en berbat içgüdüsü olarak ilan etmesi nadir rastlanan bir acayipliktir aslında. Şimdi, yahu sen korkudan ne anlarsın da solcuları korkaklıkla suçluyorsun denilebilir ama... Şu en berbat içgüdü meselesi hakikaten daha çekici bir şey. Duyan da Baskın Hoca en berbat içgüdüsünü yenmek için kah 'bangi camping' kah yamaç paraşütü yapıyor, gidip yağmur ormanlarında kaplanlarla birlikte yaşıyor sanacak. Tabii yok öyle bir şey... Yalnız 'Hoca'ya korkunun bir içgüdü olarak neden berbat olduğunu gerçekten sormak isterim. Neden yani kardeşim; içgüdünün iyisi kötüsü mü olmuştur yahu?

Yazıyı bir güzel okuyorum. Şu bizim entelektüel arkadaş tekrar odaya geliyor. Konuyu bu kez ben açıyorum. Diyorum ki, "Amerika Birleşik Devletleri ulusal olarak bağımsız bir ülke midir; ne diyorsun?" Tabi zor sual; "Evet öyledir," diyecek ama Baskın Hocası, "Küreselleşme sonucu tam bağımsızlık artık tam bir şehir efsanesi; ABD bile Irak'ı işgal etmek için 24 ülkeyi yanına almak zorunda kaldı," diye yazmış bir kere. İkiniyor sıkınıyor...

- Efendim "Küreselleşen çağımızda... teknolojinin bugün geldiği düzeyde..."

- Yahu geveleme, ulusal olarak bağımsız mı değil mi?

Efendim, Baskın Hoca'nın kendi sözleriyle bitirelim isterseniz: "Doludizgin yaşadığımız şeyleri kuramsal çerçeveye oturtup tahlil etmek çetin iştir..." Ve ekleyelim kılavuzu karga olanın burnundan sual olunmaz...

RED'e ve liberal 'sol'la ilgili neşriyata dair...

Duyduğum günden bu yana okuyorum dergiyi. İlk satın alma nedenim, itiraf ediyorum referans çok sağladı. Bana oku diyen ve içinde kendisi de yazan kişi... Ve yine itiraf ediyorum ilk sayılarda onun yazılarını okuyor, diğerlerine de göz gezdirdiyordum sadece. Üç beş derken birinci sayfadan okumaya başladım RED'i. Samimi, cesur, nükteli ve inatçı... Ne basında ve ne de diğer yayın araçlarında artık görülemeyen özellikler... "Dürüst bu insanlar ya!" dedirtti bana ve hiçbir sayısını kaçırmadım ondan sonra. Önüme gelene de 'Oku, oku, oku!' diye dolandım. Dinleyen oldu, dinlemeyen oldu, olsun ben söyledim. Hatta 75 yaşındaki hâlâ komünist babama da inatla götürdüm her sayıyı. Hem de ona ayrıca aldım. Yani her ay iki tane dergi alanım ben...

Ancak son zamanlarda bana mı bi şey oldu, dergiye mi bilmem ama biraz sıkışmışlık, biraz kabızlık hali mi var diye düşünmeye başladım, bende ya da RED'de. Yaz rehaveti mi köktü hepimizin üstüne? Sonra 75 yaşındaki hâlâ komünist babamla sohbet ettik RED üzerine. O sohbetten sonra arkanızdan konuşmaktansa yüzünüze size dair sıkıntılarımla dile getirme kararı verdim. Siz de okuyucunuza bu yazdıkları ile ilgili fırça atmak isterseniz dinlerim. İşte benim dertlerim:

1. Şu liberal sol-solcu yazıları... Doğurmaya çalıştıkları, sezaryen mi, normal mi, kafası mı geldi, yok ters mi duruyor gültüleri ile var edilmeye çalışılan kavram mı desek yoksa laboratuvarında biraz ondan, biraz bundan yöntemi ile yaratılmaya çalışılan sentetik oluşum mu, ne idüğü belirsizliği ve kendini orada bir yerde tanımlayanlara fazla prim verilmedi mi RED'de? Tamam ya, negatif

prim ama prim işte, sayfa sayfa herifçiğullarıyla-kızlarıyla ilgili yazı, kaynak israfı değil mi bu ve gereksiz kafa şişirmece? Hani alçaklar reklamın iyisi kötüsü olmaz derler ya, onu kastediyorum. RED'e ne, bize ne liberal soldan? Bir gerçek olsa, gerçekten bi gerçek elbette ilgilenelim, değil ki! Hem sol ve hem liberal, nasıl bir ucube ki? Onun yerine sayfalarda yine yine marksizmi, komünizmi, sosyalizmi yaza dursak olmuyor mu yani? Gençlerimiz okusalar, biz bir daha okusak, bir daha ve bir daha... Yolumuzun hangi yol olduğundan şüpheye düşmeden, şüpheye düşenlerin gözüne bu işin matematiğini sokarak... Kısacası feci sıkıldım liberal solcu denilenlere çatma yazılardan, üstelik yalnız da değilim bu konuda. Çok kalabalık da değilim gerçi ama zaten kaç kişiyyiz ki şurada? Her birimiz altın değerinde değil mi?

2. Dünyaya bir ilgisizlik mi var RED'de? Eser miktarda dünyaya dair bir şeyler okuyabiliyoruz. Özel bir politikadır belki bilmiyorum, ama başta da belirttiğim gibi samimiyetine inancım olan tek siyasi içerikli dergide dünyayı da okumak istiyorum. Üstelik bunun da kişisel bir istekten öteye hepimiz için gerekli olduğunu reddedemeyiz değil mi? Kendi içimize kapanmak bizi bir yere götürmez, elbette orada bunu benden çok daha iyi bilenler vardır. Ama o zaman lütfen biraz da dünya RED sayfalarında...

3. Bilgilenmek istiyorum daha çok RED'den, çünkü biliyorum RED'den aldığım bilgiye güvenebilirim. Çok fazla duygusal olmaya başladı birçok sayfa. Hepimiz TV'de haberleri izlerken küfrü basıyoruz dumaksızın, ama hepimiz dergi çıkarmıyoruz.

4. Biraz da yol göstereyim istiyorum, var olan olmaz olasıca dünya Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

düzeni içinde ne yapacağız da sağlam duracağız hakkında? Tamam, ben biliyorum da 19 yaşındaki kafasında kavak yelleri dolaşan oğlumun-cocuklarımızın, ya da sola meyil vermiş, ancak nerelere gideceğini, neler yapabileceğini bilmeden oraya buraya yalpalayan 16 yaşındaki kuzenimin-gençlerin eline de RED vermek istiyorum. Günlük hayat nasıl olacak da uygun adım ilerleyecek beynimizdeki ideoloji ile, içinde bulunduğumuz zamanda, yaşta, konumda ne yapacağız da bir tuğla koymuş olacağız ulaşmayı istediğimiz kuzenim tepesine varılması için bir gün? Elbette reçeteler değil, 3 tane yeşil haplardan, 2 tane de kırmızılardan ilki sabah öğlen akşam yemekten sonra, ikincisi sabah ve akşam yemekten önce gibi değil. Yöntem çok, düşünce benimsensin yeter.

Bütün bunları kendim ve o bahsettiğim 3-5 fanatik RED okuyucusu adına yazıyorum. Bu grup 40 yaş üstü, onu da belirteyim. Ama bu insanlar, bir türü emeği sevdikleri kadar parayı severmemişler topluluğundan. Aynı kabiledeniz gibi geliyor bana orflar, ben ve RED. Yayın politikanızı, hedef kitlelerinizi tam olarak algılayamadysam, belki de Müslüman mahallesinde salyangoz satıcısı arar duruma düşmüşümdür. O zaman bana özür dilemek, size de bu maili silmekten başka yapacak bir şey kalmıyor. Ama öyle değilse, uzun yıllardan sonra yüzümüzü hafiften aydınlatan dergimizi bir güzel cılayayverin de, hepimiz göğsümüzü şişire şişire, dosta düşmana karşı, gece vakti sıkır sıkır aydınlık yüzlerimiz ile dolaşalım ortada.

Sağlıkla kalın

FİLİZ ENGİN

Oizi: Bizim toprağın isyancıları BABAI İSYANLARI

Ve 'Türk oğlu Türk' Selçuklu beyi, topraklarını korumak için Türkleri zırhlı Hristiyan Franklara kırdırdı...

Bilim ve Gelecek dergisinin 'İlk Halk İsyancıları' dosyasıyla çıkan sayısında Ender Helvacıoğlu, Aydıkkümü köşesinde çok manidar tespitlerde bulunuyordu. Yazar şunları söylüyordu:

"Tarihi kendi ideolojilerine göre kurgulayan Batı-merkezciler, Doğulu halklara isyanı ve devrimi de yasaklarlar. Uygurlık gibi isyan da Batıdır onlara göre. Doğulu toplumlar ise durağandır, halkının boynu eğiktir, devlet her zaman başattır, sınıf mücadelesi yoktur, vs... (...)

Deyim yerindeyse Doğu halklarının tarihi isyan kaynıyor. Şaşılacak bir durum yok aslında. Nerede bir baskı, zulüm varsa, orada isyan da olacaktır. Kökleri çok daha derinlere inen Doğu tarihinde de, zulmün şahı olduğu gibi isyan ve ayaklanmanın da şahı var. Hem de yıllar sürmüş, hem de hükümdarlara, sultanlara kök söktürmüş, hatta zaman zaman başarılı olmuş, devlet kurmuş isyanlar..."

Herhalde bu satırlara katılmamak mümkün değil. Ezenle ezilenin, sömürenle sömürülenin olduğu her yerde ve her zamanda halkların mücadeleleri de görülür. Bu yazıda yine yerleşik ve merkezî bir devlete kafa tutanların tarihinden bir parça nakletmeye çalışacağız. Onların isimlerini ilk defa lise birinci sınıfta öğrenciyken, nemrut ve çatık kaşlı tarih hocamızın gür sesi eşliğinde işitmişim. Ancak malum ya, adet olduğu üzere biz sadece onların isimlerini ezberlemek ve azıcık da yaptıkları nedir diye öğrenmek zorundaydık. Daha fazlasına, biliyorsunuz, müfredat mani oluyor. Sınava çalışırken hangisi 'mürşid' hangisi 'mürid' diye bir hayli kafa patlattığımı hatırlıyorum; fakat meselenin özü nedir diye o günlerde beni tatmin edebilecek bir malumatla erişememişim... Kısa yoldan söylesek Babailer Ayaklanması ya da birazcık uzatırsak, Baba İlyas ve Baba İshak Ayaklanması...

Babailer Ayaklanması'nın ne şekilde geliştiği ve nasıl sonuçlandığından evvel, 13. yüzyılda ve öncesinde hem Anadolu Selçuklularının hem de Anadolu'nun sosyal ve siyasal yapısına biraz açıklık getirelim.

Anadolu Selçuklu Devleti, Türkmen aşiret savaşçılarının yıktığı Bizans egemenliğinin yerini alırken, gerçekte, göçebe Türkmen boyları arasındaki servet ve mülkiyet farklılıklarından kaynaklanan bölünmeyi yönetenler ve yönetilenler olarak siyasal biçimi içinde de tescil etmekten başka bir işlev görmemektedir.

11. yüzyıl sonundan itibaren Moğol istilasından kaçarak Anadolu'ya akan Türkmen kabilelerin hemen hepsi Oğuz kavmindendi. Oğuzların ilk özellikleri Türkmen kabilelerin geleneksel üretim tarzı olan çobanlık ve talancılıkla bunlara dayalı bir toplumsal örgütlenme alışkanlığıydı. Türkmenler, kabile içinde ve kabileler arasında sürülerin yetiştirilmesi ve alım-satımı dolayısıyla baş göstermiş olan servet ve mülkiyet eşitsizliklerine, askerî ve siyasî hiyerarşiye ve

erkek egemen olmasına karşı kan kardeşliğine dayalı; kadın ve erkek tüm kabile üyelerinin eşit söz hakkına sahip oldukları bir çeşit kabile demokrasisi geleneğini göç ettikleri topraklara taşıyorlardı.

Anadolu'nun yerli halkı olan Ermeni ve Rumların kurmuş oldukları ekonomik düzen Selçuklu Devleti'nin de toplumsal/ekonomik aygıtının temeli oldu. Uzun zamandır üretimden kopmuş olan komutan ve beyler, şehirleşen ilk Türklerdi. Zapt ettikleri şehirlerde yerli Hristiyan halkın arsa ve emlakine el koyup askerî kimliklerini yitirirken, zengin ve nüfuz sahibi aileler kurdular. Yaylalarda yerleşen göçerler ise, şehirlerdeki faaliyete Hristiyan zanaatkar ve tüccarlarla pazar yerlerinde kurdukları ilişkiler aracılığıyla katıldı ve aralarından bazıları geleneksel hayat tarzından koparak işçi ya da işletme sahibi oldu. Selçuklu kentinde toplumsal hiyerarşiyi biçimlendiren etken, doğrudan doğruya sahip olunan siyasal ve askerî gücü. Böylece kentlerin egemen sınıfları 'sultan' ve 'melikler' ile 'emirler'den oluşuyor, bunları güç ve etkinlik bakımından Türkmen ve Hristiyan halkı devlet nezdinde temsil eden 'ayan' ve 'iğdişler' izliyor, sonra da zanaatkar ve tüccarlar geliyordu. Kentlerin üretici sınıfları olan zanaatkarlar ile onların dükkân ve işliklerinde çalışan 'fıtyan' (çırak işçiler), 'ahi' teşkilatı adı verilen loncalarda örgütlenip kent nüfusunun çoğunluğunu ve en alt katmanlarını oluşturuyordu. Toplumun çoğunluğunu oluşturan Türkmen köy halkı, 'göçebe' ve 'yerleşik' olmak üzere iki kategoride üretim yapıyor ve bu ekonomik ilişkilerin belirlediği hayat tarzı içinde, ister Hristiyan ister Müslüman olsunlar devlete vergi veriyor ve askerlik yapıyorlardı.

Yönetici 'melik' ve 'sultan'ların egemenliklerinin üzerinde yükseldiği bu bölünme, Anadolu'da patlak verecek ve çok sonraları Osmanlı Devleti çökene kadar durmak bilmeksizin sürecek olan bir sınıf mücadelesinin, kabileler ile devlet arasındaki açık ya da gizli iç savaşın temeli oldu. Bu iç savaş sürecinin başlangıcını oluşturan 'Babailer Ayaklanması', yaygınlığı, katılımındaki

genişlik ve ideolojik içeriğiyle, karşısına koyduğu toplumsal hedefleriyle, ezilen sınıfların Anadolu'da sınıfsız bir toplum kurmaya yönelik ilk toplumsal başkaldırıydı. 1240 sonbaharında Adıyaman dolaylarında patlak veren ve Malatya, Sivas, Tokat ve Amasya'dan Kayseri'ye, Konya'ya kadar yayılan mücadelenin 'Babailer Ayaklanması' olarak adlandırılmasının nedeni, ayaklanmanın önderleri olan Baba İlyas ve Baba İshak'ın dinsel önderliğinin ifadesi olan 'baba' sıfatıyla ilişkilidir. Baba

İlyas da, Baba İshak da 13. Yüzyıl başlarında Horasan'a yönelen Moğol istilasından kaçan yüz binlerce göçebeyle birlikte Anadolu yaylalarına akın eden binlerce derviş arasındaydı. Bu dervişler, İslamiyet'i kendi şaman geleneklerine göre benimsemişti ve Sünni İslamiyet'le hiçbir kurumsal bağı yoktu. Dervişler, düzenin resmi kurumlarında görevli din adamı imgesinden bütünüyle farklı olarak, yeni kent uygarlığına geçiş sıradan halk arasında doğrudan doğruya hoşnutsuzlukları dile getiren entelektüel ve toplumsal bir muhalefet hareketinin günün koşullarındaki ideolog ve örgütçüleriydi.

Anadolu'ya ilk göç eden Türkmen kabileler, Selçuklu Devleti tarafından Batı'ya, Bizans'a doğru sürülerek merkezden uzaklaştırılabilmiş ve muhalefetin patlayıcı etkisi Bizans'tan elde edilen ganimetlerle yatıştırılabilmişti. Ancak, daha sonraki göç dalgalarının etkisiyle, yerleşik düzen temellerinden sarsılmaya başladı. 13. Yüzyıl başlarında merkezî yönetimin denetiminden çıkan mirî toprak rejimindeki bozulma ve toprakların özel ellerde birikmesi, bununla birlikte bir toprak sahipleri aristokrasisinin doğuşu, tarımla uğraşan köylülerin bir bölümünü ırgatlaştıran, göçebelere alan vergileri de dayatılmaz hale getirdi. Öte yandan, vakıf arazilerinin durmaksızın genişlemesi de otlak ve tarla olarak kullanılacak arazileri küçülttü. Moğollar önünden kaçan aşiretlerin kalabalıklaştırdığı Anadolu yaylalarının toprakları bu nüfusu beslemeye hale gelince, kaçınılmaz kavgaya kışmaya başladı. Göçebe Türkmenler, sürü yetiştiriciliğini sürdürmeye çalışırken mirî

toprakları özel mülk olarak tasarruf eden iktâ sahipleriyle durmak bilmeyen bir çatışma içine girdiler.

Batı'nın takvimleri Ortaçağ'ı işaret ederken Anadolu'nun manzara-yi umumiyesini tespit ettikten sonra, Babailer Ayaklanması'nın ne şekilde gerçekleşip, nasıl sona erdiğine bakalım...

'Babailer Ayaklanması'nın ilk önderi olan Baba İlyas, doğrudan doğruya sultanın ve devletin yıkılmasına yönelik bir hareketi örgütlemek ve yeni bir toplum kurulması fikrini yaymak üzere 'halife'ler görevlendirerek Türkmenler arasında bir ayaklanma örgütlemeye girişti. Ayaklanma hazırlıkları bizzat Baba İlyas'ın zaviyesinin de bulunduğu Amasya, Tokat, Çorum, Sivas ve Bozok gibi yeni göç etmiş ve henüz yerleşik bir düzene geçmemiş Türkmen kabilelerin çoğunlukta olduğu Orta Anadolu illeriyle, Maraş, Adıyaman, Kefersud, Malatya ve Elbistan'ı içine alan Güneydoğu Anadolu illerinde yoğunlaştı. Yoksul Hristiyanların çokça benimsedikleri Pavlişyen tarikatına mensup olanların yaşadıkları birinci bölgede Hristiyanlar da Baba İlyas'ın çağrılarına kulak vermeye başladı. Türkmenler, mallarını satarak silahlanmaya girişirken, Baba İlyas'ın 'halife'leri de zaferden sonra ele geçecek ganimetin eşit olarak bölüşüleceğini ilan edip ayaklanma havasını durmaksızın kızıştırdı. Ancak savaşın sonunda zenginliklerin paylaşılabileceği ve kendilerinin de bu dünyadan bir şeyler elde edebileceği inancı, halkı başkaldırmaya hazır hale getirebilecekti.

Kentlerdeki 'fıtyan' mensupları da hoşnutsuzluklarını ayaklanmaya katılıp sipahilerin konaklarını ateşe vererek açığa vurunca kısa zamanda Baba İshak'ın orduları, Adıyaman, Kahta ve Malatya'yı ele geçirdi. Birçok farklı unsurun katılımıyla Baba İshak'ın güçleri daha da büyüdü. Baba İshak'ın isyancıları yürüyüşlerini sürdürerek Sivas'ı ele geçirdi.

Emir Necmeddin komutasındaki Türklerin yanı sıra Kürtler, Gürcüler ve Franklardan oluşan Selçuklu ordusunun yaklaşık 40 bin kişilik gücüne karşı isyancıların 5 bin dolayında gücü vardı ama Selçuklu ordusundaki Türkler, kardeşlerine karşı bir türlü harekete geçmek istemediklerinden Hristiyan Franklar ön saflara alındı. Sonunda Türkmenlerin haykırışlarıyla saldırı başladıysa da Frankların mızrakları ve çelik zırhlarıyla karşılaşan Türkmenler çaresiz kaldı ve aylardır sürdürdükleri zaferler dizisi bir anda bozguna dönüştü. Cesaretlenen Selçuklu ordusu sayısal üstünlüğünün de yardımıyla İbn-i Bibi'nin verdiği sayıya göre 4 bin Türkmen'i kılıçtan geçirerek öldürdü ve Babailer ayaklanması korkunç bir kıyımla sona erdirildi.

İsyanların, başkaldırıların sadece Batı topraklarında bulunmadığını, bu topraklarda da hakları ve hürriyetleri uğrunda mücadele verenlerin eksik olmadığına gösteren en etkili örneklerden biri olan Babailer Ayaklanması'nın hikâyesi böyledir...

Politikadan korkmak -ya da kim bunlar?-

Politikadan uzak tuttuğumuz, şu an güvenli evlerimizin sıcak odalarından birinde bi şırıngayla ya da haplarla oynuyor olmasın bebeklerimiz?..

Şimdi 40'lı ya da 50'li yaşlarını sürdüren, bir dönemlerin solcusu -bazıları hâlâ solcu, kendilerini öyle sananlar da var- neslin çocukları -çocuklarımız- hakkında muhabbetler döndürüyoruz sık sık aramızda. Pek dertlendiğim bir konudur nedense. Kendi kendime düşünürüm de (başkasıyla düşünülmez zaten; konuşulur... ya da susulur!): Neden sağcının çocuğu sağcı, islamcının çocuğu islamcı olur amma ve lakin bizim çocuklar pek 'cool', pek asosyal ya da pek 'tiki' olurlar da (bunlar, bu minval üzere çoğaltılabilir...) solcu olamazlar?..

(Tamam, 12 Eylül darbesi boşuna yapılmadı. Tamamen işçi sınıfına ve sola yönelikti. Tümüyle terörize edildik. Bunun etkileri üzerine çokça şey yazıldı ve çizildi. 'den'... 'den' yapmadan geçeceğim. Çünkü bunun sonuçları benim merakımı hiç azaltmıyor: NEDEN?..)

Sistemin dayattığı korku ve terörden daha mı az geri çektiğimiz çocuklarımızı politikadan?.. Evet, uzak tuttuk çocuklarımızı politikadan. Peki, ortaya çıkan çocuklar, bizim çocuklarımız mı gerçekten?! (Bu soru genetik değil elbet!) Bir süre sonra, okulda veya mahalle aralarında sağcının ya da islamcının çocuğuyla kurduğu ilişki etkilemez mi onları? Bu risk, unutmaya çalıştığımız geçmişimizin risklerinden daha mı az?

Bir gün çocuğunuz, ilk oy kullanma zamanı geldiğinde yanınıza gelip, "Ben MHP'ye oy vereceğim!" derse... Unutmaya çalışılan ya da övünülen geçmişlere, tek bir cümleyle inen darbe hiç mi acı vermez? Yaşamıştır böyle bir vak'a. Sanal bir korku senaryosu değildir yani... Ayrıca ve bence AKP ile MHP'nin oylarındaki artışın cevaplarından da

biridir bu.

Bilirler kendilerini...

Hiçbir şey boşlukta sallanmaz... Bu çocukların da çoğu, boşlukta sallanamayacakları için bi yerlere dayandılar. Elbette sistemin de büyük katkılarıyla. Uyuşturucu kullanımı neredeyse 10'lu yaşlara indi... "Aman özgür yetişsin, hiçbir şeyi eksik kalmassın!" diye üstüne titrediğimiz çocuklarımız 'özgürlük' adına 15'lerinde kürtajlara yattıyor...

Cep telefonları, internet, vs'nin önünden-üstünden kalkabiliyorlar mı? Kalktıktan sonra ve tesadüfen karşılaştıklarımızla 'Nasılın?..', 'İyiymi...'in ötesinde bi muhabbet koyultabiliyor muyuz aramızda? Ebeveynlerini ve dahi yakın çevrelerini 'cüzdanlarının kalınlığı'na göre ve o kadar seviyorlar. Ona göre ve o kadar ilişki kuruyorlar. Yine bu 'cüzdan'

mesalesine dayalı olarak gerektiğinde öyle güzel 'masum' ve 'mazlum'u oynuyorlar ki, sanırsın dizi çekiminden çıkmış mübarekler! Çoğu zaman bu durumları ebeveynler de görür; ya 'yanlış anlamış' olur ya da 'biriciklerini' üzmemek istemediklerinden geçişirler...

Örnekmeye gerek yok! Bilirler kendilerini... Ben de bilirim kendilerini...

Hamur mu bozuk yoksa?

Bir başka merakım da, yine bu çocuklar, neden 'yok'u bilmez ve her şeyleri markadır mesela... Olmazsa olmazdır... Ayıptır... Arkadaşının vardır da, onun niye olmasındır? Çünkü 'istiyor'dur ve alınmalıdır. Uzaktan bile bakıldığında hepsi sanki aynı tornadan çıkmış gibidirler. Lakin iddiaları, hiç kimseye benzemedikleri, fazlasıyla kendileri olduklarıdır.

Neden 'hayır'ı öğrenemezler... Çünkü biz, çok çekmişizdir az tüketmekten...

Onlar çekmesindir... Özgür olsunlardır. Peki, o özgürlüğün içine o korkunç bencilikler ve çıkarlıklar nereden katılmıştır? Hamurda mı vardır bi bozukluk?

Ha, bi de, niye zorunlu olduklarının dışında her hangi bi'şey okumazlar? Dünyada olup bitenden bihaberdirler? Ve fakat lakin, her şeyi o kadar iyi bilirler ki, bu konudaki ısrarları karşısında kapanz çenemizi...

Okumayı vakit kaybı olarak gören bir nesil... Yakımdan ve yıkımdan arta kalan kitaplarımızı sakladık, ellerine geçmesin diye. Aile meclislerinde geçmişlerimizi fısıldayarak konuştuğumuz ya da hiç lafını açmadık. Öğrenmesinler diye. Utanç mı, pişmanlık mı? Dürüst olalım, en azından kendimize.

Bi türlü büyütmemiz onları. Hep 'bebeklerimiz'dir. Herhangi bi şekilde hayata atılamazlar, atamayız. Herhangi bi yerde çalışamazlar. Bizler, emekli olsak bile başka bi iş bulup onların, 'bitmeyen' ya da bizim 'yarattığımız' tüm ihtiyaçlarını karşılarız. Bundan o kadar emindirlir ki, anlatamam.

Aman, dikkat!

Bütün bunlara bir sürü cevabımız var... Hepsi de çok haklı gerekçeler, diil mi?

Doğrudur... Dedim ya ben, kendi kendime düşünüyordum!..

Az kalsın unutuyordum; aman dikkat!.. Politikadan uzak tuttuğumuz, şu an güvenli evlerimizin sıcak odalarından birinde bi şırıngayla ya da haplarla oynuyor olmasın bebeklerimiz?.. Aman... aman!..

Not: Bu yazı elbette bütün çocuklarımızı kapsamıyor. Hele, ekonomik olarak ne şırıngalara ne de haplara ulaşamayacak durumda olup küçük yaşlarda çalışmak zorunda kalanları, hiç...

RED muhalefeti ekranda!
SERHAT ÖZCAN ve HAKAN GÜLSEVEN
her çarşamba, saat 22:00'de
DEM TV'de...

DEM TV, uydudan ve D Smart'tan izlenebiliyor... (D Smart'tan özellikle talep etmek gerekiyor.)
Uydu alıcıları için: TURKSAT 1C, Frekans: 11996, SR: 26000, FEC:5/6 Dikey

'Bu tokadın hesabını

yıl ağır hapis ve sürgün cezasına çarptırıldım. Ecevit hükümetinin 1974 genel affıyla serbest bırakıldım. Bugün ise Ecevit cezaevinde. 1974 Eylül'ünde, bir cinayet olayına adım karıştı ve 19 yıla mahkûm edildim. Cezaevindeyken Güney adlı bir kültür-sanat dergisi çıkardım. Onüç sayı sonra sıkıyönetimin yeniden gelmesi üzerine, dergim kapatıldı ve hakkımda yazılarımdan ötürü on ayrı dava açıldı. Suçum, komünizm propagandası yapmak, milli duyguları zayıflatmak, halkı suç işlemeye teşvik etmek, suç sayılan fiilleri övmek ve devletin içte ve dışta itibarını sarsmak... İstenen ceza toplamı yaklaşık 100 yıl... 1981 Ekim'inde, izinli çıktığım Isparta yarı-açık cezaevine dönmedim. Sonra da yurt dışına çıktım. 1981 Ekim'ine kadar, yaklaşık oniki yılımı çeşitli cezaevlerinde geçirdim. Bu oniki yıl içinde, ikisi yarı-açık olmak üzere onbeş cezaevi tanıdım. Ülkemden ayrıldıktan sonra ilk aylarda üç davanın sonuçlandığını, sonuçta, toplam 20 yıl ağır hapis, 7 yıla yakın da sürgün cezası aldığımı öğrendim... Öbür davalarım devam etmekte; ancak henüz hangileri sonuçlandı, ne kadar daha ceza aldım, bilmiyorum..."

Ölümünden kısa bir süre önce kaleme aldığı bu satırlarda, sinemacı, yazar, şair ve tüm bu unvanları niteleyen ve onu katkısız olarak tanımlayan tarif biçimiyle 'devrimci' Yılmaz Güney, yaşamöyküsünü böyle anlatıyordu.

Yoksullukla geçen çocukluğunda pamuk işçiliğinden, sokaklarda gazoz ve simit satmaya ve sonraları onu geniş kitlelere tanıttak uğraş olan sinemayla ilgili ilk işi bisikletle film bobini taşımaya kadar uzanan namuslu, onurlu, hakiki bir 'serüven'...

47 yıllık ömrünün 12 yılını cezaevlerinde geçiren ve son isteklerinden biri uyarınca 'üzerinde Paris Komünarlarının battaniyesi örtülü' olarak komünarlarla, ve sürgün olarak yaşadığı Paris'te ani vedasıyla sesini bizlerden 8 yıldır mahrum bırakan Ahmet Kaya ile yan yana yatan Yılmaz Güney'i, o 'devrimci sanatçı'yı unutmamak...

"Bir sanatçı olarak 'Yılmaz Güney' diye bilinirim. Asıl adım Yılmaz Pütün'dür. Adım, zorluklar karşısında eğilmez, umutsuzluğa kapılmaz, yılgınlığa düşmez ve başeğmez anlamına gelir; soyadım Pütün ise bir dağ meyvesinin kırılmaz çekirdeği demektir. 1937 yılında, Türkiye'de, bir güney şehri olan Adana'nın Yenice köyünde doğdum. Kürt asıllı, topraksız bir köylü ailenin iki çocuğundan biriyim. Annem dindardı ve okuma yazmayı bilmezdi. Hâlâ sağ... Babam ise okuma yazmayı askerde öğrenmişti. Annem gibi o da hiç okula gitmemişti. 1976'da ben Kayseri Cezaevi'ndeyken öldü. Mezarını göremedim..."

Dokuz yaşımdan bu yana hayatımı çalışarak kazandım. İlk işim dana gütmektir. Liseyi Adana'da bitirdim. O yıllar Doruk adında bir sanat dergisi çıkardım. Sanata meraklıydım ve hikâyeler yazıyordum.

1955'te bir hikâyemden ötürü takibata uğradım. Hakkımda dava açıldı.

1957 yılında İstanbul'a, İktisat Fakültesi'nde öğrenim görme hayalleriyle geldim. Fakat devam edemedim. 1955'ten beri süren takibat ve mahkeme sonuçlanmıştı ve ben başlangıçta yedi buçuk yıl ağır hapis ve iki buçuk yıl sürgün cezasına çarptırıldım. Daha sonra temyiz mahkemesi kararı bozdu, yeniden görülen mahkeme sonucu ceza bir buçuk yıl ağır hapis ve altı ay sürgün cezasına çevrildi. Öğrenimim yarım kalmıştı. Önümdeki tek yol, kendimi hayatın okulunda, hayatın kabul ettiği ve dayattığı öğretmenler aracılığı ile eğitmektir. Öyle yaptım..."

Kitaplar, sinema, iş, cezaevi, acımasızlık, hayatın katı kuralları, toplumsal baskılar, kahpelikler, yiğitler... Karşılaştığım zorlukları yenmek için direnmek ve kararlılık... Öğretmenlerimden biri zor'dur... 1961 Mayıs'ında cezaeviyle tanıştım. 1962 Aralık'ında ceza bitti. Muhafazakârlığıyla ünlü Konya şehrine sürgüne gönderildim. Konya sınırlarından çıkamazdım. Her akşam polise imza vermeliydim. En çok imzayı polis defterine attım. 180 defa... 1968'de askere gittim. 1970 Nisan'ında döndüm. Hayatımdan çalınan iki yıl...

1971 Mayıs'ında on binlerce aydın, sanatçı, yazar gibi ben de gözaltına alındım. Hakkımda hiçbir delil yoktu. Sadece kuşku.

Bir hafta gözaltında tutulduktan sonra serbest bırakıldım; resmi olmayan bir emirle, sözlü bir emirle ve tehditle Nevşehir'e üç aylığına yine sürgün edildim. Bu kez polise imzaya gitmiyordum, polis beni dıştan kolluyordu.

1972'de, Mart'ın 16'sında, devrimcilere yardım gerekçesiyle tutuklandım. Mahkeme sonucu 10

YILMAZ GÜNEY SİNEMASI

"...Sinemayla karşılaşmam 13 yaşındayken oldu...Kavgalı dövüşlü filmlerin gösterildiği fukara sinemalarına gidiyorduk. Kendimizi daha rahat hissediyorduk bu sinemalarda. Mesela bir Galatasaray Sineması vardı, çok güzeldi. Önünden geçer bakardık ama çok lükstü gitmeye korkardık. İstesek parasını verip girebilirdik. Ama ne kıyafetimizi ne de yapımızı uygun görmezdik o sinemaya..."

Yılmaz Güney 13 yaşında tanıştığı sinema'ya daha da yakın olabilmek için, devam ettiği Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bırakarak, İstanbul'a gelir ve İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'ne kaydolar. Bu yıllarda Yönetmen Atif Yılmaz'la tanışması onun oyuncu olarak ilk kez perdede görünmesini sağlar. 1958'de çekilen "Bu Vatanın Çocukları"ndan sonra çekilen Alageyik filminde ise artık o hem bir oyuncu hem de bir senaristtir.

"Bak, herkes bir tutulsaydı; söyledikleri olurdu... Herkes; bu ayrıntıları kaldırmaz ki ortadan. Kaldırsalardı; cennet olurdu buraları cennet... İğrenerek baktı -iyice iğrenememişti-. Yüzy daha bir buruştu. Yaptıracılığı bir sinerle 'Siz böylesiniz işte' dedi. En iyiniz bile böyle. Kendi çıkarlarınızı için neler yapmazsınız. İşçiyim. Basit bir işçiyim -seyircilerin durumlarını da görmek istiyordu- ben bir işçiyim. Beni basit görmezsin değil mi? İşine yararım. Keyfini getiririm; doğru değil mi söylediklerim-söyledikleri doğrudur. Birinci şahıs doğru demiyordu-. Ah domuzlar sizi. Bir gün hepinizin topunuzu atıracaklar ya; dur bakalım ne zaman... Bunu orospu dediğim kadın söyledi. İnsanların hep bir olması gerekirmiştir..."

1956 yılında "onüç" adlı sanat-edebiyat dergisinde yayınlanan "Üç Bilinmeyenli Eşitsizlik Sistemleri" adlı öyküsünün yukarıdaki satırlarında komünizm propagandası yaptığı gerekçesiyle 1961 yılında yargılanan Güney, dava sonucunda 1,5 yıl hapis ve 6 ay sürgün cezasına çarptırıldı. Bu ilk cezaevi tecrübesinden sonra ise Yılmaz Güney "İkisi de Cesurdu", "On Korkusuz Adam" ve "Koçero" gibi avantür filmlerle Anadolu seyircisi tarafından tanınıp deyim yerindeyse bir

'efsaneye' dönüştü. Hala adıyla beraber anılan "Çirkin Kral" lakabını da bu dönemde aldı.

Güney'in bu dönem filmlerinde canlandırdığı karakterler, Yeşilçam'ın o dönem pek revaçta olan temiz yüzlü melodram oyuncularına biçilen rollerin aksine, sokaktaki sıradan insanın hikâyesini anlatıyordu. Bu filmlerdeki kahramanlar türlü acı ve

kötülükle karşılaştığı halde dayanıp-direnerek 'kötülerden' mutlaka intikamını alıyordu. Bu yönüyle Anadolu'nun sıradan insanına kendi hikâyesini perdede anlattığı için oldukça fazla sevildi. Güney bu dönemde yaptığı filmler için bir konuşmasında şöyle diyor:

"Ben, oyuncu olarak halk giyiminden, davranışlarından farklı olmamaya çalışıyordum. Zaten olamazdım ki. Ben zaten kendimi oynuyordum. Şöyle bir durum var: Yaptığım bütün filmlerde benden bir parça vardır."

1960'lı yılların sonunda ise Yılmaz Güney artık yönetmen koltuğuna bizzat kendisi oturarak Türk sinema tarihinin en iyi toplumsal gerçekçi ve devrimci filmlerini çekmeye başladı.

Bu filmlerden ilki, eski bir fayton ve cılız bir atla kalabalık ailesini geçindirmeye çalışırken atını trafik kazasında kaybettikten sonra faytonunu ve başarısız bir soygun girişimi ardından da elindeki her şeyi satan Cabbar'ın hikâyesini anlattığı "Umut"tur.

Yurtdışında da ilgi görüp bolca ödül toplayan "Umut"u, 1971 yılında ardı ardına çektiği "Ağır", "Acı" ve "Umutsuzlar" takip eder. 1972 yılından 1974'te çıkarılan genel af yasasına kadar THKP-C davasından cezaevinde kalan Yılmaz Güney, 1974 yılında ise en önemli filmlerinden biri olan "Arkadaş"ı çeker. Yoksul büyümüş iki üniversite öğrencisi arkadaşın yıllar sonra tekrar karşılaşmalarının ve filmde Kerim Afşar'ın canlandırdığı Cemil karakterinin bol para ve lüks yaşamla içine sâvrulduğu yozlaşmanın anlatıldığı bu film; burjuva toplumunun içinde sınıf atlama dürtüsüyle tüm değerlerini kaybetme durumunun görsel bir belgeselidir. Ve o filmde Yılmaz Güney'in hayat verdiği "Âdem'in -a'nın üstünde şapka var!- unutulmaz müthiş repliği: "Bu tokadın hesabını bir gün mutlaka soracağız, mutlaka, mutlaka bir gün!"

Güney yine 1974 yılında, "Endişe" filmini

bir gün mutlaka soracağız'

çekmek için gittiği Adana'da bir hâkimin öldürülmesi olayına adı karıştığı için yargılanır ve 24 yıl ağır hapse çarptırılır.

Üçüncü kez girdiği cezaevinde Yılmaz Güney yönetmen sıfatıyla fiziki olarak kamera karşısına geçemese de, Zeki Ökten ve Şerif Gören'in yardımlarıyla, senaryosuna ve en ince teknik ayrıntılarına kadar kurguladığı üç önemli film yapar: Sürü (1979), Düşman (1980) ve Yol (1982).

Yılmaz Güney Sürü ve Yol filmlerinde ülkeyi, ülkedeki toplumsal ilişkileri, baskıyı ve ülkenin o dönemde içinde bulunduğu sosyo-politik atmosferi yansıtır. Yönetmenin bu filmlerde kullandığı metafor ise 'yolculuk' temasıdır.

1981 yılında ise Yılmaz Güney Isparta yarı açık cezaevinden izinli olarak ayrılmasının ardından bir daha ülkeye dönmez. Fransa'da yaşamaya başlayan Güney, burada yeniden kurguladığı "Yol" filmiyle, Cannes Film Festivali'nde "Altın Palmiye" ödülünü kazanır. 1983 yılında Türk vatandaşlığından çıkarılan bu büyük sanatçının, ülke dışına çıkışının ardından yaptığı son film ise "Duvar"dır.

BİR YAZAR VE DEVRİMCİ OLARAK YILMAZ GÜNEY

Halk tarafından daha çok bir sinemacı olarak tanınan Yılmaz Güney'in aynı zamanda cezaevleriyle de ilk kez tanışmasına da neden olan ondaki yazma tutkusu ve bu alandaki yeteneğidir. Kendi filmlerinin senaryolarının yanında o, 1972 yılı Orhan Kemal Roman Armağanı'nı kazanan "Boynu Bükük Öldüler" romanını da kaleme almıştır.

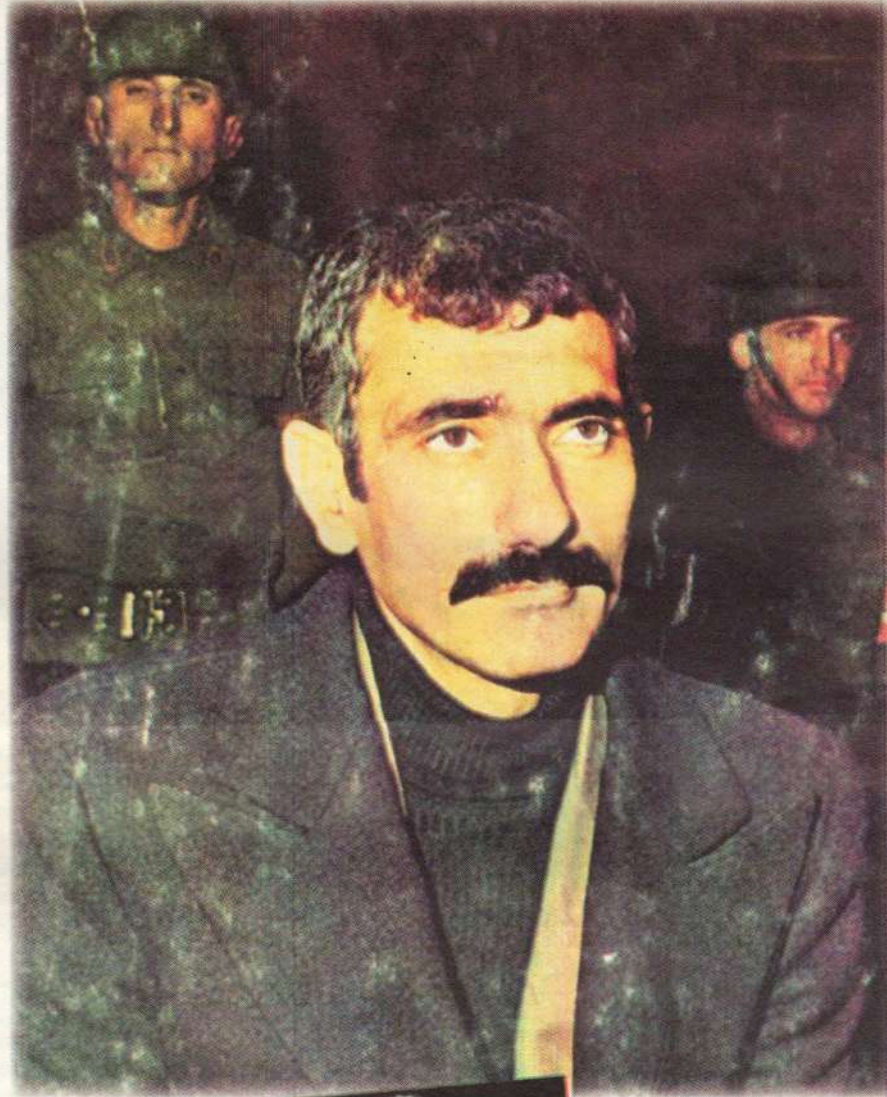
12 Mart sürecinde Selimiye cezaevinde bulunduğu sırada yazdığı (1971-1971) "Salpa", "Sanık" ve "Hücrem"de hem kendi politik yaşamının bir özeleştirisi verir, hem de merkezinde cuntanın olduğu o dönüm noktasında mücadelenin sonraki safhalarına dair yaptığı çıkarımları bir roman havasında okuyucuyla paylaşır.

Yılmaz Güney'in filmlerde olduğu gibi romanlarında da "özü" belirleyen şey onun sosyalist ve devrimci bakışı, perspektifidir.

"...Ünlü bir oyuncusun, çevrende bir yığın hokkabaz takla atıyor. Fakat sen başka şeyler yapmak istiyorsun. Bir tarafta halk var, halkın sorunları var, halk için yapmak istediğin şeyler var. Öbür tarafta eline tabanca sıkıştırmaya çalışan, birtakım güzel kadınlarla seni yatağa sokmak isteyen insanlar var. Bunlarla benim aramdaki çelişme, aslında burjuva anlayışı ile gerçekten halkın kurtuluşu doğrultusundaki anlayışın çelişmesidir," cümleleriyle Yılmaz Güney sahip olduğu bakışı net bir şekilde ifade eder.

Yine kendi sözleriyle onun sanat yaklaşımı hakkında bir fikir sahibi olunabilir:

"...Genel anlamıyla sanatçının niteliğini belirlerken, toplumsal pratiğinin, yani siyasal ve kültürel çalışmalarının, toplumsal tutum ve ilişkilerinin ve eserlerinin hangi sınıfların hizmetinde olduğuna bakmalıyız"...

"...Sanatsal çabalar, çalışmalar sınıf mücadelesinden ve bunun bir ifadesinden siyasal mücadeleden kopuk ele alınamaz. Ben bir kavga adamıyım, sinemanın da bir kavganın, halkın kurtuluş savaşının sinemasıdır. Bugüne kadar, gücümün ve bilincimin elverdiği oranda kavganın içinde yer aldım. Bu nedenle, sanatçı kişiliğimin yanında siyasi bir kişiliğim de var ve bunlar birbirinden ayrı değildir"...

"Sanatın ana konusu, işçiler, köylüler, halk aydınları, devrimci militanlar, kısaca sosyalist mücadele süreci olmalıdır. Bu süreç içerisinde, olumlu olumsuz, sınıf dayanaklarıyla birlikte işlenmelidir. İşçiyi anlatırken patronu, köylüyü anlatırken toprak ağasını... Toprak kapitalistini, devrimci militanı anlatırken kaypak küçük burjuva unsurları... Polisi... Bürokrasiyi ve devlet mekanizmasının işleyişini de birlikte, sınıf gerçeklerine bağlı

olarak anlatılmalıdır. Sadece toplumun objektif tanımlanması, sadece eleştirel gerçeklik yeterli değildir. Devrimci sanat, toplumun gelişen güçlerinin sanatıdır, bu güçlerin gelişmesini ve mücadelesini sergilerken, aynı zamanda yol gösterici olmalı, fakat kuru slogancılığa düşülmemelidir, işi basite indirgememelidir.

Toplumun gelişen güçleri önündeki engelleri, engellerin ideolojik, siyasi, kültürel, toplumsal niteliklerini kavratmada devrimci sanata büyük görevler düşmektedir... Sanat ve kültürde, yaratıcı çalışmamızın kaynağı halktır, halkın devrimci mücadelesidir. Devrimci sanat kaynağını halktan alır, ürünlerini halka götürür. Karşılıklı etkileme ve etkilenme süreci içerisinde halk sanatın... sanat da halkın gelişmesine yardımcı olur... Kendini küçük gören, kendi özgücüne, kendi işçisine, köylüsüne, kendi siyasetine ve siyasal önderliğine, kendi sanatçısına, kendi

kültürüne dayanmayan, umudunu dıştan gelecek yardımlara bağlayan bir halk, kesinlikle ekonomik, toplumsal, kültürel ve siyasal boyunduruktan kurtulamaz"...

"...Sanatın yaptığını herhangi bir bilim dalı gerçekleştirseydi, sanata gerek kalmazdı. Demek istediğim şudur: Sadece doğru fikirlerin kabaca aktarılması değil, yeni toplumsal süreç içerisinde insanın çalkantılarını, umutlarını, acılarını, coşkularını, sanatının hamuruyla yoğurarak anlatabilmek; yani sanatçı sezgi ve duyarlılığını, yeteneğini katabilmek"...

9 Eylül 1984 Yılmaz Güney'in, bu devrimci sanatçının vedasının 24. Yıldönümü, yaşarken olduğu gibi ölümünün üzerinden geçen bunca yıla rağmen hala onun yapıtlarına, mirasına, değerlerine, kişiliğine zaman zaman şiddetlenip-azalan saldırılar sürmekte. Bir sürü işe yaramaz 'satılık kalemin', onun üzerine yapıştırmaya çalıştığı "teröristlere yardım eden-katil", "okuyup -yazmış lümpen dava adamı" etiketi, o etiketi tutan vıcık vıcık çamurlu-kanlı-kirli eller dolayısıyla hiçbir anlam taşımamaktadır.

O yukarda kendi sözleriyle de ifade ettiği biçimiyle: "Çoğu zaman sokaktan hızla geçerken fark edemediğimiz şeyler vardır, ben durup baktım ve onları anlattım" diyen gerçek bir halk sanatçısı gerçek bir devrimci aydındır.

İşte kendine sanatçı diyen birçok 'unsurun' fark edemediği/bilinçli olarak görmezden geldiği, şehirlerin kenar mahallerinde, işçi semtlerinde, yoksul köylerde süre giden yaşam ve o yaşamı yeniden yaratacak potansiyeldir, Güney'in sanatı bunu gözlerimizin önüne seren, bu gücün farkındalığını yaratmaya çalışan sanattır.

Geçmişte olduğu gibi bugün de Yılmaz Güney hakkında karalama kampanyaları yürütenler, onun üzerinden asıl bu toprakların devrimci geleneğine, devrimci sanatına, devrimci değerlerine ve hâsılı tüm sosyalist kültür birikimine saldırmaktadırlar. Adını şimdi anımsayamayacağım bir yazarın dediği gibi "Onun yazdıklarını görmek istemiyorlar, çünkü o hep gördüklerini yazdı"...

NOT: İzleyenler hatırlayacaktır, Arkadaş filminde bir sahnede plajın yanındaki kafeteryada üzerine pantolon-gömlek olduğu haliyle görürüz Yılmaz Güney'i. Devamında ise Yılmaz Güney, Melika Demirağ'ın canlandırdığı karakterin ısrarına rağmen neden o giysilerde orada olduğunu söylemez...

Şimdi, bu satırların yazarı ben, her gün neredeyse her tv ve her gazetede 'yaz mevsimi münasebetiyle', kıyı kentlerindeki 'beach' tabir edilen ve sadece 'V.I.P müşteri' kabul eden, giriş ücreti olarak da astronomik rakamların istendiği yerlerde eğlence diye, Demet Akalın (Bodrum: "Abi Diyarbakır'dan mı geldiniz hepiniz? Dağdan mı? Nerden geldiniz anlamadım yani. Moron moron bakıyorsunuz abi!") ve Serdar Ortaç (İstanbul: Magazin gazetecileri ödül töreninde Ahmet Kaya'ya linç girişimi!) gibi unsurları 'dinlemeye' giden o dejenere kitleleri görünce anladım Yılmaz abi'nin neden plaja inmediğini...

Marksizmin ve işçi sınıfının ölümünü ilan edecekler; sonra, yahu ölmemiş bayılmışmış diyecekler, yaka rengi ya da etek boyu üstünden ahkam kesecekler ve işi 'Marx'ın Hayaletleri'ne kadar götürecekler!..

Eylülde gel!..

"Aydın, Marksizmin krizi yüzünden savrulmamış, kendisi savrulduğu için Marksizme hep bir kriz tanısıyla yaklaşmıştır. Özetle, kapitalizmin ya da piyasanın sosyalizme zaferi olarak ilan edilen durumun altında yatan asıl gerçek, egemen ideolojinin aydını sözcüğün tam anlamıyla çözüp dağıtmasıdır. Ortada gerçekten bir yenen bir de yenilen vardır. Ama ne yenen kapitalizm ve piyasa ne de yenilen Marksizm ve sosyalizmdir. Yenen egemen ideoloji, yenilen ise aydındır."

Metin Çulhaoğlu

■ ki burjuva hizbinin vuruşmasıyla çerçevesiylelenmiş mevcut hayatın binbir gailisiyle 'tepe sersemi'ne dönmüş bu burjuva cumhuriyetinde, epeydir demir tarayan 'sol'cular hiziplerden gönüllerine yakın bulduklarına savruluyorlar... Görülüyor ki, iki burjuva hizbinin vuruşmasında da hukuk, demokrasi, insan hakları makayaj malzemesidir. Bu makayajın altında, her burjuva cumhuriyetinde olduğu üzere, tarihten devralınan ve 'vaziyet'ten kotarılan kat kat giysileriyle boy göstermektedir hizipler. Ama, herkesin gözü makayajlı suratlarda, bir tarafın zaferinden 'hayır' umulmaktadır...

Bizim dergide ve 'sosyalist akliselim' sahibi bütün kalemler eliyle ipliği pazara çıkarılanlar, büyük bir gayretle o ipliği tekrar kapıp 'çorap örmeye' devam ediyorlar. Doğrusu büyük gayrettir...

Liberaliyle, ulusalcısıyla, artık adlarını yazmak bile içimden gelmeyen 'aydın'larıyla bu cadı kazanını yoldaş kalemlerin gözetimine bırakıp, ruhumuzdaki başka taşları oynatayım istiyorum... Yine de yazmadan yapamayacağım, zira yazının bütünleriyle alâkası var: Sakallarını, bıyıklarını, kırmızı atkılarını, badem bıyıklarını, türbanlı başlarını, lâf ola beri gele demokratikliklerini, sözümona solculuklarını ve daha bir sürü haltlarını kuşanmış birtakım zevat; içindeki taşlar 'İslamî faşizm' ve 'laisist faşizm'den ibaret tombala torbasını şehvetle şakırdatırken, futbol âlemindeki sabahlara kadar konuşan muadillerine ne kadar da benziyorlar... Futbol 'erkân'ı İstanbul'un üç kulübünü, siyaset 'erkân'ı burjuvazinin iki hizbini konuşuyor... Futbolda 'taşra', siyasette 'sosyalist paradigma' yok! Sosyalist lûgat, hele hele eski ve de lâfta 'solcu'nun ağzında hiç yok!.. Mesele de burada...

Yazıyı kotarıırken en çok canımı sıkan, sosyalist lûgat'tan vazgeçmeyenler arasındaki "tepişmeler" in dili ve üslûbu oldu... Verilen 'fotoğraf'ta içimize sinmeyenleri bir 'yoldaş'a söyledikimizi hatırlamaktan vazgeçtiğimiz noktada 'ego denizi'ni kulaçlamaya koyuluyoruz... Analizine büyük güven duyanlar, ikna sürecinin nezaketiyle de ilgilenmek zorundadırlar.

Vefa, saygı, dostluk, arkadaşlık, yol

arkadaşlığı, yoldaşlık üstünden sosyalist paradigmanın çimlerini sulamak istiyorum... Farkettiyseniz, 'akrabalık'tan bahsetmedim. Zira, kendisiyle 'akraba' olup olmadıklarını öğrenmeye çalışan Maria Rosario Guevara'ya, Che Guevara'nın yazdığı şu mektup düştü aklıma: "Yoldaş, ailem İspanya'nın hangi bölgesinden geliyor, gerçekten bilmiyorum. Elbette atalarım çok önce çıktılar oradan, bir ayakları geride kaldı, ötekisi ileride; ama ben onlara ait bilgileri saklamadıysam, bu, durumun gereksizliğindendir. Yakın akraba olduğumuzu sanmıyorum, ama dünyada gerçekleşen herhangi bir adaletsizlik karşısında eğer siz de öfkeyle titriyorsanız, yoldaşız demektir ve bu çok daha önemlidir. Devrimci selamlarımla."

Yazım, bu çerçeveyi kollayan ve 'siyasî akrabalık' mevzunu 'kesen' bir 'his geçirme' işiyle meşgul olacak, demek ki...

Sulama ve biçme

Kalem, ister istemez 'aydın' mahluka degecek; ve çim, hem sulanacak hem de 'biçilecek'...

Yazıya yol verecek uç'ları yoklarken; doğrusu adını bilmemek benim suçum da olabilir, felsefe öğretmeni Atalay Girgin'in şu satırlarını okudum ve çimlerime ilk damlalar düştü: "Bugün olup bitenler ve gösterilenler, farklı figüran gruplarıyla sürdürülen bir paradigmalar savaşının kırıntılarıdır. Paradigması yaklaşık olarak 1970'lere gelindiğinde iflas etmiş olan bir devlete yeni paradigma biçme mücadelesidir. Paradigmalar tahterevallisinde sözüm ona birer oyuncuymuş gibi duran figüranların hiç biri, kendi başlarına, devlete yeni bir paradigma belirleyemez. Çünkü kapitalizmin ve düzenin siyasal bilinç sınırları içerisinde kalınarak, bugünkü koşullar veri olduğu sürece de bu olanaklı değildir zaten. Bunların dışına çıkmak ise, sınıflar mücadelesi temeline, dünyanın her metrekaresinde kapitalizmi yadsıyan yeni bir

toplum projesiyle olanaklıdır."

Yok sayılanları ve 'vefa'yı gözeten yolun bu noktasında, Metin Çulhaoğlu'nun, *Bin Yıl Eşiğinde Marksizm Ve Türkiye Solu* başlıklı kitabını anacağım. 1997'nin Eylül'ünde basılan ve hak ettiği şekilde değerlendirilmemiş bu kitap, 'aydın' üstüne çok önemli tespitler de içermektedir. Yazının başına aldığım cümlelerden başka, bu kitaptan bir alıntı daha yapacağım ki, Çulhaoğlu da bu paragrafta Sartre'a referans vermektedir: "Aydın, düzen ve akılcılık aranişi içinde olduğu söylendi. Ancak bu araniş, kesinlikle, kendi içinde düzenli ve oturmuş olan aydının, kendine dışsal düzensizliklere ve çarpıklıklara tepkisinden ibaret değildir. Tersine, aydını asıl hareketlendiren, bizzat kendi konumunun da bir çelişki içermesidir. Aydın, içinde bulunduğu toplumsal bütünlüğü nesnel olarak düşünemez; çünkü bu bütünün içerdiği çelişki ona içseldir. Aynı aydın, kendini öznel olarak sorgulayamaz da; çünkü kendini salt kendisiyle yapmamakta, onu da 'yapan' bir toplumun içinde yaşamaktadır. İşte, aydını hareketlendiren, bu gerilimin yarattığı dürtülerdir. Yineliyorum: Hareket adına hareket değil; bir birey olarak toplumla gerilim yaşamayacağı, toplumun kendine yansıttığı çelişkilerden arınabileceği ve kendini salt kendisi olarak sorgulayabileceği bir ortama ulaşmak için hareket..."

İşte bu 'zemin' ve 'ahval'; draje'yle beslenenleri de, kale arkası'nda solculuk yapanları da, moda meraklılarını da, her 'numara'yı deneyenleri de besliyor...

Marksizmin ve işçi sınıfının ölümünü ilan edecekler; sonra, yahu ölmemiş bayılmışmış diyecekler, yaka rengi ya da etek boyu üstünden ahkâm kesecekler ve işi 'Marx'ın Hayaletleri'ne kadar götürecekler!

Evet, aynen böyle yapıyorlar: "27. Günümüz Sanatçılar Sergisi'nin 'sahibi' Akbank'ın üç küratörü Irina Batkova, Bart van der Heide ve Adnan Yıldız, bir metin döşeniyorlar, "Cem

Karaca'nın 'İşçisin sen işçi kall' şarkısından girip, Derrida'nın "Marx'ın Hayaletleri"nden çıkıyorlar, Negri ve Hardt'ın 'İmparatorluk'ta ele aldıkları 'maddi olmayan emek' kavramına değinerek, yaratma 'eylem'inden söz eden Deleuze'e varıyorlar. Sergiyi de 'Emeğini yaşatmak için hayatını veren kahramanlara ve yaşamı savunan emekçilere' adıyorlar."

Sergiyi ilişkin yazısına, "Küratöryal manifestonun eziciliği" başlığını uygun görmüş olan Ahu Antmen, manifestonun işleri ezmekle kalmayıp "boşlukta asılı kalan sözcüklere" dönüştüğünü söylüyor... "İşçilik, emekçilik gibi kavramlar, Türkiye'nin en kurumsallaşmış banka galerilerinden birinde sergilenen işlere iddialı bir fon olmaktan öteye" gidememiş... Vah, vah, vah!

Vah, vah, vah; "boşlukta asılı kalan sözcüklere"...

Bu, "boşlukta asılı kalan sözcükler" lâfından epey ekmek yeriz!

Nasıl yeriz?

Kim ne derse desin, 'kelimelerden ötesi'yle başını belâya sokmama konusunda son derece kararlı bir aydın tarikatı vardır... Ve, turnusol kağıdı 'kelimeler'le 'ötesi' arasında asılı durmaktadır.

Şunu düşünmek çok tuhaf 'ediyor' beni: Frankfurt Okulu düşünürleri, 'French Theory' mensupları, 'Eleştirel Teori'ciler vs. alıp başını giderken, Küba'da, Vietnam'da, Cezayir'de, Türkiye'de; denizin tuzdan ayrışmadığı bütün coğrafyalarda başka bir 'film' çekiliyordu yahu!

Sonra, çocukların 'oyun hamuru/çamuru' düşüveriyor aklıma; eline alıp binbir şekil çıkartıveriyorsun ve insanın 'öz'üne kayıveriyor aklın... 'Özcü' ya da 'karşı-özcü' olmadan, Vahi Öz kıvamında durayım diyorum, zor iş!

Sanıyorum, olsa da olmasa da; 'bilinçaltı' dediğimiz o 'yer' bunca solcu türünün/ hizbinin/ dergisinin/ partisinin/ bireyin, çeşitliliğe rağmen ve herhalde bu çeşitlilik yüzünden 'kollektif şey'... Ne söylüyorum: İnsan olarak türümüzün ortak yanları gibi solcu olarak 'türsel' arka planımızın sessizliğinde salınım uçları belli bir 'kollektif alan' var ve bu arazide tuttuğu yerle tanımlı herkes... Bu arazi, bir yanda "steril bir tutumla 'dünyadan kaçınma' riski"ne batanlar; öte yanda "reel-somut ütopuyla temellendirdiği iyimserliği, 'dünyaya katılmak' uğruna hata yapma, 'eksik ve yanlış söyleme' riskine açık" olanları barındırmaktadır... (son iki tırnaklı cümle, Tanıl Bora'nın, "Toplum ve Bilim" in 110. sayısındaki yazısından. Yazının tam adı: "Peygamberâne ve 'geveze'? Ernst Bloch ve Eleştirel Teori: Akrabalıklar ve mesafeler'dir.) İnsan; değişik 'kaçınma' türleri barındıran hayatın içinde, sosyalistlerle konuşmak yerine 'üçüncü türden' ilişkileri kovalayan 'hamur/ çamur solcu' aydınların 'dünyaya katılma' hallerini düşünüyor da...

Sonra insan; 'beyhude'liği kurcalayışı yüzünden 'not aldığı' Şükrü Argın'ın, "Nihayet, tam zamanında, fakat... 'Eleştirel Teori'nin Türkiye mecrası' başlıklı yazısını da okuyunca ("Toplum ve Bilim", 110. sayı), bu 'kollektif alan'a bir başka türlü düşüveriyor.

Şimdi bu akademik makale isimlerinin başdöndürücülüğünden uzaklaşmak için ortalığı bir toparlayalım.

Yazısında uzun uzun, o mızımlanan muhterem şahısların; Adorno'nun, Horkheimer'in, X'in, Y'nin, Z'nin maceralarının peşinde koşan ve okuru koşturan Argın, birden bizi "ayın karanlık yüzü"nden çıkarıyor... Çünkü, bu yazısına çalışırken çekmecesinden çıkarıp baktığı bir fotoğraf giriyor sahneye: "Söz konusu fotoğraf; **Mahir Çayan ile Ulaş Bardakçı'nın** -sanırım bir mahkeme salonunda- iki tahta iskemle üzerinde yan yana oturmuş biraz yorgun ve bitkin, ancak sıcak, dostane, **kardeşçe el sıkışma hallerini** dondurmıştu. İşte bu fotoğrafa bakarken, her baktığımda içime işleyen kayıp duygusunun, sadece o iki genç insanın yitirilmiş olmasıyla değil, aynı zamanda o an onlar arasında kurulmuş olan o sıcak dostluk hissini yitirilmiş olmasıyla da ilgili olduğuna dair sezgimin, Badiou'nun o sözde kastettiği şeyle tam anlamıyla çakıştığını düşündüm."

Burada haliyle Badiou'nun "sözünün" açıklanması gerekiyor. Alain Badiou, bir röportajında, "bugün görevimizin 'sadakate sadakat' olduğu mealinde, görünüşte tuhaf, dahası açıkça 'totolojik' görünen bir şeyden söz ediyordu" diye yazmış, Argın. (Bu röportaj, "Mesele"nin 9. sayısında, Şükrü Argın çevirisiyle yer alıyor.)

Ve, Argın, Badiou'nun, "bizim bugün, öylece oturup o güzel insanların o zamanlar birbirlerine göstermiş oldukları sadakate, dostluğa hayran hayran bakıp iç geçirmek yerine, kalkıp şimdi ve burada aramızda bu türden bir sadakat ve dostluk bağı kurmamız gerektiğine işaret etmek istediğini anladım" diyor...

Sonra oturuyor, Abuşoğlu'nun Ulus Baker'in ardından yazdığı "Ulus'un Bakışı" başlıklı yazısındaki şu satırların altını çiziyor: "Bir gün ortak bir dostumuzdan söz ederken 'bir kişi, kimi zaman bir gruptan, örgütten ya da partiden çok daha fazla etkili olabilir, 'örgütlü' olabilir, insanlar arasında akışlar yaratabilir' demişti. Kendisi de dostluğu örgütledi. Zaten, 'devrimci siyaset hakiki siyasettir, dostluğun siyasetidir, Türkiye'de darbe ile beraber yitip giden ve yeniden icat edilmesi gereken şey budur' diyen de o değil miydi?"

Bu yazıdaki meselemin 'keşfedilecek devrimci aşk patikaları' olduğu umarım anlaşılmıştır... Bunca şeyi ucu ucuna eklemem bunun içindir... Fazla ve dağınık 'flörtçü' olduğum zehabına kapılanlara söylüyorum, **beyninizi ve ruhunuzu az'la ve asla kasmayınız!**

Şimdi susuyorum...

Sanatı denetleme yöntemleri

Büyük burjuvazi harcadığı her kuruşun hesabını yapacak kadar, küçük burjuvazinin aklının bir türlü ermediği, ekonomi-güncel sanat-politika ilişkisini bilir. Üstelik bunu sanata destek adı altında pazarlamasını da! Günaydın sanat camiası, neo-liberalizme hoş geldiniz.

İnsanlık kültürünün saygı duyulan haşarı çocuğu olan sanat, özgür ifadeye en müsait alan olduğu yanlışsının da etkisiyle, isyankâr ruhların huzur bulmak için sığınak aradıklarında kendilerini attıkları ilk bölge olagelmıştır. Ne var ki, isyankârlık sanatçı olmak için yeterli bir gerekçe olmadığı gibi, direkt ifadeye meyilli, duygusalığa açık ve güdümlenmeye elverişli olmasından dolayı da, çokluk, yaratıcılığın önünde bir ayak bağıdır. Çok yazmış olan ama yüzeyselliğinden dolayı bir türlü edebiyatçı diyemediğim **Charles Bukowski**, eğer onu gömen Budist rahiplerin inandığı üzere *reenkame* olmuşsa, bu cümlelerden dolayı umarım bozulmaz. Ortaya koyduğu aykırı kişiliğin Türkiye'deki benzeri sayılabilecek rahmetli ressam **Rafet Ekiz** de aynı bağlamda değerlendirilebilir. Ancak, bir farkla. Bukowski hak ettiğinden fazla ilgiye mahzar olmuşken, bizim açımızdan yazık olan şu ki, Rafet'in resmi, onu çok sevenleriyle umursamayanları ve özenip de onun gibi olamayanlar ile ondan nefret edenleri arasında, olgunlaşmadan, kendi gibi, kimvurduya gitmiştir. Onun yaşam biçimine, isyanına ve öfkesine hayran olanlar, muhtemelen anlayamadıkları soyut resmine korku dolu bir saygıyla yaklaştılar. Oysa işlerinin zamana karşı konumlandığı nesnel çözümleme ve eleştiri o yaşarken yapılmadığı gibi, ölümünden sonra da ortaya konmadığı için, asıl üzücü olan, Rafet'ten de geriye toplumsal olarak bir iz kalmamış olmasıdır.

Bir sanatçıyı öldürmek istiyorsanız onu mitleştirin.

Orhan Pamuk iyi bir yazar olabilir. *Kara Kitap*'i, benim için sıkıntılı başlayan-1991 yazında, art arda iki kez okumuştum ve aldığım haz sıkıntıyı tamamen unutturmuştu. *Benim Adım Kırmızı*'yı okurken ise romanın altında yattığı iddia edilen Yahudi tarihinin rehabilitasyonunu fark etmediğimi itiraf etmeliyim. Ama *Kar*'ı okurken, güncel bir beklentiye karşılamak için yazıldığı duygusunu üzerimden atamamıştım. Bir sanat yapıtı için en büyük lânet, izleyicide kendisini etkilemek için üretildiği duygusu bırakmasıdır. Ne var ki, bütün bunların Nobel denilen kaideye tırmanmak için iplerin uç uca bağlanması demek olduğunu anlamam için meğer epey zaman geçmesi gerekiyormuş. Pamuk, bu arada, Ermenilerle Kürtlere dair cümlesini sökağa salmıştı bile.

Maxim Gorki, romanda eleştirinin karakterlerin ağzından dökülen cümlelerde değil, romanın kurgusunda yer alması gerektiğini yazmıştı. Pamuk ise bir adım daha geri giderek, romanda karakterlerine bile söyletmediği eleştiriyi kendi ağzıyla, Avrupalı bir gazetecinin ses kayıt cihazına üfleyivermişti. Madem böyle bir derdi vardı da, *Karromanı*, ele aldığı zaman ve mekân olarak, bu eleştirisini içine yedirebileceği sınırsız olanaklar sunarken, yazarlığı neredeydi? (Aradan parça: **Nuri Bilge Ceylan**'ın, 2007'de Antalya Film

Olacak Dua, neon enstelasyon, sufi müziği, 11. İstanbul Bienali

Festivalinde izlediğim ve oldukça zayıf bulduğum *İklimler*'inin de, hiç gereği ve alakası yokken Van Gölü'ndeki adada yer alan, Ermenilerden kalma Akhtamar Surp Haç kilisesinde bitmesi şaşırtıcıydı. Cannes'da da ödül alan bu filme *Eurimages*'dan maddi destek (200 bin Euro?) verildiğini okumuştum. Benzer destek, yine bu yıl Cannes'da ödüllendirilen *Üç Maymun*'a da verilmişti. Bu durumda, ülkesini 'yalnız ve güzel' olarak niteleyen Ceylan'ın kendisinin pek de yalnız olmadığını söylemeden geçmeyeyim dedim.) Orhan Pamuk olayında ise gerisi malumunuz: Nobel ödülü (Türkiye Yazarlar Sendikasına göre ücret), alkışlar, eleştiriler, tepkiler, edebiyattan başka her şeyin konuşulduğu günler. Eleştiren tarafta olan bizler Doğan Medya'da nelerle suçlanmamıştık ki: 'Kıskanç Türk erkekleri' (O. Pamuk), 'Dar ufuklu taşralılar' (T. Eryılmaz), 'Nazi propagandacıları', vs... Ama kesin olan şu ki, Orhan Pamuk Kar'ın yayımlandığı Ocak 2002'den beri üzerine çalıştığı söylenen romanı bir türlü piyasaya süremiyor. Elimize ulaştığında da bizi neyin beklediği meçhul.

Bir sanatçının yaratıcılığını bitirmek istiyorsanız onu ödüllendirin.

Soyut dışavurumcu CIA!

Sanatın işlevi üzerine uzun zamandır düşünüyorum insanlığı. Henüz net bir sonuca ulaşılmadıysa da bazı fikirlerin belirginleştiği söylenebilir. Sanatın kullanımı konusunda, yaşanan tecrübelerden burjuvazinin ve Sağ'ın, sosyalistlerden çok daha fazla ders çıkardığını üzülen kabul etmek durumundayım. Aynı burjuvazi, insanlık tarihinin en yıkıcı, açıkça kendisine düşman sanat akımı olan *Dada*'yı bile sermaye çarkında öğütüp, gülsuyuyla yıkanmış müzelerde sık çerçeveler içine sokmayı başardı ya, gerisini düşünmeye dahi gerek yok. Sosyalist sanat dengiğinde akla yalnızca kurumuş, büzülmüş bir '**Sosyalist Gerçekçilik**'in gelmesi ise ne kadar acı! Burada kapitalist propagandanın rolünü inkâr etmesek de, bu akımın süngerleşmesinde sanatçıların üstlendiği aktif rolü de göz ardı edemeyiz. Hâlbuki liberal kapitalist sistem sanatın ideolojik savaşta araçsallaştırılması

konusunda çok daha rafine yöntemler kullanıyor. Tarih yazımı/müzecilik ve küratörlük bu noktada kilit rol üstlenmiş durumdadır. İlki neyin ve kimin, hangi nedenlerden dolayı önemli olduğunu belleklere kazıma meşgulken, ikincisi de bu yazımın içine girebilecek adayların tasnifiyle ilgileniyor. Soğuk savaş yıllarında 'Sosyalist Gerçekçilik'e karşı, özellikle **New York Museum of Modern Art (MOMA)** tarafından desteklenen '**Soyut Dışavurumculuk**' akımının '*ideolojinin boyunduruğundan yoksun, apolitik, dolayısıyla özgür*' nitelendirmeleriyle çağın öncü sanatı olarak tüm dünyada pazarlandığını hatırlıyoruz. Ne var ki, MOMA'nın neredeyse tüm müdürlerinin o makama gelmeden önce ya da sonra CIA'de görevli olduklarını da! Bunca 'özgürlüğe' rağmen bu akımın üç ağır topunun (A. Gorky, J. Pollock, M. Rothko) intihar etmiş olmalarının ardındaki sır perdesi de hâlâ aralanmış değil. Karşı kamptaki cinayet ve intiharları titizlikle araştırıp nedenlerini açıklayan liberal sanat psikologlarının bu intiharları henüz aydınlat(a)mamış olmaları gerçekten düşündürücüdür.

Bir sanatçıyı kullanmak istiyorsanız onu yüceltin. Şakşakçıların sevinçle duyurdukları üzere, nihayet bizim burjuvazimiz de güncel sanatın faydalarını keşfetmiş durumda. Özel (tabela) Üniversiteler(i) bünyelerindeki, girmek için yalnızca taban puanın yeterli olduğu 'güzel sanatlar fakülteleri'nde yeteneksiz, birikimsiz gençlere çuvala para karşılığı 'sanatçı' payesi veriyor. Her zengin ailenin, ya bir müzesi ya da bir 'güncel sanat merkezi' ve emrinde çalışan küratörleri var. Daha önce **Eczacıbaşı** ailesi tarafından desteklenen **İstanbul Bienali**, on yıllığına **Koç Holding**'in himayesinde. Maaşlı sanat eleştirmenleri, burjuvazimize '*sanatçıları, oluşturacakları bağımsız fonlar aracılığıyla da destekleyebileceklerini*' akıl veriyor. Burjuvazi dünyanın neresinde, tarihin hangi döneminde oluşturduğu fonları 'bağımsız' bırakmış? Böyle bir cümleyi söylemekten öte, inanmak için vejetaryen kasapların da gerçekten var olduğuna inanmak gerek. **Beral Madra**'nın Avrupa'da var olduğunu iddia ettiği bu tür fonların bağımsızlığını tartabilmesi için, o fonların yönetim kurulunu oluşturan kişilerin daha önce nelerde görev aldıklarına bakmasını tavsiye ediyorum.

Avrupa'yı bilmiyorsanız Türkiye için örnek mi istiyorsunuz? Bakınız: **Açık Toplum Enstitüsü**'nün destek verdiği oluşumlar. Hayalci olmaya gerek yok, büyük burjuvazi harcadığı her kuruşun hesabını yapacak kadar, küçük burjuvazinin aklının bir türlü ermediği, ekonomi-güncel sanat-politika ilişkisini bilir. Üstelik bunu sanata destek adı altında pazarlamasını da! Günaydın sanat camiası, neo-liberalizme hoş geldiniz.

Bir sanatçıyı hadım etmek istiyorsanız onu himaye edin.

Sözüm, yerden aldığı taşı, Şeytan'ın ayak izi olduğu varsayılan oyuğa fırlatırken bi yandan da, "Yürü s.ktir git gözü kör olasıca!" diyen türbanlı ablaya... Ablam n'aptın sen ya?!

Alkışlamak ve şeytan taşlamak!

Bu gidiş, gidiş değil arkadaşlar. Biliyorum maksadınız şaka yapmak ve bi parça olsun eğlenmek ama artık işin suyu çıktı. Absürdün de bi sınırı var yani, bi dur noktası var. O filmdeki adam gibi hissetmeye başladım kendimi; bi dünya insan kameralarla adamın hayatını izlerken bi yandan da adama kolpa açıyolar hani. Ben de bi yerde bi kameraya rastlarsam ve hepsinizin toplanıp bana kumpas açtığının farkına varırsam Mr. Truman kadar sakin duramam, benden tehditlemesi. Bu çünkü bi adama müşhil hapı verip adamın sancılarını, birbirini dirsekle dürterek izlemeye benzer bi durum. Ve ben kendimden tırsıyorum o müşhilin sonuçlarına hepimizi ortak ederim diye. Yani benim sindirim sistemi sancılarımın neticelerine siz başka katlanımlarla iştirak edersiniz!

Tamam toplum olarak yaşayalım, ortak yaşam alanlarımız olsun, etrafımızda olup bitene karşı benzer duygular içine girelim... De, üç günde bir başka başka manyaklıklar icad edilmesin abicim. Adapte olacağız diye göbek çatlatmaktan imanımız gevredi yahu. Ki taniyanlar bilir, öyle ota boka çatlayacak kadar dayanıksız bir göbek sahibi değiliz çok şükür.

Şakşaklama ritüeli

Bacak kadar veletken bi mana veremezdik, hususi günlerde, üstü açık arabalarla önümüzden geçen ekabirin alkışlarla nümayişlenmesine. Elemanların da anlamsız bulduğunu düşünürdük ki, değilmiş. Onların suretlerindeki ifade hareket halindeki otomobilde ayakta durabilmenin zorluğundan kaynaklanıyormuş. Sonradan sonraya anladık ki, alkış eşliğinde taltif edilen iktidarmış. Çoğunlukta duran edilgen kesim, azınlıktaki eden kesimi, "Ulan biz yapamadık ama bu pezevenkler binbir türlü taklayla sırtımıza çıktı, helal olsun!" duygusuyla şakşaklıyormuş. Bu şakşakın ötesinde de alttan alttan ayar verme hinliği yatıyormuş. Bi yandan tiksiniirken, nefret ederken, öte yandan 'yine de zeval görmeye' açmazı imiş bu alkışların sebebi, bunu anladık.

Sonra ilk ne zaman uygulandı bilmiyorum, cenaze alkışlama manyaklığı peydah oldu. Oradan sonra ben hadiseye uyandım. Mana vermek şöyle dursun, bunun beni çileden çıkarmak için kurulmuş bir tezgah olduğuna emin oldum. Yok yok hiç inkar etmeyin, ölüm alkışlanır mı yahu? Ne yani, "Bravo hocam çok güzel öldünüz, biz de sizden böyle bi atraksiyon bekliyorduk," düşüncesiyle mi el çırpıyorsunuz ceset kimselere? Ya da şu yukarıdaki gibi zerzevatın alkışlanmasındaki duygu mu sizi galeyana getiren? "Ulan bu içine ettiğimin hayatını biz sürükleyip duracağız, herif ne güzel öldü bel!" hissi mi ellerinizi birbirine çıptıran. Entel dantel ayaklarıyla da kimse; "Efendim yaşam

sahnesinden çekilirken bu güzel insan, sergilediği performansı takdir maksadıyla yüreğimizin sesini ellerimizin yordamıyla iletiyoruz kendisine," cümleleri kurmasın. Gelin adam gibi itiraf edin; "Hacı biz seninle kafa buluyoruz, senin böyle öfkeden renkten renge girmen hoşumuza gidiyor," diye, ben de rahatlayayım siz de.

Bikaç kere denk geldiğimiz uçak yolcularımızın yere iniş aşamasında sergilenen pilotâ yalakalık alkışını hiç söz konusu etmiyorum farkındaysanız. Ayıptır söylemesi benliğimin 'derinliklerinden' gelen yusuf yusuf nidaları eşliğinde avuçlarım patlarcasına, "Var olasin kokpitin padişahı, aslansın, kaptansın!" haykırılarıyla hayranlığımı dile ve ele getirmişimdir yalan yok. Kolpaysa kolpa, buraya ben de katılıyorum işte. Ama diğer alkış platformlarının samimi olduğunu bana yutturamazsınız.

Eşeğin örekesine arazöz!

Çünkü ben böyle, "Dur bakalım nereye kadar abaracaklar?" dedikçe siz eşeğin örekesine arazöz tasarlamaya kadar vardırırdınız mevzuu. Bayağı bir senedir sevgili kasabamın meşhur seyir tepesi Şeytan

Sofrası'na gitmiyordum. Nemin, pusun görüşü engellemediği zamanlarda Assos'tan Karaburun'a kadar geniş bir coğrafyayı, karşı kıyı Midilli'yi de içine alacak şekilde panoramik kapasiteye sahip bir yükseklikte adı anılan nokta. Söylenceye göre cennetten kovulan İblis, Koca Tanrı'dan, "Bari dünyada güzel bir yer ver de memleket hasreti çekmeyelim," kıyağı diliyor. Yav bakmayın öyle, "Ne cenneti lan?" şekilli anlamaz anlamaz. Hepimizin malumudur ki Lucifer'in kafa kağıdında uyruk olarak melek ibaresi yer alır. Bu titre ithafen de kendisine bizim kasabanın tepelerinden biri tahsis ediliyor. Eleman orada hakikaten kendi vatani kadar mest olunası bir güzelliği temaşa ederek, ekmek elden su gölden takılıyor. Lakin sonra Adem'in insanüstü çabasıyla yere göğe sığamayan nüfus, "Hafız mayolar altımızda, yürüyün denize!" iştihasıyla nasırlı bi geliş geldiye bu yana doğru, seninki sofrayı-mofrayı unutup topukluyor. İşte bu firardan da geriye kayaların üstündeki ayak izi kalıyor. Ayak izi derken senin benim gibi normal bi ayak boyutu gelmesin aklınıza. (Hoş benim ayaklar da normal boyutta değil ya ayrı mevzu. Rabbim öyle bi ayak dizaynı reva görmüş ki ben kuluna, en azılı ayak fetişistine göster ossaat tövbelenir.) Neyse bu Lucifer Abi'nin ayak izi de öyle seksen doksan santimlik bir ayağın izi.

Gel zaman, git zaman, olay turistik mecra ya dökülünce belediyeden ihaleyle tepenin işletim hakkını edinen abiler, ayak iziyle bir demir kafes yaptırmışlar. Yahu ben ne bileyim ne diye yaptırmışlar. Şeytanın ayak izinden medet umup para atacak kadar paganizmi bünyeden sökemeceğini öngörmüşler insanoğlunun herhalde. Yemin ediyorum sade yurdum insanı değil, oradaki üç beş kuruş bozukluğu görüp, "Aha dilek ritüeli!" diye sikke yağıdırıyor yetmiş iki millet. Yetmiyor o çukuru

metal parayla doldurma dangalaklığı, hemen yan taraftaki ağacı da çaputa boğuyorlar.

Bunlar işin söylence kısmına ait geyikler tabii ki. Manzara boyutuna geçildiği vakit insan gerçekten cennete iman ediyor. İrili ufaklı bi dolu ada, koy, boğaz, kumsal insanın ayaklarının dibinde. Az kafayı kaldır en uzaktaki memlekete bile dokunacağını zannediyorsun. Girişimci zihniyet gazinoydu, büfeydi, çay bahçesiydi bi alay oturlası yer inşa etmiş, bi yandan yiyip içiyorsun bi yandan da tabiata karışyorsun. En şekillisi de gurub vakti oluşan görüntü. Güneş her tarafı eflatuna boyayarak elveda diyor güne ve insan ister istemez etkileniyor.

Yıkıl karşımdan şeytan!

İşte beni ayar eden durum da tam bu esnada cereyan etti. Biz çıkmıyoruz ya kaç senedir Şeytan Sofrası'na. E köpeksiz köyde değneksiz gezilmesi adettendir diyerek şekil oturtmuşlar hemen. Güneş kendini Midilli'nin dağları arasındaki kovuğuna monte etmek üzereyken, millet sanki komut almış gibi geri saymaya başlamaz mı? "Yav uzay mekiği mi besliyoruz ne ki şimdi bu?" demeye kalmadan Güneş gözden kaybolur kaybolmaz bir alkış tufanı koptu. Anlattım ya, benim temkinim var böylesi durumlara, hemen çaktım köfteyi. Gene kendi aralarında sözleşip benimle kafa buluyorlar. Öyle değil mi ama? Yoksa kim, neden akıl etsin ki milyonlarca yıldır kendi halinde doğup batan ve başka türüsünü de becermesi mümkün olmayan güneşi gaza getirmeyi? Gaza gelmesi istenenin benim olduğum kabak gibi ortada işte! Bikaç kişiyle paylaşayım dedim vaziyetin tuhaflığını, onlar da aynı tiyatronun oyuncusu olduklarından mıdır nedir, "Yav işte çok güzel bir duruma tanık olmanın coşkusunu dışa vuruyorlar," yollu tahlil cümlelerine maruz kaldım. N'olucak peki? Bi süre sonra "Vay gözünü sevdimin yağmuru ne hoş yağıdı!" diye bulutlara pankart mı açacağız? Ay tam dolunken çakmakları yakıp Samanyolu'nu mu çığıracağız göğe bakıp? Yer miyim lan ben bu numaraları, kaçın kurrasıyım ben haberiniz var mı? Hadi hadi bırakın bu boş işleri, ben size ne yaptım ki beni patlatmaya uğraşıyorsunuz? Buradan tüm bu gariplikleri sergileyen vatandaşlarımızı az evvel bahsettiğim geri sayımla kendilerine gelmeye davet ediyorum.

Son sözüm de sanki tüm bunlar yeterince tuhaf değilmiş gibi yerden aldığı taşı, Şeytan'ın ayak izi olduğu varsayılan oyuğa fırlatırken bi yandan da, "Yürü s.ktir git gözü kör olasıca!" diyen türbanlı ablaya. Ablam n'aptın sen ya?! Tamam, uzaylılara dahi reva görülen bir kıskışlama şeklidir bi sevgili yurtdumda... Da, senin zihniyet, "Şekil buysa taş atarım, haccın yüzde yirmisini kaparım," yolluyken hastır çekmek neyin nesi? Bu kadar hınçlanacak ne yaptı ki sana elin garibi?

RED Ramazan özel neşriyatı...

Çepe çevre çevirdiğiniz!

Çevre: Bir şeyin yakını –kişinin içinde bulunduğu ortam– aynı konu ile ilgisi bulunan kimselerin tümü–hayatın gelişmesinde etkili olan doğal, toplumsal, kültürel dış faktörlerin bütünlüğü.

Çevre kirliliği: Doğal kaynakların aşırı ve yanlış kullanılması ve tahrip edilmesi sonucunda, dengenin olumsuz yönde bozulması...

Çevrecinin daniskaları.

Su havzalarına yapılan fabrika ve TOKİ evleri. Tarım alanlarının, sit alanlarının ve ormanların imara açılması. Denizlerimizin sorumsuzca kirlenmesi. Sürekli yanan ormanlar, şekilsiz Arap mimarisi. Ahmed-i Necad'ın adam yerine koymadığı el etek öpen devlet büyükleri, rant köpeği yandaş müteahhitler. 'Kutsal ramazan' diyerek şişirilen fiyatlar. Rüşvetin belgesi. Yüzsüzlük... Başbakanının, özel hastanesinin olduğu bir ülkede, uyduruk sağlık reformları. Arap milliyetçileri için özel icat demokrasi. Çepeçevre kuşatılmış bir ülke ve açlık sınırına dayanmış umutsuz çoğunluğun anlamsız tevekkülü. Kuşatılmış koyalarda, haşemalı, pardösülü yüzebilme ayrıcalığı. İçki satan Alevi yurttaş belediyenin özel güvenlik birimlerinin, 'özel' dayaağı... Bu arada, cezaevlerinde, F tiplerinde ölümü bekleyen, hiçbir trilyona elini sürmemiş, kimi kanser, kimi hepatit, kimi akciğer hastası mahkumlar... Tedavi olma olanakları ellerinden alınıyor, infaz ediliyorlar. Ne hükümetin, ne muhalefetin ne de medyanın umurunda...

Vatandaş ise, her türlü sorumluluktan 'ekmek - parası' söylemiyle yırtıyor. Çevrecinin daniskası başbakan gerçek bir çevrecidir. 'Yakın çevreci'dir ama olsun, sonuçta çevrecidir. Yanında yöresinde bir tek fakir göremezsiniz.

Hatta öyle zenginler vardır ki bu ülkede, dünya şaşar. Beş yıldızlı iftar sofralarının artığıyla beş yıl beslenecek bir fukara ordusu, şükretmek yoluyla Allah'a yakınlaşmanın gururunu yaşarken, sorgulamayı aklından bile geçirmez. Bin şükür!..

AB ve ABD güdümlü ekonomiler, hiçe sayılan Montrö antlaşmaları, Boğazlar'dan elini kolunu sallayarak geçebilen Amerikan 'yardım' gemileri ve onlara koruma amaçlı kılavuzluk yapan savaş gemileri. Bu ramazan sert geçecek. 'Mahalle baskısı' palavralarıyla birey olma özgürlüğü ellerinden alınmaya çalışılan ümmet, açlıkla boğuşurken talimli olduğu ramazanı yine aç geçirecek.

Karadeniz'in doğasını tahrip eden zihniyet, çevrecilere Sinop'ta, Artvin'de ve ülkenin her yerinde şiddet uygulamaya devam edecek...

Evet, bir çevre oluştu. Bugüne kadar hiç bu denli hayatımıza girememiş, dolayısıyla takiyye ve yalanla ve iç-dış destekle beslenip canlandırılmış bir çevre girdi yaşamlarımıza. 'Özgürlükçü solcu'larımızın alkışlarıyla...

Irak işgalinde ölenlere her gün yenileri eklenirken, Afganistan'da Amerikan askerlerinin 100'e yakın sivil öldürmesi yine Amerikan makamlarının açıklamalarıyla doğal sayılıyor.

Görgüsüz belediyeler, yalanlarını kocaman pankartlarla köprülere, geçitlere, duvarlara, 'bilboard'lara asıyor. Açık hava 61 yıldır ilk kez onarılmış. Zaten her yıl doğa koşullarının çürüttüğü plastik oturmalklar değişmek zorunda. Bir de sanatseveri fahiş fiyatlarla cezalandıran sandviç ve meşrubat satan büfeci değişmiş. Tabii her şey ikiye katlanmış.

Halktan çaldıklarıyla, "Malım var!" diye övünmek görgüsüzlüktür. Arsız sermayelerin teşhir alanıdır artık şehirler. En büyük, en pahalı, en ilk, en gereksiz lüks, engereklerdir görgüsüz yılanların.

Artık parlamento tıkanmıştır. Ülke, tarikatların rant kavgalarıyla ve birbirlerini afişe ederek hesaplaşacağı günleri bekleyerek çare arar hala gelmiştir. Yaratılan ekonomik krizin en son

halkası görülen işçiler, küçük esnaf ve çiftçiler... ve açık kimseyi tedirgin etmemektedir. Çünkü yeterli cezaevi ve biber gazı her daim mevcuttur.

Ama sera gazının kimse farkında değildir.

Soygun, talan, iftira, yalan, sömürü hiç bu kadar ayyuka çıkmamıştı.

Başbakan, hükümet ve cumhurbaşkanı çevredir. Evlatlarına faydalı birkaç vatan yetiştirmişlerdir. Vatana faydalı evlatlarınsa, yerleri hazırdır zaten.

Ayrıca vefalıdır. İcazet aldıkları herkesi, -Fettullah'tan Erbakan'a- aklamışlardır. Birde Allah'ın izniyle davaları zaman aşımına uğradığında kim tutar onları?! Durmak yok, yola devam!

• Ateşe koşan pervanelere küçük bir not: "İstanbul saraylar kenti ama sarayları yaptıranlar artık yok." Yani öldü hepsi. Hırlısı, hırsız, hırsız, hırsız... Hepsi öldü. Hepinizi ramazan ayında türlü şarlatanlıklarla sosyete yatırı haline getirilmiş, aslında geyik olsun diye yapılan 'Bardakçı Baba türbesi'ne bekliyorum. Durmak yok, yemeye, çalmaya, yalana, iftiraya, emperyalistlere uşaklığa ve tabii çevrecinin daniskalığına devam!

İstatistiğin namusu!

Asgari ücretin çokluğundan dert yananlar oluyordu da benim gibi avanaklar bu dert yananların derdini bir türlü anlamıyordu.

Meğer asgari ücret gerçekten çokmuş, bir servet değerindeymiş. Bir tek asgari ücret, değil 4 kişilik bir aileyi, iki aileyi bile rahatlıkla geçindirirmiş.

Neyse ki, memleketin okumuş yazmış insanları oturup adamakıllı hesapladı da, huzur ortamını bozmak isteyenlerin foyası gün gibi açığa çıktı!..

255 lirası olan bir aile 'lord ailesi' sayılır, sırtı yere gelmez, yediği önünde yemediği arkasında olurmuş.

255 lirası olan 4 kişilik bir aile tıksırıncaya kadar doyar, asla aç kalmazmış.

Üstelik bu 'öylesine yapılmış' bir araştırma da değilmiş.

'Malum' başbakanın çok önemseddiği aslında bir ortaoyundan başka bir şey olmayan kamu ile sendikalar arasında yapılan görüşmelerde masaya getiren devlet ciddiyetiymiş bu 255 lira.

255 lirası olanın bunu bozdurup bozdurup harcaması gerekirken, refah ve huzur ortamını bozmak isteyenler başka türlü konuşuyor tabii.

... Açlık sınırını belirleyen bu devlet ciddiyeti, enflasyonu hesaplayan aynı devlet ciddiyetidir. İstatistik gibi namusu olan bir bilim dalını bu denli başı öne eğik hale getiren bu devlet ciddiyeti, kendisine lazım olan her rakama ulaşmak için hiç çekinmeden bu bilimin onurunu ayaklar altına alıyor.

Dört kişilik bir aileye açlık sınırı olarak 255 lirayı belirleyen 255 TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu), aynı devlet ciddiyeti ve bilim ahlakıyla enflasyonu hesaplıyor.

Çarşı pazar yanarken, elektriğe doğalgaza yüzde 50 zam yapılmışken, temel ihtiyaç maddelerinin fiyat artışları durmak bilmezken enflasyon negatif çıkabiliyor devlet ciddiyeti ve bilim ahlakı gereği.

... Bu arada benden bir tahmin, bu yılın Aralık ayı enflasyonu eksi çıkacak. Ne de olsa enflasyon hedeflemesi var, ücretlinin alması gereken enflasyon farkı var.

... Atasözü şöyle miydi; "Her toplum layık olduğu TÜİK..."

BARAN DENİZ

Bugün 'temiz eller' falan gibi hijyenik laflar eden ve 'darbe karşıtı' operasyonlar gerçekleştirdiğini ileri süren AKP hükümeti, 'darbenin yapılmış'ına karşı kılını bile kıpırdatmıyor.

Amerika'nın 'bizim çocuklar'ı hâlâ iş başında

Önce, kusuruma bakmayın, sekiz yıl önce, 12 Eylül 2000'de yazdığım bir yazıyı aktarmak istiyorum size...

Vay bel.. 12 Eylül 1980'de doğanlar şimdinin 20 (bugün 28) yaşındaki genç kızları, delikanlıları...

Kendi adıma, o gün 11 yaşındaydım. Sabah tuhaf bir telaşla uyandık, radyo açık. Babam, "Hah!" dedi, "Oldu sonunda!" Annem zoraki banyo gününün termosifon ateşçisi konumunda. Suratı asık. Az önce babamla kavga ettiler. Babam, "Yaktırmam kitapları!" diye bağırdı. İkisi de TÖB-DER üyesi. Kardeşim üç yaşında, bağırsıklardan korktu ağlıyor. Annem bizi gösterip, "Şunları düşün" diyor. hareket sağlam!..

Annanem yandaki evden çıkıp geldi, anneme destek oldu. Onlar banyoya başlamış bile. teyzem de yeni mezun öğretmen, o zaman bekar, annanemlerle oturuyor. Evde ağlıyormuş. Ve ben bir köşeye pustum, oturuyorum. Abiler boyaları benim getirdiğimi söyler mi? Ya yazılmaya **erketelik** yaptımı?... Sanki koca darbe benim için yapıldı. Fena halde sıkılıyorum, atacağım suya, Midilli'ye vuracağım kendimi yani. Sokağa çıkmak da yasak. Aslında canım oyun oynamak bile istemiyor. Zaten koca adamız, darbe de yapılmış. Oyun oynama vakti sanki! Tövbe, tövbe...

12 Eylül sabahı, pek çok evde unutulmayacak anılar bıraktı. Ama daha da önemlisi, bıraktığı derin toplumsal izlerdi. 12 Eylül günü, **etrafında** olup biteni idrak edecek yaşta olmayanlar ya da henüz doğmamış olanlar da, bu izlerin etkisini bir biçimde hissediyor hâlâ. Hani ille de bir benzetme yapmak gerekirse, patlayan bir nükleer bombanın yaydığı radyasyon gibi bir şey bu. Bomba patladıktan sonra doğsan bile, bilinçsizce etkilenirsin ya, işte öyle.

12 Eylül'ün en belirgin sonuçları, aptallaştırıcı etkisi ve yaydığı toplumsal paranoya oldu. Bunu anlamak için biraz geri dönmek, hafızayı tazelemek lazım. Partilerin, sendikaların, demeklerin kapatılması değil bahsedeceğimiz. Bunlar zaten bir askeri diktatörlüğün olmazsa olmazları. 12 Eylül darbesi ne yaptı biliyor musunuz? 19 nisan 1983 günü, Cüneyt Arkin'in 'Yıkılmayan Adam' adlı filmi hakkında bile 'komünizm propagandası' yaptığı iddiasıyla dava açıldı!..

Cinnet ortamını düşünsenize. Hem darbe olmuş, hem de darbenin başında Kenan Evren gibi bir zat var. Darbenin ardından, 17 Eylül günü düzenlediği ilk basın toplantısında

bir gazetecinin, "Demokrasiye ne zaman döneceğinizi umuyorsunuz?" diye sorması üzerine aynen şu yanıtı veriyor:

"Zaten biz demokrasiye kaldırmış değiliz. Bunu bilhassa belirtmek isterim."

12 Eylül askeri diktatörlüğü işe önce eğitimden başladı. Binlerce öğretmen gözaltına alınarak işkenceden geçirildi. 23 Ocak 1982'de yapılan bir açıklamaya göre, o tarihte 1.254 öğretmen tutuklu bulunuyordu. 1982 yılsonu itibarıyla görevine son verilen öğretmen sayısı 5 bini aşıyordu. Bu arada, YÖK kurulmuş, üniversiteleri bugüne kadar saran cenderenin ilk adımı atılmıştı. Yaklaşık 200 öğretim üyesinin görevine son verildi.

Genel bilanço'ya bakarsak, durumun ne kadar vahim olduğunu daha iyi anlayabiliriz. 12 Eylül döneminde gözaltına alınanların sayısı 650 bini aşmıştı. Pasaport verilmeyen kişi sayısı yaklaşık 400 bindi. Fişlenenlerin sayısı resmi açıklamalara göre 1 milyon 683 bine ulaşmıştı. 1402 sayılı yasayla, sakıncalı görülüp görevinden alınan kişi sayısı 9 bin 400'ü buldu. 30 bin kişi yurtdışına kaçıp siyasal sığınma talebinde bulundu. 4 bin 843 kişi yurttaşlıktan çıkarıldı. Gazetecilerin aldıkları ceza toplamı 3 bin 315 yıl altı ayı buldu.

Diktatörlük, tam 39 ton kitabı yakarak imha etti. 48 kişi idam edildi. Tutukluluk sırasında 294 kişi kuşkuyla bir biçimde öldü. İşkence yüzünden öldüğü kesinleşenlerin sayısı 171'di. Ve cezaevlerindeki açlık grevlerinde 14 kişi yaşamını yitirdi.

12 Eylül diktatörlüğü toplumun her alanında canlılığı bertaraf etme anlayışıyla hareket etti. Örneğin, Genco Erkal'ın Dostlar Tiyatrosu'nda sunduğu 'Her Gün Yeni Baştan' adlı oyun 8 Mayıs 1981 tarihinde yasaklandı. Adalet Ağaoğlu'nun 'Fikrimin İnce Güllü' adlı romanı 1 Haziran 1981'de toplatıldı. 21 Temmuz 1981'de Girgir mizah dergisinin yayını durduruldu. 9 Aralık 1981 tarihinde, Tarık Akan Türkiye aleyhinde propaganda yapmak suçlamasıyla ve 6 yıl hapis istemiyle yargılanmaya başladı. Yılmaz Güney, 18 Ocak 1982'de 'komünizm propagandası yapmak'tan giyabında 7.5 yıla mahkum edildi ve ardından 7 Aralık'ta bir 7.5 yıl daha ceza aldı. Güney, 6 ocak 1983'de de vatandaşlıktan çıkarılıyor, 15 nisan 1983 tarihli başka bir kararla kendisine ait her türlü eserin basım, yayım, dağıtım ve bulundurulması yasaklanıyordu.

(Bir ara not: nesilden nesile anlatılmış olması lazım; Kenan Evren bir İngiltere gezisinde, Picasso tablolarını gördüğünde, "Ne olacak, bunları ben de yaparım!" demişti.)

Derken, yeni bir anayasa hazırlandı. Bu

anayasa, ki 82 anayasası diye de bilinir, halkoyuna sunulacaktı. Anayasanın kabulü halinde, o sırada devlet başkanı olan Kenan Evren de cumhurbaşkanlığına seçilmiş olacaktı. Kabul edilmezse, rötuşa tabi tutulacaktı ve uzun lafın kısıası, kabul edilene kadar oylanacaktı. 21 Ekim 1982 tarihli MGK açıklamasında ise şöyle laflar geçiyordu:

"Parlamentar demokratik rejime sağlıklı ve güvenli bir biçimde süratle geçebilmeyi sağlamak amacıyla düzenlenmiş olan Anayasa'nın geçici maddeleri ile devlet başkanı'nın radyo-televizyonda ve yurt gezilerinde yapacakları Anayasa'yı tanıtmak konuşmaları hiçbir surette eleştirilemez ve bunlara karşı yazılı veya sözlü herhangi bir beyanda bulunulamaz."

Sonrası malum. Hâlâ yürürlükte olan 82 Anayasası işte bu koşullarda kabul edildi. Sandıktan sadece yüzde 8'lik 'hayır' oyu çıktı. 1983'te ise, 'parlamentar sistem'e bu anayasa ve vetolu bir seçimle gidildi. Ardında yüz binlerin gözyaşını bırakan diktatörlük rejimi böylece 'şeklen' bitmiş oldu. Ama ruhunun hâlâ aramızda dolaşmadığını kim iddia edebilir ki?

Tarih akar, bellekte tarihsel tortu kalır. Anımsananlar arasında, 'komik unsuru' da vardır. Belki de esas olarak 'komik' olan hatırlanır. Çünkü yaşananlar öylesine trajiktir ki, onların anılarına kimse dönmek istemez. Belki de Kenan Evren'in mizah dergilerine konu olmuş tuhafıklarını yazsak bu yıl dönümünde, daha keyifli olabilirdi. Ama yaşananları mahkum etmeksizin ya da onları yok sayarak, düşen bombanın etkisinden de kurtulmak mümkün olmaz.

İlkokul öğretmeni Ali Doğan Gülseven, babam, 12 Eylül döneminde 3 ay görevden uzaklaştırıldı. Pek çokları onun kadar şanslı değildi...

Evet, bugün bir kısım umutsuz 'ulusalci', mahkeme ve sorgu kapılarında kameralara, "Türk Silahlı Kuvvetlerini yıpratmak istiyorlar!" diye biçare bağırırmaya çalışıyor ya, o Türk Silahlı Kuvvetleri'nin komuta kademesi, 12 Eylül 1980'de, hiyerarşik bir biçimde, halka karşı kanlı, acımasız, tamamen hukuksuz, Amerikan uşağı bir darbe gerçekleştirdi. Yankilerin pek münasip biçimde 'our boys - bizim çocuklar' diye tarif ettiği o cuntacılar, başta Kenan Evren olmak üzere bugün de sağ olanlar var ve hiçbirinden hesap sorulmadı...

Bugün 'temiz eller' falan gibi hijyenik laflar eden ve 'darbe karşıtı' operasyonlar

gerçekleştirdiğini ileri süren AKP hükümeti, 'darbenin yapılmış'ına karşı kılını bile kıpırdatmıyor. Çünkü biliyorlar ki, kukla AKP iktidarı için zemini düzleyen, AKP'yi doğuracak koşulları döleyen o 'yapılmış darbe'nin ta kendisidir... Sola yönelik katliamlar ve benzeri az görülür bir zorbalık uygulayan, sendikaları kapatan, işçi sınıfını atomlarına ayıran 12 Eylül rejimi, imam hatip liseleriyle, kuran kurslarıyla, tarikatların, cemaatlerin önünü alabilirdiğine açmıştır. Öte yandan, kentler yozlaşmanın her türüne, polis/devlet torpilli çakma mafyalara teslim edilmiştir.

Emekçi halka dayanmak yerine ordudan medet uman ve 'ulusalci' tabir edilen kesim, belki de hafızayı belli bir yerde sıfırlamıştır ve bunları hatırlamamaktadır. İşte o zaman yeni Genelkurmay Başkanı Org. İlker Başbuğ'un görev devir teslim konuşmasının tam metnini alıp hafıza tazelemeleri icap etmektedir. Başbuğ, tarikatlara karşı 'tatlı-sert' üslubunun transparan örtüsü altında, ABD'nin bölgesel siyasetlerine tam biat mesajı vermiştir. Tayyip Erdoğan-İlker Başbuğ buluşmasının ardından yaşanan Amerikancı mutabakat atmosferinde yapılan bu konuşma, Fehmi Kuru'nun övgülerine mazhar olmuşsa, elbette bir sebebi vardır.

Ordudan medet uman ve onu pamuklara saklayıp korumak isteyen 'ulusalci'lar kadar, bugün Ergenekon karikatürü etrafında yaygara koparan, av tüfeklerinin de dahil olduğu birkaç parça silah ve mühimmata koskoca kontrgerillayı sığdırmaya çabalayan kesimler de mevcut durumu iyi okumalıdır. Bugün bu topraklarda darbe üzerine darbe yaşanmakta, rejim tüm kurum ve kuruluşlarıyla birlikte ABD'nin sömürge rejimi haline getirilmektedir. Büyük sermaye, uluslararası sermayenin bir parçası olarak, bu topraklardaki insanlarla tüm iktisadi ve insani bağlarını koparmış, emperyalizmin politikalarına tam bir uyum sağlamıştır.

Bu memlekette 'demokrasi' de, 'bağımsızlık' da, ancak emekçiler ve ezilen yığınlar tarafından kazanılabilir. 'Demokrasi' de, 'bağımsızlık' da, ancak büyük bir toplumsal dönüşümün, devrimci bir dönüşümün eseri olabilir. Haliyle, 'demokrasi'nin de, 'bağımsızlık'ın da sınıfsal bir niteliği olacaktır. İşçiler, emekçiler ve geniş halk kitleleri için 'demokrasi' ve 'bağımsızlık' kazanıldığında, asalak patronlar, emperyalist sermaye, darbeciler ve katiller için cehennem azabı başlayacaktır... Kenan Evren ve cuntasını da ancak böyle bir toplumsal dönüşüm zindana yollayabilir...

